

T.C

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**MÜZİK KÜLTÜRÜ DERSLERİNDE KULLANILABİLECEK YOUTUBE
PLATFORMUNDA YER ALAN İCRA VİDEOLARININ İŞİTSEL VE GÖRSEL
İMGELERİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜVEN AKŞİT

Malatya-2021

T.C
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**MÜZİK KÜLTÜRÜ DERSLERİNDE KULLANILABİLECEK YOUTUBE
PLATFORMUNDA YER ALAN İCRA VİDEOLARININ İŞİTSEL VE GÖRSEL
İMGELERİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜVEN AKŞİT

Danışman: Doç. Dr. Ali AYHAN

Malatya-2021

	KABUL ONAY FORMU	Doküman No	
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ		Yayın Tarihi	
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ		Revizyon No	
		Revizyon Tarihi	
		Sayfa No.	

T.C.

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MÜDÜRLÜĞÜ

**MÜZİK KÜLTÜRÜ DERSLERİNDE KULLANILABİLECEK YOUTUBE
PLATFORMUNDA YER ALAN İCRA VİDEOLARININ İŞİTSEL VE GÖRSEL
İMGELERİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

HAZIRLAYAN

DOÇ. DR. Ali AYHAN

GÜVEN AKŞİT

Jürimiz tarafından 14.08.2021 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda bu tez oybirliği /oyçokluğu ile başarılı bulunarak Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul etmiştir.

Jüri Üyelerinin Unvanı Adı Soyadı

İmza

1.Dr. Öğr. Üyesi K. Dilek TANKIZ.....

2.Doç. Dr. Ali AYHAN(Danışman).....

3.Dr. Öğr. Üyesi Tuna TAŞDEMİR.....

O N A Y

Bu tez, İnönü Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından kabul edilmiş ve Enstitü Yönetim Kurulu'nun/...../..... tarih ve/..... sayılı kararıyla da uygun görülmüştür.

Doç. Dr. Eyüp İZCİ

Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Doç. Dr. Ali Ayhan'ın danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım **Müzik Kültürü Derslerinde Kullanılan Dijital Müzik Materyallerinde Algılanan Müziksel ve Kültürel İmgeler Üzerine Bir İnceleme** başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

GÜVEN AKŞİT

TEŞEKKÜR

Lisans eğitim sürecinde birçok konuda bana desteği olan ve ilk akademik çalışmamın her aşamasında sürekli yanımda olan, beni bu konuda sabırla sürekli motive eden ve çalışmalarımı zevk alarak yaptığım danışman hocam Doç. Dr. Ali Ayhan hocama sonsuz teşekkür ediyorum.

Beni müzik öğretmenliği bölümüne hazırlayıp kazanmama neden olan, bilgisiyle her zaman yanımda olan ayrıca tez yazım sürecinde de tecrübelerini benimle paylaşarak sürece dâhil olan çok kıymetli Mustafa BARAN hocama sonsuz teşekkür ediyorum.

Lisans eğitimimde bana inanıp lisansüstü eğitim yapmam gerektiğini ısrarla söyleyip bu konuda beni motive eden Prof. Cemal Yurga hocama, Doç. Dr. Onur Zahal hocama ve Dr. Fırat ALTUN hocama teşekkür ediyorum.

ÖZET

MÜZİK KÜLTÜRÜ DERSLERİNDE KULLANILABİLECEK YOUTUBE PLATFORMUNDA YER ALAN İCRA VİDEOLARININ İŞİTSEL VE GÖRSEL İMGELERİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

AKŞİT, Güven

Yüksek Lisans

İnönü Üniversitesi,

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ali AYHAN

125+XIII sayfa

Ağustos -2021

Bu araştırma üniversite müzik bölümleri lisans derslerinden, müzik tarihi ve müzik kültürü derslerine dijital kaynak oluşturulmasında yardımcı olması amacıyla yapılmıştır. Gelişen teknoloji ile birlikte, ders sistemlerinde kuramsal bilgiler ışığında yapılan, lisans dersleri içinde yürütülen müfredat içeriğine paralel olabilecek şekilde eğitim-öğretim ortamında görsel ve işitsel imgeler üzerine algısal bir çeşitlilik sağlamaya yönelik bir araştırmadır. Araştırmanın örneklemini müzik kültürü derslerinde kullanılabilecek 30 video oluşturmaktadır... Araştırmada yapılan çalışmalar evrensel bir geçerliliği olan Youtube kanalları yoluyla elde edilmiştir. Veri toplama teknikleri link ve kare kod (QR) uygulamaları kullanılarak uygulanmış, verilerin analizi ise müzik tarihi dönemlerine göre tablollaştırılarak yorumlanmıştır. Verilerin analizince içerik analizi tekniği uygulanmıştır. İçerik analizinde, tablolardan elde edilen verilerin içeriği; dönem, besteci, orkestra grubu, ülke, şehir, mekan, eserin form özelliği, türü, orkestra çalgıları, hız terimleri, ölçü yapısı, mikrofon türleri, video görüntü ve çekim açılarının değişkenleri açısından incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda eserin; ait olduğu dönemi, türü, eser bölümlerin tonu ve hız terimleri, eser içinde bulunan nüanslar, videoda eseri seslendiren orkestranın türü, orkestra şefi ve solistleri, seslendirdikleri mekanın yeri ve adı belirlenmiş olup, çekimin yapıldığı mekanın çekim açıları ve kullanılan mikrofon türleri de sonuçlandırılmıştır. Araştırma sonucunda dönemlerin daha farklı, evrensel, kültürel, tarihi ve etnik olarak da ele alınabileceği müziklerin kullanılabileceği, farklı dönemlerin yer aldığı müzik türlerine aynı dönemde yaşayan başka bestecilerin eserlerine de yer verilip içeriğin ve imgesel yapıların genişletilebileceği önerilmiştir.

Anahtar kelimeler: Müzik Kültürü, İmge, Kültürel İmge, Müziksel İmge, Müzik Tarihi,

ABSTRACT

INVESTIGATION OF AUDIOUS AND VISUAL IMAGINES IN TERMS OF VARIABLES OF PERFORMANCE VIDEOS ON YOUTUBE PLATFORM THAT CAN BE USED IN MUSIC CULTURE LESSONS

AKŞİT, Güven

Master's Degree
İnönü University,
Institute of Educational Sciences
Fine Arts Education Division Music Education Division
Thesis advisor: Doç. Dr. Ali AYHAN

125+XIII pages

Agust-2021

This research was carried out on nutrition that can create a digital aid for music history and music education courses from education departments of universities. Along with the developing, it is a research that consists of theoretical education theoretical information, perceptually thought about education-training visual and auditory images in education about education in undergraduate education. The universe of the research is the music departments in Turkey. Its sample is music history and music education courses in education faculties, music department. The studies carried out in the research were obtained from the universal association Youtube. Data collection techniques were applied. It is complemented by data on country, venue, building format feature, type, workgroups, speed settings, size structure, microphone and video footage and footage. In the research, it can be suggested that music can be considered as different, universal, historical and ethnic uses, and that the designs of different music can be included in the places of different periods, as well as the designs of different music, can be expanded about and imaginatively.

Keywords: Music Culture, Image, Cultural Image, Musical Image, History of Music,

İÇİNDEKİLER

ONUR SÖZÜ	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
KISALTMALAR	xiii
BÖLÜM I.....	1
1.GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.1.1. Problem Cümlesi	2
1.1.2. Alt Problemler	2
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Araştırmanın Sayıltıları	3
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.6. Tanımlar	3
BÖLÜM II	5
KURAMSAL BİLGİLER	5
2.1. Eğitim.....	5
2.2. Müzik	6
2.3 Müzik Eğitimi	6
2.4. Kültür	8
2.5. Müzik Kültürü.....	10
2.6. İmge.....	11
2.7. Kültürel İmge	12
2.8. Müziksel İmge.....	13
2.9. Klasik Müzik.....	14
2.9.1. Barok Dönem (1600-1750).....	15
2.9.2. Klasik Dönem (1750-1827).....	21

2.9.3. Romantik Dönem (1820-1890).....	25
2.9.4. 20. ve 21. Yüzyıl Çağdaş Müzik	31
2.9.4.1. Caz Müzik.....	36
2.9.4.2. Blues Müzik.....	38
2.9.4.3. Rock Müzik.....	39
2.9.4.4. Hip-Hop Müzik.....	41
2.9.4.5. Pop Müzik.....	42
2.10. Türk Müzik Tarihi.....	45
2.10.1. İslamiyet Öncesi Türklerde Müzik.....	45
2.10.1.1. Hunlarda Müzik	46
2.10.1.2. Göktürklerde Müzik.....	46
2.10.1.3. Uygurlarda Müzik.....	47
2.10.2. İslamiyet Sonrası Türklerde Müzik	48
2.10.2.1. Osmanlı Dönemi Müzik Tarihi.....	49
2.10.2.2. Türk Beşleri	51
BÖLÜM III.....	57
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	57
BÖLÜM IV	59
YÖNTEM	59
4.1. Araştırmanın Modeli	59
4.2. Evren ve Örneklem	59
4.3. Veri Toplama Teknikleri ve Araçları	61
4.4. Verilerin Analizi.....	62
BÖLÜM V	63
BULGULAR ve YORUMLAR	63
5.1. Barok Döneme Ait Videolarda Var Olan Duysal ve Görsel İmgelere Yönelik Bulgular.....	63
5.2. Klasik Döneme Ait Videolarda Var Olan Duysal ve Görsel İmgelere Yönelik Bulgular.....	68
5.3. Romantik Döneme Ait Videolarda Var Olan Duysal ve Görsel İmgelere Yönelik Bulgular	73
5.4. Çağdaş Döneme Ait Videolarda Var Olan Duysal ve Görsel İmgelere Yönelik Bulgular.....	78

5.5. Türk Müziğine Ait Videolarda Var Olan Duysal ve Görsel İmgelere Yönelik Bulgular.....	82
5.6. 20. yy. Döneme Ait Videolarda Var Olan Duysal ve Görsel İmgelere Yönelik Bulgular.....	88
5.7. 21. yy. Döneme Ait Videolarda Var Olan Duysal ve Görsel İmgelere Yönelik Bulgular.....	92
BÖLÜM VI.....	93
SONUÇ ve ÖNERİLER	93
6.1. Sonuç.....	93
6.1.1. Alt Probleme Ait Sonuçlar	93
6.1.2. Alt Probleme Ait Sonuçlar	98
6.1.3. Alt Probleme Ait Sonuçlar	103
6.1.4. Alt probleme ait sonuçlar	107
6.1.5. Alt probleme ait sonuçlar	111
6.1.6. Alt Probleme Ait Sonuçlar	115
6.1.7. Alt Probleme Ait Sonuçlar	117
6.2. Öneriler	118
KAYNAKÇA.....	120

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo.1. Antonio Vivaldi- Four Seasons, Winter Adlı Eser İncelemesi.....	63
Tablo.2. George Frideric Handel -Sarabande HWV 437 Numaralı Esere Ait Video İncelemesi	64
Tablo.3. Johann Sebastian Bach- Brandenburg Concerto No. 6 İn B Flat Major, BWV 1051 Numaralı Esere Ait Video İncelemesi.....	65
Tablo.4. Johann Pachelbel- Canon İn D Dur İsimli Esere Ait Video İncelemesi.....	66
Tablo.5. Tomaso Albinoni- Adagio G Moll İsimli Esere Ait Video İncelemesi	67
Tablo.6. Joseph Haydn- Symphony N°81 Hob. I:81 G Majör İsimli Esere Ait Video İncelemesi	68
Tablo.7. Ludwig van Beethoven- Moonlight Sonata İsimli Esere Ait Video İncelemesi	69
Tablo.8. Ludwig Van Beethoven- Symphony No. 5 in C minör, Op. 67 Numaralı Esere Ait Video İncelemesi	70
Tablo.9. W.A. Mozart- Symphony No. 40 in G minor, K. 550 Numaralı Esere Ait Video İncelemesi	71
Tablo.10. W.A. Mozart- Eine kleine Nachtmusik Adlı Esere Ait Video İncelemesi	72
Tablo.11. Frederic Chopin- Nocturne İn C Sharp Minör Op. Post. No.20 Numaralı Esere Ait Video İncelemesi	73
Tablo.12. Felix Mendelssohn Bartholdy- Violin Concerto İn E Minör, Op.64 Numaralı Esere Ait Video İncelemesi	74
Tablo.13. Georges Bizet- Carmen, Habanera İsimli Esere Ait Video İncelemesi.....	75
Tablo.14. Johannes Brahms- Hungarian Dance No.5 Numaralı Esere Ait Video İncelemesi	76
Tablo.15. Pyotr İlyiç Çaykovski- Swan Lake (THEME) İsimli Esere Ait Video İncelemesi	77
Tablo.16. Antonín Dvorak- New World Symphony No. 9, 4th Movement Op. 95, B. 178,.....	78
Tablo.17. Dmitri Shostakovich- Waltz No. 2 From The Jazz Suite İsimli Esere Ait Video İncelemesi	79
Tablo.18. Claude Debussy- Clair De Lune İsimli Esere Ait Video İncelemesi.....	80

Tablo.19. Carl Orff- Carmina Burana İsimli Esere Ait Video İncelemesi.....	81
Tablo.20. Hamamizade İsmail Dede Efendi- Yine Bir Gülnihal İsimli Esere Ait Video İnceleme	82
Tablo.21. Sadettin Kaynak- Gönlüm Seher Yeli Gibi İsimli Esere Ait Video İncelemesi	83
Tablo.22. Kazım Birlik- Bizim Elde Bahar Geldi İsimli Esere Ait Video İncelemesi ..	84
Tablo.23. Aşık Feryadi Gine Dertli Dertli İsimli Esere Ait Video İncelemesi.....	85
Tablo.24. Ulvi Cemal Erkin Köçekçe İsimli Esere Ait Video İncelemesi.....	86
Tablo.25. Sezen Aksu Bir Çocuk Sevdim İsimli Esere Ait Video İncelemesi	87
Tablo.26. B. B. King The Thrill Is Gone İsimli Esere Ait Video İncelemesi.....	88
Tablo.27. Joseph Kosma Autumn Leaves İsimli Esere Ait Video İncelemesi	89
Tablo.28. Elvis Presley Jailhouse Rock İsimli Esere Ait Video İncelemesi.....	90
Tablo.29. Michael Jackson Rock With You İsimli Esere Ait Video İncelemesi.....	91
Tablo.30. Robert Glasper Afro Blue İsimli Esere Ait Video İncelemesi.....	92

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Antonio Vivaldi- Four Seasons, Winter Adlı Esere Ait Video Kare Kod	63
Şekil 2. George Frideric Handel -Sarabande HWV 437 Numaralı Esere Ait Video Kare kod	64
Şekil 3. Johann Sebastian Bach- Brandenburg Concerto No. 6 İn B Flat Major, BWV 1051 Numaralı Esere Ait Video Kare Kod	65
Şekil 4. Johann Pachelbel- Canon İn D Dur İsimli Esere Ait Video Kare Kod	66
Şekil 5. Tomaso Albinoni- Adagio G Moll İsimli Esere Ait Video Kare Kod	67
Şekil 6. Joseph Haydn- Symphony N°81 Hob. I:81 G Majör İsimli Esere Ait Video Kare Kod.....	68
Şekil 7. Ludwig van Beethoven- Moonlight Sonata İsimli Esere Ait Video Kare Kod	69
Şekil 8. Ludwig Van Beethoven- Symphony No. 5 in C minör, Op. 67 Numaralı Esere Ait Video Kare Kod.....	70
Şekil 9. W.A. Mozart- Symphony No. 40 in G minor, K. 550 Numaralı Esere Ait Video Kare Kod.....	71
Şekil 10. W.A. Mozart- Eine kleine Nachtmusik Adlı Esere Ait Video Kare Kod	72
Şekil 11. Frederic Chopin- Nocturne İn C Sharp Minör Op. Post. No.20 Numaralı Esere Ait Video Kare Kod.....	73
Şekil 12. Felix Mendelssohn Bartholdy- Violin Concerto İn E Minör, Op.64 Numaralı Esere Ait Video Kare Kod.....	74
Şekil 13. Georges Bizet- Carmen, Habanera İsimli Esere Ait Video Kare Kod	75
Şekil 14. Johannes Brahms- Hungarian Dance No.5 Numaralı Esere Ait Video Kare Kod.....	76
Şekil 15. Pyotr İlyiç Çaykovski- Swan Lake (THEME) İsimli Esere Ait Video Kare Kod.....	77
Şekil 16. Antonín Dvorak- New World Symphony No. 9, 4th Movement Op. 95, B. 178, Kare Kod	78
Şekil 17. Dmitri Shostakovich- Waltz No. 2 From The Jazz Suite İsimli Esere Ait Video Kare Kod.....	79
Şekil 18. Claude Debussy- Clair De Lune İsimli Esere Ait Video Kare Kod.....	80
Şekil 19. Carl Orff- Carmina Burana İsimli Esere Ait Video Kare Kod.....	81

Şekil 20. Hamamizade İsmail Dede Efendi- Yine Bir Gülnihal İsimli Esere Ait Video Kare Kod.....	82
Şekil 21. Sadettin Kaynak- Gönüm Seher Yeli Gibi İsimli Esere Ait Video Kare Kod	83
Şekil 22. Kazım Birlik- Bizim Elde Bahar Geldi İsimli Esere Ait Video Kare Kod	84
Şekil 23. Aşık Feryadi Gine Dertli Dertli İsimli Esere Ait Video Kare Kod	85
Şekil 24. Ulvi Cemal Erkin Köçekçe İsimli Esere Ait Video Kare Kod.....	86
Şekil 25. Sezen Aksu Bir Çocuk Sevdim İsimli Esere Ait Video Kare Kod	87
Şekil 26. B. B. King The Thrill Is Gone İsimli Esere Ait Video Kare Kod	88
Şekil 27. Joseph Kosma Autumn Leaves İsimli Esere Ait Video Kare Kod.....	89
Şekil 28. Elvis Presley Jailhouse Rock İsimli Esere Ait Video Kare Kod	90
Şekil 29. Michael Jackson Rock With You İsimli Esere Ait Video Kare Kod	91
Şekil 30. Robert Glasper Afro Blue İsimli Esere Ait Video Kare Kod.....	92

KISALTMALAR

MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
TDK	: Türk Dil Kurumu
İK	: İnternet Kaynağı

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Bilgi teknolojileri toplumsal yaşamımızın her alanında birçok değişime sebep olarak ortaya çıkmıştır. Bunun sonucunda eğitim sistemi içerisinde öğrencilerin bilgiyi kaynak yardımıyla aldıktan sonra dönüt halinin teknolojik imkanlar doğrultusunda pekiştirerek uygulamaya ve dijital çalışma imkanını kullanmaya yönelik birçok çalışma ve geliştirme mevcuttur.

Yeni dönem eğitim öğretim ortamında değişen çağ ile beraber gerek online (uzaktan eğitim) gerekse asenkron eğitim şekli özellikle son yıllarda karşımıza çıkmaktadır. Bu eğitim tarzı ile yeni yönelimler ve çalışma ortamlarında yeni kazanımlar gerekmektedir. Çağımız dijitalleşme çağıdır. Bu sebepten dolayı eğitim öğretim programlarında yardımcı materyal olarak imgesel, dijital çalışmalar ve evrensel olarak geçerli akademik araştırmalar karşımıza çıkmaktadır.

Eğitimin her düzeyinde ve bütün kademelerinde sistematik olarak dijital eğitim ortamı hazırlanmış ve bunlarla ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Araştırmamız için gerekli olan koşullar, müfredat içerisinde bulunan lisans derslerinde bazı alan derslerinin kaynak ve teorik çalışma düzenine uyum sağlayan ve bu uyuma yönelik dijital, imgesel yardımcı kaynak oluşturan zengin materyal hazırlama teknikleri üzerinedir. Araştırma her bakımdan evrensel bir olgu taşır. Çünkü müzikal dönemler, tarih, biçim, çalgı yapısı, form ve besteci analizine yönelik incelemeler ile ele alınmıştır. Ayrıca teknolojik imkanlar doğrultusunda kullanılan mekan, ses teknikleri ve video teknikleri özellikle analiz edilmiş, araştırma içinde özellikle incelemeye alınmıştır.

Bu hususta üniversitelerde araştırmamıza uygun olan iki farklı dersin genel içerik özelliğine yönelik ve içeriğin birçok değişkene göre imgesel bir halde araştırmaya alınması, çalışmanın genel hatlarını oluşturur.

Müzik bölümlerinde lisans ve lisansüstü eğitimde müzik kültürü adı altında olan derslerde konuyla alakalı örnek video ve ses kaydı dosyaları artık dijital müzik platformları üzerinden genel olarak örneklendirilmektedir. Dijital müzik platformlarının kütüphanesi o kadar genişlemiştir ki genel olarak ders içeriğinde geçen hemen hemen tüm örnek eser ve şarkılar bu platformlarda yer almaktadır. Bundan

dolayı bu platformlar müzik kültürü derslerin vazgeçilmez bir materyal kaynağı olmuştur.

1.1. Problem Durumu

Teknolojik imkanlar doğrultusunda ses ve görüntü kaydı olarak karşımıza çıkan müzik türlerinin bütün yönleri ile ele alınması ve müzik alanlarına bağlı müzik tarihi ve müzik kültürü derslerine yardımcı olabilmesi, problemin ana şeklini oluşturmaktadır. Gerek duyuşsal gerek imgesel anlamda araştırılmaya dahil edilmesi gerektiğinden bu araştırmanın farklı bakış açısı ve teknolojik çalışmalar bütünlüğünde ele alınması ortaya çıkmıştır. Araştırma içinde elde edilmiş görüntü ve ses kaydında yer alan müzik türlerinin imgesel ve teknolojik değerdendirilmesi, alan içinde yer alan müzik kültürü ve müzik tarihi derslerinde kullanılabilecek bir materyal imkanı sunabilmektedir.

1.1.1. Problem Cümlesi

Araştırmada yer alan dijital materyaller üzerinde etkin bir kullanım teknolojik ve imgesel değerdendirmelerden dolayı araştırmanın problem cümlesi şu şekilde belirlenmiştir.

“Müzik Kültürü Derslerinde Kullanılan Dijital Müzik Materyallerinde Algılanan Müziksel ve Kültürel İmgeler Nelerdir”?

1.1.2. Alt Problemler

Bu çalışmada aşağıdaki alt problemlere cevap aranacaktır:

1. Barok dönem müziğı ile ilgili ortaya çıkan işitsel imgeler nelerdir?
2. Klasik dönem müziğı ile ilgili ortaya çıkan işitsel imgeler nelerdir?
3. Romantik dönem müziğı ile ilgili ortaya çıkan işitsel imgeler nelerdir?
4. Çağdaş dönem müziğı ile ilgili ortaya çıkan işitsel imgeler nelerdir?
5. Türk müziğı ile ilgili ortaya çıkan imgeler işitsel nelerdir?
6. 20. yy. dönem müziğı ile ilgili ortaya çıkan işitsel imgeler nelerdir?
7. 21. yy. dönem müziğı ile ilgili ortaya çıkan işitsel imgeler nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada müzik öğretmenliği programında müzik tarihi ve müzik kültürüne yönelik derslerde kullanılan dijital müzik materyalleri sayesinde video ve ses dosyalarının imgesel açıdan etkilerini incelemek ve alan içindeki derslere yardımcı olabilecek materyal kaynak oluşturmaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışmada müzik öğretmenliği programlarında yer alan müzik tarihi ve müzik kültürü derslerine yönelik, alan içinde kullanılması gerekliliği ön planda yer alan yardımcı kaynak kullanımı araştırmanın öneminin ortaya çıkartmıştır. Yardımcı kaynak olarak görülen dijital müzik materyallerinin video ve ses dosyalarının biçim ve imgesel açıdan etkilerini inceleyip, bu anlamda alanda ilgili derslere katkılarının incelenmesi açısından dolayı çalışma önemli görülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sayıtları

Araştırmaya dahil edilen müzik türlerinin evrensel olduğu ve teknolojik imkanlar doğrultusunda her bireyin rahatlıkla ulaşabileceği ve dinleme imkanına sahip olduğu belirtilmektedir. Araştırmada yer alan müzik türleri dijital platformda resmi youtube kanalları üzerindeki yayınlar seçilerek kullanılmıştır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma üniversitelerde yer alan müzik bölümleri lisans derslerinden müzik tarihi müzik kültürü ve müzik biçimleri gibi dijital yardımcı kaynağa ihtiyaç duyabilecek alan dersleri ile sınırlıdır. Dijital platform olarak sadece resmi youtube kanalları kullanılmıştır.

1.6. Tanımlar

Müzik: “Müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan bir bütündür” (TDK, 2019).

Müzik Eğitimi: “Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma sürecidir” (Uçan, 2005: 24).

İmge: “İnsan bilincinden bağımsız olarak var olan nesnelerin/nesnel gerçeklerin zihnimize yansımasıdır” (Günay, 2008: 6).

Kültür: “Toplumda yaşayan insanların bütün öğrendiklerini ve paylaştıklarını kapsayan bir kavram olup, bilimlerin incelediği hemen her şey kültür tarafından biçimlendirilmiştir. Dolayısıyla kültür doğuştan gelen kalıtsal bir özellikler değil, sonradan kazanılan öğrenilmiş özelliklerdir” (Özkan, 2006).

BÖLÜM II

KURAMSAL BİLGİLER

2.1. Eğitim

Education kelimesi Latince kökenden türetilmiş olup “educare” ve “educere” sözcüklerine karşılık gelmektedir. “Educare” sözcüğü, öğreneni özel bir beceriyle donatmak için talim ettirmek anlamına gelir (Yayla, 2007: 27). Dolayısıyla eğitim kelimesinin kökenine bakıldığında Latince dilinden türetilmiş olduğu görülmektedir. İtalyanca da “Educare” kelimesinin tam karşılığı “Eğitmek” tir.

“Türkçede ise, “eğitim” kavramı 1940’lardan beri, maarif, tedrisat, talim ve terbiye gibi sözcüklere karşılık gelecek şekilde kullanılmaktadır” (Başaran, 1984: 14).

Eğitim toplumların davranış biçiminde yaşantı boyunca süregelen etkileşimin kalıcı hale gelmesi yoluyla elde edilir. Her toplum kendi kültürüne bağlı olarak yaşadıkları durumların davranışsal değerlerini istedik şekilde değiştirebilir ve geliştirebilirler.

Eğitimin esas branşı insan ve toplumlardır. Bundan ötürü, her bir toplum için ayrı eğitim anlayışları geliştirilmiş ve eğitimin gerçekleştirildiği durum, yüzyıllardır tartışıl原因mış, pek çok düşünür tarafından farklı tanımlanan bir kavram olarak karşımıza çıkmıştır (Oktay,2017:22).

Eğitim, yaşadığımız dünyada farklı çağlarda ve farklı toplumlarda birçok açıdan kitlelere göre farklılık gösterir. Bundan dolayı her toplumun eğitime bakış açısı ve tanımı değişir.

Dünyada eğitim alanında uluslararası gelişen ve takip edilen yenilikler çağımızda ülkemizde de doğru bir şekilde ve doğru bir zamanda kullanılmalıdır. Uygulamaya geçerken kişilerin bağımsız, yaratıcı düşünce becerilerinin kazandırılması esas alınmalıdır.

2.2. Müzik

Müzik kelimesi, Yunanca kökenlidir. Doğanın sunduğu ses yapılarını seçmek, onlara düzen vermek ve elde edilen sesler ile bileşimler yaratmak üzere, insanın hayatla bağlantılı olarak tasarımı yaptığı, bilişsel, devinimsel ve duygusal üretim olarak tanımlanmaktadır (Say,2005:357).

Müzik, sanat olarak birçok açıdan tanımlanmış ve hala tanımlanmakta olan özgün bir kavramdır. Nihayeti olmayan ve uzamsal bir sanatın tanımlanması pozitif bilimlerin sonsuzluğa paralel tanımlanma biçimi ile eşdeğerdir. Sonsuzluğa uzanan bir kavram sanat anlayışına göre sade bir tanım içerisine sıkıştırılmamalıdır.

Müzik, toplumun yaşam şeklini her şeyi ile yastığı gibi, çoğu zaman toplumun yaşam şeklini belirleyen bir kavram da olabilmektedir. Çinli filozof Konfüçyüs, “Bir milletin mutlu ve ahlaklı bir şekilde idare edilip edilmediğini anlamak isterseniz, o memleketin müziğini dinleyiniz. Müzik devlet kurar, devlet yıkar” (İçli, S. 1988:221-222)

Müzik evrensel bir hale gelene kadar dünyada farklı kültürlerde birçok yönden çeşitlilik göstermiştir. Teknik bilgi ve uygulama yönü ulusların kültürleriyle harmanlanmış ve belirli bir çağa kadar her ulus kendisine göre icra ve yazı tekniği kullanmıştır. 19. Yüzyıla kadar müzik bu kavram karmaşası içerisinde evrensel bir duruma gelene kadar Avrupa müzik kültürünü terminolojik yapıları bu kargaşaya son vermiştir.

2.3. Müzik Eğitimi

Fischer (2012)’e göre, insanın kendi yaşantısında gördüğü ve yaşadığı sezgilerini gerçekleştirebileceğini ve bu yaşantıların bir bütün olarak başından geçen her şeyi birey, kendisiyle sanat kavramını kaynaştırıp ve bütünleştirmesi durumunun vazgeçilmez olduğunu ifade etmektedir.

İnsanlık tarihi düşünüldüğünde bu tarihin bir parçası olarak sanat tarihide düşünülmektedir. Toplumların yaşam düzeyleri yansıtarak, sanatsal duygu ve düşüncelerin ürünleri günümüze ulaşanlardan görülmektedir (Ünver, 2002, s. 1). Dolayısıyla, sanat eğitimi geçmişten günümüze aktarılması sonucu, ortaya konular eserlerden, sanatçıların duygu ve düşünceleri günümüze ışık tutmaktadır.

Say (2010)'a göre, müzik, duygu ve düşünceleri “ses” aracılığıyla ifade edilen bir dil olarak kullanılır. Müzik oluşumunda insan ve ses koşulunun oluşması gerekliliği sonucunda insanın, sesleri belli bir düzen içerisinde adlandırması sonucu müzik sanatı ortaya çıkmıştır. İnsan, kendi hayat yaşantısı sonucunda kendi duygu ve düşüncelerini sesler aracılığıyla soyut bir şekilde anlamlandırmıştır. Bu durum insanlar üzerinde ruhsal bir etki yarattığı için birçok toplum tarafından müzik ortak bir dil olmuştur.

“Müzik eğitimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışlarını, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak geliştirme sürecidir” (Uçan, 2005: 24).

Uçan (2005)'e göre, ayrıca müzik eğitimi, müziksel davranış kazandırma, değiştirme ve geliştirme sürecidir. Bu süreçte kişinin kendi yaşantısı temel alınarak çevresiyle olan iletişimi olumlu etkilenmesi sonucu sosyal ve müziksel çevre oluşumu sağlanır. Bu nedenle müzik eğitimi, toplumların gelişiminde sanat eğitiminde ve sanatın evrenselliğinde ön ayak olur. Birçok toplum ve birey kültürel anlamda ve gelişimsel olarak müzik eğitime bağlı bir şekilde olumlu yönde gelişim sağlar (Uçan, 2005: 14-15).

Bireyin kendi kişilik gelişiminde ve sosyalleşmesinde, süreç içerisinde çevresiyle olan ilişkilerinde kullanabildiği müzik, müziği bilinçli olarak üreten ve tüketen bir birey olmasına sağladığı katkı müzik eğitiminde önemlidir (Özen, 2004).

Müzik eğitimi birçok müzik kuramcısına göre, bireyin amaçlı bir şekilde müziksel davranışlar kazanabilmesi için yaşantısındaki değişiklikler yoluyla müziksel davranış geliştirme sürecidir.

Uçan (1994)'a göre, müzik Eğitimi; üç ana başlıkta araştırmalara konu olmuştur. Bunlar;

- Genel Müzik Eğitimi, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı formal ve informal olabilen ve her kesimdeki bireylere hitap edebilecek eğitim öğretim kademelerinin tamamında yer alabilen, alan mezunlarının veya müzik öğretmenlerinin verdiği müzik eğitimidir.
- Özengen Müzik Eğitimi, müziğe ilgili, müzik alanının bir kısmıyla amatör bir şekilde ilgilenen bireylerin aldığı eğitim biçimidir. Bu eğitim özellikle çalgı çalmaya yöneliktir. Grup veya bireysel olarak yapılabilir.

- Mesleki Müzik Eğitimi ise, müziğin bir kolunun veya bir dalını mesleki olarak seçmek isteyen veya seçecek olan bireylere yönelik verilen ilk mesleki eğitim deneyimi üzerine kurulu bir müzik eğitim çeşididir. (Uçan, 1994:30).

Müzik eğitimi sadece örgün eğitim kademelerine bağlı olarak değil, kişilerin özel isteklerine bağlı bir şekilde de gerçekleştirilebilir. Bu eğitim MEB bünyesi dışında ciddi bir emek ve zaman ister. Müzik eğitimi içinde hem uygulama hem algı hem de seslendirme davranışları birbiriyle paralel gelişir. Bunda dolayı zaman ve sabır gerektirir.

2.4. Kültür

Kültür kelimesinin ortaya çıkışına yönelik görüşler kelimenin tarımla ilgili kök anlamı üzerinde birleşmektedir. Dilbilimciler “kültür” sözcüğünün Latince de daha çok toprak kültürü anlamında kullanılan *edere-cultura* sözcüğünden geldiğini ileri sürmektedirler (Mejuyev, 1987, s.22).

Kültür kavramının tanımı kavramına net bir uzlaşım sağlanamamasının nedenini, kültürün sözcüğünün soyut bir sözcük ve çok boyutlu olmasıdır. Bu yüzden kültür kelimesinin net bir anlamı yoktur (Eroğlu, 2015:149).

Günümüze kadar devam etmekte olan kültür çalışmaları, Çeçen’e göre, her disiplin kendi yaklaşımlarına göre kültür konusuna açıklıklar getirmiştir. Kültür kavramı aslında o kadar geniş bir kavram ki, bu kavramı bir tanım içine sıkıştırmak zordur. Bu sebepten herkesin içine girdiği bir tanım ortaya koymak imkansızdır (Çeçen, 1996: 19).

Kültür tanımlanabilecek bir olgunun en geniş biçimi ile ele alınır. Dünya üzerinde yaşamış ve hala yaşayan her topluluk, her ülke her devlet kendi yaşadığı iklim, coğrafi özellik, olaylar karşısında sergilenen davranışlar, inanç, din, tüketim tarzı ve kılık kıyafet ile her zaman çeşitlilik göstermektedir.

Kültür kavramının çok yönlü bulunması gerçeği karşısında, verilen tanımlar daha çok ortak öğelere dayanan yönlerde geliştirilmektedir. Gene de bu tür tanım denemelerinin başarılı oldukları söylenemez. Tanımı yapan kişinin içinden geldiği disiplin ve yetiştirme biçimi verilen tanımın içeriğini belirlediği gibi sınırlarını da çizmektedir. Kültür sorunu insanların varlığını ve etkinlik alanlarını içine alan bir yapıdadır. Getirilen tanımlar, geliştirilen açıklamalar bu sorunun değişik yönlerinin tanınmasını sağlamaktadır. Bu tür gelişme de birlik ve bütünlük yerine konunun daha da karmaşık yapıya dönüşmesine yardımcı olmaktadır (Çeçen 1996: 10).

Çeçen'e göre, kültürün oluşmasında toplumun yapıları çok önemli faktördür. Her toplum, kendi yapısına ve çevresel koşullarına göre kendine özgü sanat yapısını ortaya çıkarır. Ortaya çıkan bu sanatın oluşumunda insanların yapısı, zaman dilimi ve hatta bölgenin coğrafi konumunun etkisi vardır. Bu nedenlere bağlı oluşturulmuş toplumsal ilişkiler ortaya çıkan üründe etkilidir (Çeçen,1996: 23).

Kültür toplumlara özgü olan davranış, yaşam şekli, inanç, din, eğlence, giyim, sanat ve tarz olarak ifade edilen, kısacası bir toplumun bütün yaşamını ve davranışlarını konu alan bir kavram olarak karşımıza çıkar. Birçok toplumun dünya üzerinde varlığı ve yaşam biçimi onların kültürüne bağlı gelişir. Kültür bu yaşam biçimindeki değişiklikleri ortaya çıkaran en önemli unsurdur (Güvenç, 1991).

Gezon ve Kottak (2016)'a göre Dünya üzerinde toplumsal farklılıkları ayırt edebilecek tek unsur ve özellik kültürdür. Kültür toplumlarda tarihsel olarak ve yaşamsal durumlarda olaylar karşısındaki davranış örüntülerinin en belirleyici unsurudur.

Kültürün öğelerini şöyle sıralayabiliriz:

- Sanat
- Edebiyat eserleri
- Mimariler
- Köprüler
- Kervansaraylar
- Camiler
- Müzik aletleri ve eserleri
- Destanlar
- Giyim-kuşamla ilgili öğeler ile günlük hayatta kullanılan çeşitli araç ve gereçlerde kültür öğeleridir.

Kültürün bunların dışında toplumların manevi yönünü ele alan unsurları da mevcuttur.

Bunlar;

- Dil,
- Din,
- Ahlak kuralları,

- Estetik anlayışlar
- Gelenek ve görenekler,
- Örf ve adetler,
- Düşünce eserleri,
- Tarih bilinci,
- Vatan,
- Bayrak ve marş gibi olgulardır (Gezon, Kottak: 2016).

2.5. Müzik Kültürü

Müzik farklı kültürleri tanımak için, hüzn, sevinç gibi duyguları ifade etmede, kültürel ve sosyal olarak iletişim kurmak için önemli bir etkidir. Bununla birlikte müzik, bilimsel ve kültürlerin kaynağı olarak araştırılabilen bir araçtır (Babacan, 2011:139).

Müzik, meydana gelen titreşimlerin güzelliği ve etkisi ile birlikte dinleyenlere ulaştığı zaman anlamlı olan, seslendirildiği zaman hayat veren ezgilerin tümüdür. Müzik eserleri sanat değeri taşır, kişilerin beğeni algılarını üst düzeye taşır. Sanat tarafından meydana gelen gelişmiş sanat zevki toplum ve birey yaşamlarına kültürel zenginlikler olarak yansır (Şen, 2016: 45).

“Merriam, müzik kavramlarının davranışları, davranışların ise müziği ürettiğini savunmaktadır” (Erdener, 2002:2).

Müzik Kültürü açısından bakıldığında, toplumlar kendi sanatlarına her zaman sahip çıkma güdüsüyle yaşamışlardır. Bu sebeple birçok toplum kendi müzik kültürünü yansıtabileceği ve aktarabileceği yollar keşfetmiştir. Bunlar yazılı ve sözlü aktarım şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Sözlü aktarım;

“Müzikte sözlü aktarım geleneğini uygulamış ve günümüzde hala uygulayan kültürlerde, belirgin ve önemli rol oynayan bir usta-çırak ilişkisinin, onu tanımlayan sıkı bir iletim zincirinin, nesilden nesle süre gelen kültürel içerik aktarımının varlığı bilinmektedir” (Paşaoğlu, 2009: 145).

Kim olduğu bilinmeyen ve bizlerin anonim diye nitelendirdiğimiz müzikler, günümüze gelme sebeplerinden biri sözlü aktarımdır. Bu aktarım sayesinde günümüzde

birçok anonim güzel eserler dinlemekteyiz. Bu durum müzik kültürünün sözlü aktarımının en güzel örneğidir.

Yazılı aktarım ise;

Sözlü aktarımın temellinde olduğu yazılı aktarım; insanlar sanatsal bir ürün elde ederken elde edilen ürünü kayıt alma durumudur. Tarihsel süreç içerisinde değişiklik gösteren kayıt alma durumu kalıcı ve ileriye dönük işlevsel iletişim aracı oluşturabilme arayışları, tüm kültürlerde günümüze gelen eserlerin aktarılmasına neden olmuştur.

Tarihsel süreç içerisinde, Batı Avrupa müzik yazısı çeşitli aşamalardan geçmiştir. Hristiyanlığın kabulünden sonraki dönemlerde, başta Boethius'un, pek de işlerlik kazanamamış, daha çok teoretik bazda kalmış harf yazısı; sonra, yalnız ezginin iniş ve çıkışını gösteren neumelerin tekrar gündeme gelmesi; 9.yy.'da "prosodia Daseia" olarak adlandırılan ve Batı notasyonunun, alfabetik kökene dayanmadığı bilinen en eski müzik yazısı sayıldığı Dasia notasyonu; Arezzo'lu Guido'nun notalama çalışmaları ve solmisasyon yöntemi ile ilahileri öğretme çabaları olarak karşımıza çıkmaktadır (Paşaoğlu, 2009: 154).

Paşaoğlu'na göre; yazının kendisi ve sözlü aktarımın kendisi aslında birer kültürdür. Sözlü aktarımının açıklığına göre yazılı aktarımın daha kapalıdır. Göze çarpılan bu kapalı sistem aslında içeriden veya dışarıdan etkilenen olumlu-olumsuz etkiye karşı değişim durumudur. (Paşaoğlu, 2009: 155).

Açık sistem içinde olan sözlü aktarımlar olumlu veya olumsuz değişime uğradıklarını bilemeyiz. Fakat kapalı sistem içinde yer alan yazılı aktarım günümüzde karşımıza çıktığında geçmiş hakkında bizlere en güzel ip uçları vermektedir. Müzik konusunu ele alırsak yıllar öncesine ait bir nota, o dönem müziğiyle alakalı bizlere ip ucu veren en güzel yazılı aktarımdır denebilir.

2.6. İmge

Ayhan (2012)'a göre imge kavramı, tarımsal öğeleri aslında tasarlanmalıdır, çünkü insan gözünün odaklanması, görme algısının uyumu ve rahatlığı içindir. İki boyutlu grafik düzeyde tasarlanan okul şarkısına baktığımızda altyapısı müziksel olarak zengin olması durumunda imgeler daha algılanabilir. Müzikte ki ritim öğesini etkin kullanmak ise sürekli ve tek bir algı oluşumunda önemli bir etkidir. İki boyutlu öğelerin tasarlanması aslında ritmik yapıyla uyumlu olması gerekmektedir (Ayhan, 2012: 22).

"İmge kavramsal olarak o kadar geniş bir anlam ifade etmektedir ki bu tek sözcüğe ait kavram anlatılırken, tanımlanırken, örneklenirken sonsuz bir evrenden

örneklemeler çıkarılarak faydalanabileceği gerçeği ön plana çıkmaktadır” (Ayhan, 2012: 22).

İnsan zihinsel aktivitesini sınırlar yoluyla tepkisel şekilde duyuşal farkındalıklar ile elde eder. Yaşamış ve yaşayan toplumların bu aktiviteleri zaman içinde belirli kültürel oluşumuna ve sanatın şekillenmesine kadar birçok açıdan imgesel bir başlangıcın ilk adımlarını oluşturmuştur. Her davranışın duyuşal farkındalığı toplumlara göre farklılıklar ortaya çıkarmış ise de imgesel olarak da farklılıklar meydana getirmiştir.

Günay (2008)’a göre, başka bir nesneye benzeyen “kavram” olarak algılanan imge aslında bir göstergedir. Gerçek dünyada belirtilen bir nesne imgenin örneksene yoludur. Bu durum söz konusunda gösterge türüdür. İmgede örneksene kavramı önemlidir. İmge, nesneyi daha güzel ya da daha duyarlı ve etkili bir biçimde belirtilmesi yeniden oluşan gösterge durumudur. (Günay, 2008: 6).

Duyu organlarımız yoluyla çevremizde algıladığımız bütün uyarıcı ve etmenler, zihinsel bir süreç içerisinde düşünüldüğünde karşımıza bir imge olarak ortaya çıkmaktadır. Uyarıcılara ve çevresel etkenlere karşı verilen tepkilerin zihinsel aşaması olarak tanımlanabilmektedir.

Örneğin, sanat açısından geniş bir şekilde ele alırsak Avrupa toplumları ile Asya toplumlarının bütün yaşamsal aktiviteleri ve sanat anlayışlarından kültürel etkinliklerine kadar birçok farklılıkla karşılaşmış oluruz. Bu doğrultuda kavramsal olarak imgenin her toplumda farklı bir tanımlamaya açık olduğunu görmüş oluruz.

2.7. Kültürel İmge

Kültürel imge; toplum veya bir toplulukta eskiden kalmış olmaları dolayısıyla saygın tutulup kuşaktan kuşağa aktarılan yaptırım gücü olan kültürel kalıntılar, bilgi, töre ve davranışlar, ananeler demektir (Türkçe Sözlük 1988: 831).

Her kültür birleştirici ve bağlaştırmacı yapı oluşturmaktadır. Bu yapı sosyal boyutta bağlayıcı ve birleştirici özelliği taşır. Sosyal boyut zaman içinde ortak tecrübeler ve yapılan eylemlerden bir sembolik anlam dünyası oluşturur. Bu sebeple kültürün insanları birbirine bağlayan ve birleştiren gücü, sembolik anlam dünyasını yaşatmasında yatmaktadır. Aynı zamanda, kültür, önemli anıları ve yaşanmışlıkları biçimlendirip

canlı tutarak, sürekli ilerleyen zamana bırakmaktadır. Bu sebeple dünle bugünü birleştirmektedir (Assmann, 2015: 23).

Kültür ve imgeler arasında da oluşan bir bağ sürekli olmuştur. Geçmişten günümüze sürekli toplumlar, kendilerince imgeler üretmiştir. Bu imgeler, dünyanın nasıl algılandığı durumunu hem yazı hem de söz kadar değerli kılmışlardır. Günümüz kültürüne bakıldığında imgeler kolaylıkla üretilmekte ve yayılmaktadır. Bu durum, kültürün imgeler açısından bir karakter kazandığı yorumu yapılmaktadır (Ümer, 2017: 1537).

Görüldüğü üzere, kültür iç içe geçmiş yapısı ile bir toplumun gelenek ve inanç değerlerini birleştirmektedir. Fakat, toplum birliğinin oluşabilmesi için değerlerin bir sembol, oluşan sembole karşı ise bir ifade dilinin oluşması gerekmektedir. Bu semboller zaman sürecinde kültürün imgeler ile anlatımın aktarımı sayesinde hem birleştirici hem de bütünlendirici bir etki ortaya çıkarmaktadır. Bu sebeple, bir kültürün kendi özelliklerinin imge oluşumu, zaman içinde en önemli etken olmaktadır. Toplumlar kendi kültürleri içinde öz imgelerini oluşturarak, kuşaktan kuşağa iletmektedirler (Assmann, 2015: 25).

2.8. Müziksel İmge

Müziksel imgeler; duyularımız yoluyla algıladığımız müziğe karşı duyarlılığımız ve zihnimizde oluşan kavramlarından net algılanabilmesi için gerçekleştirilmiş bir durumu oluşturmaktadır.

“Müziğin yararlılığı, işlevi ve ilk kullanımı elbette bütün diğer nesnelerden daha belirsizdir. Her ne kadar çoğu uzman, müziği, duymaktan aldığımız zevkten yola çıkarak tanımlamaya devam etse de onu anlamak için estetik değerinin ötesine geçip birincil anlamım, eski toplumsal işlevini, arkeolojisini araştırmadan bir yere varamayız” (Attali, 2005: 36).

Geçmişten günümüze kadar müzik imgeleri, çeşitli anlamlarda değerlendirilmiştir. “Müziğin anlamını kavramak için kimileri, önce onda bir lisanın transkripsiyonunu görmek istedi. Onlara göre müzik, bir hikâyeyi kelimelerden başka bir şekilde anlatma yöntemi idi. Ve başka bir şey de olamazdı” (Attali, 2005: 37).

Müzik imgelerinin zihninizde algılanma süreci vardır. Ve bu durum Attali (2005)'ye göre, nörolojideki son buluşlar sayesinde müziğin beyin içinde ki işleyiş bölgesi bambaşka bir yerdedir. Lisan ve müzik arasındaki farklılıktan bu durum doğrulanmaktadır. Nörolojide dil, beynimizin sol yarımküresinde çalışırken, müzik için beynimizin sağ veya sol yarımküre kavramı diye nitelendiremeyiz. Çünkü müzikte bu durum beyin için karışıktır. Dış kulaktan dalga biçiminde içeri giren ses titreşimi kulak davuluna geldiğinde, işitme yolunu kapatan zarın titreşimleri haline gelmektedir. Gelen bu titreşimler kulak kemikçikleri sayesinde iç kulağa ulaşır. Kimyasal haline gelen dalgalar bu hücreler de işitsel sinir uçlarını uyarması elektrikli sinyaller oluşmasını sağlar. Beyin zarına ulaşan sinyaller analiz ve tanıma işlemi yapar. İşte bu işlem sayesinde lisan ve müzik ayırt edilmektedir. Melodik yapıların algısı beynin sağ yarımküresinde olduğu görünse de ritmin kavrandığı yer bilinmemektedir (Attali, 2005: 38).

Müzik hem sanat olarak hem de kültürel anlamda toplumlar arasında birçok yönden farklı şekillerde ve biçimlerde karşımıza çıkmaktadır. Öyle ki müziğin kendi içinde barındırdığı duysal tınlar bile toplum arasında çalgı farklılığı coğrafi ve kültürel müzik farklılığı etnik yapısal farklılıklar olarak birçok yönden ele alınabilmektedir.

Toplumların kendi sosyo kültürel yapılarına bağlı gelişen sanat anlayışındaki müzikal estetik ve imgeler ise yine toplumsal farklılıklara göre ayrılmaktadır.

“Bir başka deyişle müziksel imgeler, içerdiği müzikal yapıdan dolayı konuşmadan kolaylıkla ayrılabilir. Ancak her bireyde müzik imgelerini algılama düzeyi aynı değildir” (Ayhan, 2012: 32).

Müziksel imgeler sağlıklı her birey tarafından algılanabilmektedir. Kendi bütünleşik yapısı ile farklılığı ortaya çıkan belirli bir olguya ve ritmik ya da melodik şekillenmelere bağlı gelişen her şey normal bireyler tarafından ayırt edilebilir ve müziksel bir imge olarak algılanabilir.

2.9. Klasik Müzik

Klasik Batı Müziği; biçimcilik modelinin sıkça görüldüğü ve güzellik kavramına önem veren, XVI. Yüzyılın sonlarından itibaren XVIII. Yüzyılın sonlarına kadar bulunan müzik türünü betimlemek için kullanılan bir müzik türüdür (Say,1985:719).

Yalnızca klasik dönem içinde bulunan eserler için yalnızca “Klasik Batı Müziği” kullanılmamaktadır. Bu terim sıkça Klasik Batı Müziği platformlarında (sonat, konçerto, senfoni, vb.) sergilenen eserlere yönelik olarak kullanılır. Sanat içeresine klasisizm, tarafsız ve dengeli bir anlatımla birleştirilmiş kuramcılık ve yapı netliği anlamına gelir. Bunun yanında “Klasik” sözcüğü tartışılmaya açık olmayan örnek olmalarıyla bilinen, kavranan eserler ve onları üreten sanatçılar için kullanılır” (Selanik, 1996: 130).

Klasik Batı Müziğinde sonat, konçerto, senfoni, süit, canon vb. gibi türler, Türkiye de müzik bölümlerinde müzik tarihi, müzik kültürü vb. derslerde konu olarak ele alınmaktadır. Bu türleri imgesel anlamda kavrama oldukça önemlidir.

2.9.1. Barok Dönem (1600-1750)

Rönesans dönemi sonrası 1600 ile 1750 yılları arasında geçen barok dönemin kelime anlamını Erol (2012) tam olarak şu sözlerle açıklamıştır;

“Barok kelimesi Fransa’dan daha da eskilere gidildiğinde Portekiz’den gelir. Sözlük anlamıyla barocco, ‘biçimsiz inci’ demektir. Bu isim, bir anlamda dönemin başlangıcından resim ve heykel çalışmalarındaki değişikliklere gösterilen biraz negatif bir tepki sonucu ortaya çıkmıştır. O döneme kadar garip karşılanan bu nedenle barok dönem ortaya çıktığında da yargılanan beceriksiz görünen ilginç ve uçuk eserler için böyle bir isim uygun görülmüştür” (Erol, 2012: 10).

Barok dönem, 17. yy. ile 18. yy. ikinci yarısı arasındaki dönemin müziğini belirleyen Dafne Operası denemesi ile başlayıp Johann Sebastian Bach’ın ölümü olan 1750 yılına kadar olan dönemi kapsamaktadır. Barok kelimesi, Portekizce’de bulunan “Barocco” kelimesi ile anlam bakımından ilişkilendirilir. Barocco, garip alışılmamış, tuhaf ve asimetrik anlamlarına gelir. İlk zamanlarda “Baroque” kelimesi Rönesans döneminde, sanata tepki olarak kullanılmaktaydı. Yeni dönem müziğinde bu durum 1600-1750 senelerini içerir. Anlatımında ağırbaşlılık ve görkemlilik içerir, biçimlendirir ve ayrıntılara kadar iner. Karmaşık, süslü, gösterişli ve uzun cümleli bir anlatımı olan bu dönemdeki eserlerde kontrpuan ve homophonie yazılarının beraber kullanılması, gösterişli bir üslubun yerleşmesini kolay hale getirmiştir. Eşlikli tek sesin anlamı homophoniedir. Ezgiyi yorumlayan grup her zaman ön planda olup diğer seslere eşlik ederler. Armoni bu yazım tekniğini ifade etmek için özellikle majör ve minör tonlarda kullanılmıştır. Dikey olarak çok ses hesaplamaları yapılmıştır. İnsan sesini dengelemek için sesler çok sesli kullanılmıştır. Müzik biçimlendirmelerinde netlik eğilimi, bazı formların meydana gelmesine neden oldu. Konçerto, konçerto grosso, sonat, süit, aria,

fugue, recitativ vb. Barok çağı genellikle erken çağ ve geç çağ barok olarak iki çeşitlidir. Frascobaldi, Carissimi, Gabrieli, Monteverdi, gibi müzisyenler Erken Barok'da; Handel ve Bach, Alessandro Scarlatti ve çağdaşlarını da Geç Barok olarak sınıflandırılmışlardır. Barok kelimesi, dönemin dışındaki sınıflamaların dışında kalanlar için de kullanılır. Pre-Barok veya Rönesans müziği söylemleri, Yüzyılın sonu ve 16. Yüzyılın müziğini ifade etmede kullanılır. 18. Yüzyılın ortasında Bach öldükten sonra gelişimine devam eden hafif ve yeni bir üslup ise "Post- Barok" veya Rococo stili olarak adlandırılır (Selanik, 2010: 86).

Müzik tarihinde barok çağı, Rönesans özelliklerinden yola çıkarak, bir asır boyunca döneme ait müzikal teknik uygulamaların ve enstrümanların daha katı kurallara ve tekniğe kavuştuğu bir dönemdir. Barok çağ; kantat ve opera gibi sahne sanatlarının ilk örneklerinin ortaya çıktığı ve senfonik orkestraların ilk defa kullanılmaya başlandığı, Vivaldi, Handel ve Bach gibi bestecilerin yetiştiği çok zengin bir dönemdir. Barok kısaca, eski sanatın yoğun şekilde süslendirilmiş ve müzikal teknik kazandırılmış dönemdir.

Barok sanatının özellikleri şöyle özetlenebilir; Varlıkların güzelliğinden duygusal bir etkilenim ön plandadır ve barok anlayış bu etkiyi ince ayrıntılarıyla göz alıcı bir biçimde işler. Bu işleyiş içinde gösteriş ve görkeme düşkündür. İşçiliğe ve sanata önem verir, süs ve gösterişle sanat eserleri abartılı şekilde ön plandadır (Erol, 2012: 12).

Bu dönemde kullanılan teknikler konçertolar devriminin başlamasına neden olmuştur. Aynı zamanda müzikal anlatımı güçlendirmek amacıyla ses nüansları da bu dönemde kullanılmaya başlamıştır. Fakat eserlerin dinamiğine bakıldığında eserin bir bölümü piano ile başlamışsa piano devam eder, forte ile başlamışsa forte devam eder. Eserlerin başlangıç ve son kısımları orta kısımlara göre daha çok ön planda tutulmuştur. Çalgı müziğini ve operayı geliştiren Claudio Monteverdi, keman virtüözü ve dönemin keman tekniğinin temellerini atan Arcangelo Corelli, konçerto stiline öncüsü olarak bilinen Antonio Vivaldi, dramatik öğelerin sıkla görüldüğü oratoryo ve opera eserleri olan George Frideric Handel ve çok sesli müziği ustaca armonilerle birleştiren Johann Sebastian Bach bu dönemin en önemli ve ünlü sanatçılarından (İk, 1).

Antonio Vivaldi (1678-1741)

Antonio Vivaldi (1678-1741), Venedik'te dünyaya gelmiştir. Kızıl saçlarından dolayı "Kızıl Rahip" olarak tanınmıştır. 1703 yılında dinsel eğitim de alan Vivaldi papazlık görevine bu yılda kiliselerde başlamıştır. Fakat bu yıllarda papazlık dışında başka işlerle de uğraşıp, "Ospedale della Pieta" adındaki yetimhanede keman eğitmenliği yapmıştır. Asıl amaçlarından biri bu yetimhanede durumu düşük ve mağdur çocuklara keman eğitmenliği yapıp yazdığı konçertolara eşlik etmelerini sağlamaktır. Fakat bu mesleğinden bir süre ayrılmak durumunda kalan Vivaldi bestecilik yönüyle dikkat çekmeye başlamıştır. Ayrılış sonrası 1705 yılında kendine ait bestelemiş 12 keman eseri yayınlamıştır (İlyasoğlu, 2009. s.58).

Vivaldi'nin hayatı boyunca bestelediği konçerto sayısı 500'ün üzerindedir. Dönemin yeni çalgıları sayılan fagot, viyolonsel ve obua gibi çalgıları kendi eserlerinde kullanmaya başlamıştır. Bu dönem bu çalgılar geliştirmekte olan çalgılardır. Fransız Barok müziğinde ağırlıklı olarak nefesli çalgılar bulunmaktaydı fakat Vivaldi'nin müziklerinde daha çok yaylı çalgılar önemli hale gelmiştir. Bestelediği 230 keman konçertosunun dışında, flüt, obua, viyolonsel, viyola ve mandolin konçertoları da bestelemiştir. Bestelediği konçertolar arasında olan Dört Mevsim Konçertosu klasik müzikle ilgili olmayan kişilerinde sevdiği ve ilgi gösterdiği eserler arasında olmuştur (Day, 2003).

"Konçerto" kelimesinin asıl anlamı, "beraber çalışmak ve beraber müziğe etki etmektir". Fakat "concertare" kelimesinin müzik içindeki anlamı zaman ilerledikçe daha spesifik birden fazla anlam kazandığı görülmektedir. Bu anlamlar farklı dillerde şu şekildedir:

- 1) Bir etkinlik,
- 2) Müzisyen,
- 3) konçerto (İk, 2).

İlk olarak barok dönemde konçerto formu Albinoni ve Torelli tarafından ele alınmıştı. Fakat Vivaldi, keman konçertolarında kullandığı üstün ve etkileyici keman teknikleri sayesinde farkını orta koyup, çağının doruk noktasına gelmiştir. Kendi çağını o kadar etkiledi ki Locatelli (1695-1764) ve Tartini (1692-1770) gibi bestecilerin konçertolarında Vivaldi'nin etkisi görüldü. Aynı zamanda Vivaldi taklitleri de ortaya

çıkmaya başladı. Barok döneme imzasını atan Vivaldi'nin Op.3 numaralı konçertolarından beş tanesini Bach klavsene uyarladı (Talbot, 2017).

Frideric Handel (1685-1759)

Barok dönemde Bach ile birlikte 1685 yılında Almanya da bulunan Halle kentinde doğmuştur. Çocukluk yılları ile ilgili çok fazla bir bilgi bulunmamaktadır. 1695 yılında babasının bir iş gezisinde Hamburg ta Zachau tarafından keşfedilerek org, klavsen, armoni ve kontrpuan dersleri almaya başlamıştır. Kontrpuan eğitiminde İtalyan ve Alman müzik tekniğini benimseyen Hendel, Zachau'dan aldığı dersler sonrası Hamburg'da Keiser ve Mattheson ile tanışarak operaya yönelir. Bu tanışma sonrasında ilk opera eseri "Almira"yı besteler ve kendisinin sahne hayatı başlar (Nesa Araştırma Ekibi, 2000, 28).

Sahne hayatının başlamasıyla Hamurg dışında konserler vermeye başlar. Napoli, Roma, Venedik gibi şehirlere giderek müzik hayatına tecrübeler katar ve bu şehirlerde göstermiş olduğu yetenek sonucu olarak Scarletti ve Corelli, Hendel'i görüp destekler. Daha sonra oratoryo, motetler ve operalar yazmaya devam ederken İtalyan diline uyan ve operalarında akışkan melodiler kullanması sonucu operaları büyük ilgi görür (İlyasoğlu, 1994, 44, 45).

1718 yılında Kraliyet Orkestrası Yönetmeni ve şefi olarak çalışmış, bu görevinde iken birçok opera bestelemiştir. 1739 yılında besteci tamamen görme yetisini kaybetmiş bir şekilde hayata veda etmiştir. Yazdığı 40 opera ile bilinen bestecinin birçok türde yüzlerce yapıtı vardır. Bunlar arasında oratoryolar, oda müziği, orkestra müzikleri, vokal müzikler ve klavsen yapıtları mevcuttur. En bilinen eseri günümüzde "Water Music" olan su müziğidir. Handel "Geç Barok Dönem" bestecisi olarak bilinir (İlyasoğlu, 1994, 47).

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Almanya'nın en ünlü barok bestecisi olan Johann Sebastian Bach 1685 yılında dünyaya gelmiştir. Bach, Alman stillerini, kullandığı ritimlerini, armoni sistemini, kullandığı kontrpuan ve eser formlarını aslında İtalya ve Fransa gibi ülkelerden esinlenip, müzikal işlemelerini ustalıkla kullanmıştır. Bach, Avrupa'yı gezip dolaşamamasına rağmen, diğer ülkelerin stillerine çalışıp bestelerine yansıtmıştır. Bunun nedeni "Lutherici" kilisesinde büyük zaman geçirerek Kuzey Alman, Güney

Alman, Fransa ve İtalyan müziklerini burada görüp beslenmiş olmasıdır. Fransız uvertür ve süit biçimine ve İtalyan sonat ve konçertosuna örnekler vermiş, kendi ülkesi olan Alman müzik sitilini de katarak müzik kültürlerini birleştirmiştir. Yaşamının çoğunu kilisede geçirmesinden kaynaklı eserlerinin büyük çoğunluğu oratoryolar, pasyonlar, motetler, kantatlar ve org müziğinden oluşmaktadır (İlyasoğlu, 1994).

23 yaşında Almanya'nın Weimar kentindeki Wilhemsburg Şatosu'nda orgcu olarak çalışmaya başlar. Bu şatoda İtalyan müziğiyle tanışıp incelemeye başlar. Özellikle Antonio Vivaldi'nin (1678-1741) eserleri dikkatini çekmiş ve incelemiştir. Bu incelemeler sonucu kendi eserlerinde farklı çalgılar kullanmaya başlamıştır (Büke, 2001).

Bach, müzik hayatı boyunca opera bestelememiştir. Kilisede fazla vakit geçirip ayinlerden etkilenmesinden dolayı dönemin operalarından daha başarılı olan kantatlar bestelemiştir. Kendi sanatında dinsel ve dindışı müziği çoksesli olarak zirveye taşımıştır. Bach eserlerinde ezgi ve armoni sistemini eşit bir şekilde dengelemiştir. Armoni ve kontrpuanı her zaman birlikte kullanıp müziğin matematiğini ortaya çıkartmıştır. Bach'ın en büyük özelliği, her zaman yeni biçimlere açık olmasıdır. Diğer bestecileri titizlikle inceleyip, öğrendiği teknikleri kendince olgunlaştırıp kullanmasıdır. Dönemin diğer bestecilerinden en büyük farklı bu özelliğidir (Tarcan, 2000).

Bach'ın eserlerine, teknik hakimiyeti, güzelliği ve entelektüel derinliği sayesinde çok büyük ilgi ve saygı duyulmuştur. Ancak, Bach 19.yy. döneme kadar büyük bir besteci olarak bilinmemiş olup günümüzde en büyük besteciler arasında bilinmektedir. Christian Ludwig'e sunduğu, toplam 6 adet konçertodan oluşan enstrümantal eserlerine "Branenburg" konçertoları denir. Bu konçertolar Bach'ın en önemli eserleri arasındadır (Büke, 2001).

Johann Pachelbel (1653-1706)

1 Eylül 1653'te Nürnberg doğumlu olan ünlü Alman besteci Pachelbel, ünlü Johann Kaspar Kerll'den ders alarak büyük bir müzikal girişimin adımlarını atmıştır. Nürnberg St-Sebaldu Kilisesinde 1673 yılı ile 1690 yılları arasında müzik direktörlüğü yapması müzikal gelişimine katkı sağlamıştır. Johann Sebastian Bach'ın müzikal stiline etkide de bulunmuştur (İk, 3).

Regensburg ve Altdorf'da müzik eğitimini alan Pachelbel, Stuttgart ve Viyana başta olmak üzere birçok şehirlere giderek orgcu olarak müzisyenlik yapmıştır. Bir süre sonra org oğretmenliği yapıp birçok oğrenci yetiştirmiştir. Oğrencilerinden biri olan kardeşi Johann Christoph Bach, Johann Sebastian Bach'ın ders aldığı kişiydi (İk, 3).

Pachelbel'in çalışmalarında armonik yapılar basit yapılardan oluşup, kullandığı formlarda İtalyan sitilleri vardır. Kilisede yaptıkları görevlerden dolayı Güney Katolik müziğinin lirik yapısını benimseyip Alman stiline uyarlamıştır. Yazdığı koro melodilerinde koral (sabit uzayan bas ses) preld kullanmıştır (İk, 3).

Tomaso Albinoni (1671-1751)

1671 yılında dünyaya gelen Tomaso Albinoni'nin en büyük şansı ailesinin çok varlıklı olmasıdır. Babasının lm sonrası ailenin tek erkek çocuğu olmasından kaynaklı aile şirketinin başına geçmiştir. Bu süreçte müziğe ilgisi olmasından dolayı ilk kez amatörce müzik hayatına "Dilettante Veneto" hocası ile müzikal kariyerine adım atmıştır (Talbot, 1971).

Albinoni yaşamı boyunca yaklaşık 80 civarında opera bestelemiştir. Fakat üzücü olan durum eserlerinin çoğunun orijinal notaları 1945 Dresden bombardımanında kaybolmasıdır. Bu yüzden Albiboni eserleri tam net bilinmemektedir. Yazdığı operalar ise 1720'li yıllarda İtalya dışına çıkıp ilk olarak Münih olmak üzere birçok dış dünyada tanınmaya başlamıştır. En önemli eseri olan Sol minör Adagio, Dresden bombardımanı sonrası kaybolan bir eserdir. Albinoni de eserin tamamı yayınlamadan 1751 yılında hayata göz yummuştur. Fakat yakınında olan Gazatto eserlerinin bugüne gelmesi için kendisi tekrardan duyduğu ve çalışıp oğrendiği kadarıyla, eserin son haline bizlere kadar ulaştırmıştır. Sol minör tonda, Adagio temposu ve üç dörtlük (3/4) l şeklinde bestelenmiştir (Talbot, 1971).

Müzikle i içe olmasından dolayı tanıştığı opera sanatçısı "Margherita Raimondi" ile evlenmiştir. Fransa'da 1740'lı yıllarda Albinoni, keman sonatlarını içeren bir eser yayınlanmış ve bu eser Albinoni'nin ölümünden sonra yayınlandığı bilinmekteydi. Daha sonra Venedik San Barnaba kilisesi mahalle kayıtları incelendiğinde 1751 yılına kadar yaşadığı ortaya çıkmıştır. Bu yıla kadar hastalığından dolayı hiç eser vermeden yaşamıştır. Diyabet hastalığından dolayı öldüğü belirlenmiştir (Albinoni, 1983).

2.9.2. Klasik Dönem (1750-1827)

Yaklaşık olarak J. S. Bach'ın ölüm tarihi olan 1750'den Beethoven'ın ölümüne (1827) kadar süren zaman dilimindeki müzikal gelişim çağı klasisizmin temelleri, Rönesans'ın referans olarak kullandığı antik Yunan ve Roma uygarlıklarına kadar uzanır. Klasizm; Tarihsel akımın birleşimini, evrensel olarak mükemmelliği, tarihsel akım beraberliğini, biçim ve üslup birleşimini, orantıyı, doğallığı, saltlığı, tutarlılığı açıklığı ve yalınlığı kavramsal olarak kapsar. Sonat klasik dönemin oluşturduğu temel bir müzik ögesidir (İlyasoğlu, 1994).

“İnsanlık tarihinde toplumsal yaşamı düzenleyen değerler, gün gelip yetersizleşerek canlılığını yitirince, yeni bir düzene kılavuzluk edecek düşünceler aranır. 18. Yüzyılın ikinci yarısı, işte bu düzen özlemini temsil eder. Bu döneme Aydınlanma Çağı da denir” (Say, 1997: 261).

Klasik dönem, çoğunlukla armoniyi ve melodiyi önemsemiş, melodiler geliştirilmiş, bu melodilerde halk ezgilerinin doğal ve yalın özelliğinden faydalanılmıştır. Bu yönelimin özünde Aydınlanma Felsefesinin insanı öne alan değerleri vardır. Aklın, bütün toplumsal insan değerlerini yönlendirmesi gerektiği belirginleşmiş, Fransız Devrimi'ni hazırlayan bu düşünceler, insanların eşitliğine, özgürlük ve kardeşliğine dayanan toplumsal bir adaleti öngörürken, kültürel ve müzikal yaşama yansımıştır. Mozart klasik stilin tipik temsilcisidir. Onun müziğinde nitelik uğuruna biçim küçümsenmemiş, öte yandan yalın, içten, aydınlık ezgi yazmakta hiçbir besteci Mozart kadar başarılı olamamıştır. Güzellikle niteliği, Alman ruhuyla İtalyan ruhunu, sahneyle müziği, çalgılarla insan seslerini doğallık içinde kaynaştırmış olan Mozart, değişik tarzının keşiflerini tam dengede tutan klasik bir usta kabul edilir. Klasik dönem üç şekilde incelenir: Çalgı müziği için 18. Yüzyılın ortalarına doğru görülen Mannheim okulu ve C. P. Emmanuel Bach'ın geliştirdiği erken klasik dönemin opera sanatında Gluck'la, Noverre ile ise bale sanatında icra edilerek Haydn dönemine kadar devam eder. Haydn, Beethoven ve Mozart klasik dönemini sergiler. Üçüncü ve son evre geç klasik dönem olarak ifade edilir. Beethoven bu dönemde romantik stile doğru yaklaşmıştır. Çalgı müziğinin gerek tınsal gerek form açısından gelişmesine paralel olarak üflemeli çalgılar ile piyanonun kazandığı müzikal nitelikler, öte yandan çalgı metotlarının hazırlanması sonucunu vermiştir. Çalgıların geliştirilmesi, orkestrada ses gücünün artmasını sağlamıştır. Barok dönemdeki sarayların salonları yerine geçmeye

başlayan büyük konser salonlarının yanı sıra, Fransız devrimi ile Napolyon savaşlarının verdiği büyüklük ve yığın duygusu, ses gücünün artmasında etken olmuştur (Say, 2002:298).

Klasik Dönem sitilinin Barok Dönem stilinden en önemli farklı daha sade stiller kullanılmasıdır. Halk ezgilerini önemseyen bu dönemde melodiler daha sade ve anlaşılır stilde kullanılmıştır. Bu dönemin en büyük etkenlerinden biri piyanonun icat edilmesidir. Fakat her orkestra da piyano veya klavsen gibi klavyeli çalgılar zorunlu kullanılmamıştır. Bu dönemde çalgılar geliştirilip orkestralar güçlendirilmiştir.

Dönemin en önemli temsilcilerinden olan Mozart, Alman ve İtalyan ruhundan etkilenip eserlerine bunu yansıtmıştır. Aynı zamanda eserlerinde insan seslerini doğallaştırması sonucu bu dönemin en büyük ustalarından olmuştur. Mozart, Haydn ve Beethoven bu dönemin en önemli bestecilerindendir.

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Klasik dönemin en üretken, en başarılı diyebileceğimiz besteci Wolfgang Amadeus Mozart 27 Ocak 1756 tarihinde Avusturya'nın Salzburg kentinde dünyaya gelmiştir. Daha beş yaşındayken piyano ve keman konusunda önemli bir seviyeye gelip olağanüstü yeteneklerini ortaya koymaya başlamıştır. Bu yaşlardan itibaren Avrupalı soylu ailelerine özel konserler vermiştir. 17 yaşına geldiğinde, Salzburg da bulunan sarayda direk müzisyenlik görevinde bulunmuştur. Fakat bu durum Mozart'ı hiç tatmin etmemiş ve kendince daha iyi bir müzik yapma yollarını aramak için birçok seyahatlerde bulunmuştur. 1781 yılında Viyana'ya yaptığı seyahat sırasında bu kentte kendisini geliştirebileceğini gördüğünden burada kalmaya karar vermiştir. Viyana da kalması Mozart için iyi olsa gerek burada daha meşhur bir duruma gelmiştir. Kaldığı sürede birçok ünlü konçertolarını, senfonilerini, operalarını ve "Requiem" adlı eserinin bir kısmını bu zaman diliminde ortaya çıkarmıştır. Henüz 35 yaşında öldüğü için bu eseri bitirememiştir (Sarigül, 2018).

Hassas bir kulağa sahip olan Mozart, bir notanın akort düşüklüğünü sekizde bir kadar fark edebiliyordu. Doğuştan gelen bu üstün yetenek günlük yaşamında duyduğu çirkin seslere karşı aşırı tepkisi kendisine verdiği rahatsızlıktan dolayı baygınlık geçirmesine neden oluyordu. Yeteneğini keşfeden babası para kazanmak amacıyla Avrupa kentlerini dolaşmaya başladı. Mozart'ın org ve keman çalımındaki ustalığı dinleyicilerini hayrete düşürüp büyük bir ilgi görüyordu. Muhteşem doğaçlaması ve

besteciliği özelliğiyle beş yaşında menüet, yedi yaşında konçerto ve sekiz yaşında senfoni yazıp, eserlerini sergilemeye başladı. Saraylarda kral ve kraliçelerin beğenisini alarak soyluların dinlemek için yarışa girdiği harika çocuk oldu. Her biçimde eserlerini ustalıklarla sergilemiştir. Çağdaşları kendisini anlaşılması zor olarak nitelendirmişlerdir (Duru Basmacıoğlu, 2002).

Hassas kulağından kaynaklı doğada duyduğu fırtına, deniz, kuş gibi sesleri eserlerinde yansıtmıştır. Bu yüzden döneminin ilerisinde olan bu eserleri çağdaşları karmaşık bulduğundan sürekli eleştirmişlerdir. Ancak daha sonra 1915 yılında ruhbilimcileri bu konuyu araştırıp asıl nedenini ortaya çıkarmış hatta insan doğasını acımasızca eserlerine işleyen kişi olarak nitelendirmişlerdir (Clarke, 1995).

Haydn ile birlikte senfoni yapısını büyütür ve biçimlendirmiştir. Bestelediği operalarla yeni bir çığır açmış ve ışık tutmuştur. Konçerto ve kuartet dağarcığını gelenekselleştirmiştir. Brahms'a, Mendelssohn'a Schubert'e ve Beethoven'e ışık tutup Haydn'nin müzikalitesini olgunlaştırmıştır (Duru Basmacıoğlu, 2002).

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Almanya da 16 Aralık 1770 tarihinde dünyaya gelen Ludwig van Beethoven kısa bir süre de “Bonn Sarayı”nın müzik direktörlüğüne kadar yükselmiş çok başarılı bir müzisyendi. Aynı zamanda babası da direktör olduğu sarayın koro içerisinde tenor olarak yer almaktaydı. Babası oğlunun yeteneğinin farkında olduğu için onu iyi bir müzisyen yapmak için elinden geleni yapmıştır. Bu durum da Beethoven için önemli ve güzel bir şanstır. Babasının oğlu için hedefi ikinci bir Mozart yapmaktır. Beethoven'ın küçük yaşlardan itibaren bu hedefi doğrultusunda çok fazla çalıştırmış hatta aşırıya gidip içkili bile oğlunu çalıştırmıştır. Babasının bu emekleri ve Beethoven'ın de bu süreci kaldırması sonucu daha sekiz yaşındayken ilk konserlerini vermeye başlamıştır (Say, 2003).

Haydn ve Mozart'tan devraldığı müziği Beethoven daha ileri bir noktaya taşıyarak 9. Senfoni ve 32 adet sonat eserleri başta olmak üzere bu gelişimini hissettirmiştir. Bu bestelerinin yanı sıra 5 adet piyano konçertosu, 16 adet oda müziği ve tüm yaşamı boyunca yazdığı tek opera olan “Fidelio” Ludwig van Beethoven'ın en çok bilinen eserlerindendir. Klasik Dönem ve Romantik Dönem geçişine denk gelen Beethoven eserlerinde de bu geçişi hissettirmiştir. Çünkü hayatının son dönemleri bestelediği eserler tam bir Romantik Dönem eserleriydi. Örneğin 9. Senfoni eseri bu

duruma güzel bir örnektir. 1827 yılına gelindiğine tam 57 yaşındayken hayata gözlerini yummuştur (Say, 2003).

Joseph Haydn (1732-1809)

Müzik tarihinde ‘Klasik Dönem’ olarak tanımlanan ve Bach’ın ölümüyle (1750) başlayan süreç, Beethoven’ın ölümüyle (1827) sona erdiği düşünülür. Bu süreç birçok kaynakta ‘I. Viyana Okulu’ olarak da anılmaktadır. Bu dönemin önemli isminden biri olan Joseph Haydn (1732-1809), 1732 yılında Avusturya Rohrau’da doğmuştur (Say, 2006).

İlk müzik hayatı Haydn’nın çocuklu yıllarında kiliseler de koro etkinliklerine katılarak başlamıştır. Viyana da bulunan ünlü St. Stephan Kilisesi’nin müzik direktörünün bu yeteneği fark etmesi sonrasında Haydn sekiz yaşında ailesinin de izniyle Viyana da bulunan bu kiliseye giderek kilisenin çocuk korosuna katılmış ve ilk müzik eğitimi hayatı başlamıştı. Haydn bu kilisede toplam dokuz yıl çocuk korosunda kaldıktan sonra kendisi Viyana da kalıp müzik yaparak geçimini sağlama kararı almıştı. Fakat bu durum 1750’li yıllarda çok kolay değildi. Çünkü kendinden önceki dönem olan barok dönem sanatçılarındaki olduğu gibi önünde iki seçenek vardı. Bu seçeneklerden birincisi; bir soylunun yanında çalışmak, ikincisi ise kilisede müzisyen olarak çalışmaktı. İlk işi, birinci seçenek olan dönemin soylularından Kont Karl von Morzin’in malikhanesindeki bir orkestranın müzik direktörü olmuş; fakat direktörlüğünden birkaç yıl sonra Kont’un maddi durumu kötüye gidince orkestranın bütün müzisyenleri bir anda işsiz kalmıştır. Dönemin en soylu ailelerinden olan “Esterhazy” ailesinin yanlarında tekrardan müzisyen olarak çalışmaya başlamasıyla otuz yıl kadar Viyana da kalmaya devam etmiştir (Griesinger, 1810).

Haydn’nın en büyük özelliği çok iyi üretken bir besteci olmasıydı. Emrinde çalıştığı “Esterhazy Ailesi”nin müzik ihtiyaçlarını karşılaması için birçok türde eserler bestelemiştir. Senfonileri ve yaylı dörtlüleri bu dönemde önemli başlangıç noktası oluşturmuştur. Hayd’nın esinlenen Mozart ve Beethoven’a iyi bir ışık olmuştur (Butterworth, 1983).

“Esterhazy ailesi”nin müziğe çok değer veren üyelerinden biri olan Prens Nikalaus öldükten sonra Haydn emekli olmuştur. Bu emekliliği en önemli özelliği kendisine başka yerlere gitme özgürlüğü katmasıdır. Hemen ardından İngiltere’ye gitme kararı almış olup İngiltere de bulunan Oxford Üniversitesi’nden doktor unvanını

almıştır. 1800’li yıllarda ömrünün son yıllarına yaklaştığında tekrardan Viyana’ya dönme kararı almıştır. Buraya gelerek koro ve orkestra için Mevsimler Oratoryosu, Yaratılış Oratoryosu gibi dini eserlerini bestelemiştir. 1809 yılına gelindiğinde ise hayata gözlerini yummuştur (Webster, 1997: 60).

Haydn tüm yaşamı boyunca 100 kadar senfoni, çok fazla sayıda konçerto, 40 adet sonat, birçok şarkı ve oda müziği eserleri ve oratoryolar bestelemiştir (Say, 2006).

2.9.3. Romantik Dönem (1820-1890)

On dokuzuncu yüzyıla hakim bir dünya görüşü, geleneksel olarak çağın özelliklerini değiştirdi. Burjuva sınıfı ve ortaya çıkan sosyal sınıf aristokrasiyi etkisiz hale getirdi. Sosyal anlamda eskideki anlaşmazlıklar, engeller, gelenekler bertaraf edildi. Yeni akım Romantizm olarak adlandırıldı. Romantizm sanat anlamında da ismini sıkça duyurdu Romantizm, gerçek olmayana yönelme, fantezi ve düş gücüyle sezdirilenlerin gizemli ve içten bir tarzda gerçekle bağdaştırılmasıdır. Temel olarak “Ben” kavramının açılımıdır. Müziğe karşı romantik bakış açısı, çok bulunmayan armonilere ve renklere duyulan özlem, doğayla iç içe olma, duyguların derinliğin ve sonsuzluğa gitmenin araştırılması, günlük olaylardan uzaklaşma ve genellikle bir ideale adanma olarak tanımlanır (Selanik, 2010: 178). Romantik döneme kadar müziğin egemenliği kilise ve saray içindeydi. Büyük besteciler özgürce istedikleri müziği yapmak yerine genellikle dönemin soyluları veya kiliselere bağlı orkestralar içinde çalışarak yaşamlarını ve müzik hayatlarını devam ettirmişlerdir. Bu durum besteciler üzerinde her zaman bir kalıp ve bazı engeller oluşturmuştur diyebiliriz. Romantik dönem bu aristokrasiyi git gide etkisiz hale getirerek bu kalıptan kurtulmayı başarıp, daha özgür bir müzik sağlanmıştır. Bu durum müzik tarihi açısından en önemli faktördür denilebilir.

“Romantik dönemin bir başka özelliği ise müzik formlarındaki çeşitliliktir. Bir tarafta senfonik şiir gibi devasa ve bütünsel örgü içerisinde yazılmış eserler baş gösterirken diğer yanda kısa parçalar ön plana çıkmıştır” (Altınel, 2020: 43). Bu durum romantik dönemde eserlerde daha sade, yalın ve melodinin ön planda olduğu bir akım başlatmıştır. Eser içlerinde ki ses renklerine, eser armoni ve ritmine yeni bir düzen getirmiştir.

Hemen hemen yüz yıllık süreci kapsayan romantik akım, belli dönemler kapsamında incelenir. Genel olarak ile bu dönemler böyle incelenir: Erken romantizm (1800-1830), yüksek romantizm (1830-1850), geç romantizm (1850-1890). İlk olarak müzisyen ve besteci E.T.A Hoffman müzikteki “romantik” terimini kullanmıştır (1810). Yine Hoffman’a ait olan romantik anlayışın ilk örneklerinden olan “Undine” (1816) masala benzer öğelerden oluşur. İlk büyük romantik sahne eseri olarak Weber’in sergilediği Freischütz(1821) kabul edilir. Duygusal olarak romantizmi en fazla ortaya çıkaran parlak bir örnek Schubert’in piyano ve şana yönelik Liedleri’dir.1830’daki Temmuz Devrimi etkisiyle erken dönemin ikinci evresine doğru yönelme başlamıştır. Paris Romantizm’in merkezi sıfatını artık Viyana’nın elinden almıştır. Müzikte yüksek romantizmi temsil eden ilk eser Berlioz’un “Fantastik Senfoni”si (1830) olarak kabul edilir. Lizst ve Paganini’nin “vürtözite” diye adlandırılan çalgı sanatçılığının ustalığında öne çıktığı bu dönemde, Chopin’in olağanüstü tınılarla beslediği piyano müziği, Schumann’in düşünsel ve şiirsel olarak ustalığı, Romantizme doğru evrilen Mendelssohn’un klasik anlayışı, romantik akımın temel yapı taşları niteliğindedir.1848 Devrimi’nde duraklayan geç romantik evre kısa bir süre sonra yeniden başlamıştır. Wagner’in kökten bir kavrayışla bestelediği operalar, Lizst’in senfonik şiirleri yeni dönemi açan eserler arasındadır. Verdi’nin milliyetçilik temalı uluslararası yayılan, derinlikle yapılan opera eserleri bu dönemi eser kalitesi bakımından sağlamlaştırmıştır. Müzikteki romantizm, yalın ve kısa duygusal anlatımı kolaylaştıran, dokusunda yumuşak yeni eserler üretmiş, ancak esas armoni, ritim ve özellikle ses renkleri bakımından müziğe yeni bir soluk getirmiştir. Schubert’in parlak örneklerini verdiği sanatsal şarkıları (Lied’leri) öteki bestecilerin çalgı müziği alanındaki şiirsel küçük piyano parçaları izlemiştir. Bu parçalar Fantasia, Rhapsodie, Arabesque, Etude, Ğmpromptu gibi küçük, lirik eserlerdir. Sahne sanatlarında Bizet, “Carmen” operasıyla; Delibes “Copelia” bale müziğiyle; Puccini, “La Boheme”, “Madam Butterfly”, “Turnadot” operalarıyla yaratıcılığın sınırlarını genişletmiştir. Çaykovski, Saint Saens, Bruckner, Cesar Franck ve Faure gibi besteciler, geç romantik dönemin müzikal zenginliğine katkı getiren eserler yazmışlardır. Yani müziğe ipuçları veren Mahler’in derin kavrayışını ve Richard Strauss’un değişik stillerde görkemli bir müzik yaratan yeteneğini de bu kapsamda özellikle belirtmek gerekir. (Say, 2002: 457-458).

Romantik dönem, kendinden önceki döneme birçok yenilik getirmiştir diyebiliriz. Net ve açıklayıcı ezgiler, renkli armonik yapılar ve ritimdeki esneklikler bu

yeniliklerin başında gelir. Gelişen çalgılar ve güçlü orkestralar sayesinde büyük senfonilerin oluşması müziği daha ileri bir seviyeye taşımıştır. Eser içindeki majör tonlar yerine minör tonlarda kullanılıp, başlayan ton üzerinde devam eden müzik, eser sonuna geldiğinde temel tona geri dönme kalıbı ortadan kalkmış, bu durum bestecinin özgürlüğüne bırakılmıştır. Nocturne, Romance, Valse, Fantasia, Polonaise, Ballade ve Mazurka formları bu dönemde ortaya çıkmıştır. Dönemin en başarılı sanatçıları arasında Beethoven gelirken, Chopin, Brahms, Mendelssohn, Liszt, Schumann ve dönemin son sanatçısı sayılan Wagner bu dönemin önemli sanatçılarındandır.

Frederic Chopin (1810-1849)

Frederic Chopin romantik dönemin en büyük Polonyalı bestecisi ve piyanistidir. 1810 yılında dünyaya gözünü açan Chopin Romantik Dönemin en ünlü bestecilerindendir. Bu dönem bestecilerine göre oldukça farklı bir profesyonel teknikle ve şiirsel zeka gerektiren çalışmaları kendisinin dünya çapında ün kazanmasına neden olmuştur. Eserlerinde Polonya halk müziğini işleyip, piyanoda pedal kullanımı, lirik ve yumuşak melodik ezgileri, dramatizm ve gerginliği hissettiren kromatik kullanımları, kendine has legato çalış stili, renkli armoni kullanımı ve duygu ağırlıklı müzikal stili piyanist ve besteci özelliğini ön plana çıkarmış olup bu sayede ün kazanmıştır (İlyasoğlu, 1994).

Chopin'in tüm besteleri piyano içeriklidir. Eserlerinin büyük bölümleri “solo piyano” olmuştur. Piyano tuşesi ve kullandığı üstün nüansları kendine özgü başarılı tekniklerdir. Bu durum Chopin'in farkını ortaya çıkaran durumdur diyebiliriz. Farkını ortaya çıkaran diğer bir konu ise “Enstrümental ballad” tarzını ilk defa ortaya çıkaran kişidir. “Ballad” sözcüğü karışık olmayan, sade, düz ve duygunun ön planda olduğu anlamına gelmektedir. Chopin eserlerinde bu duygu çok iyi hissedilmektedir (İlyasoğlu, 1994).

Chopin piyano eserlerin el parmaklarının fizyolojik yapısına uygun olarak nota yerleşimi sağlamıştır. Parmakların zayıflık ve güçlülük yönlerine bakarak zayıf olan parmağa denk gelen notaları daha az önemde tutup, güçlü parmağa denk gelen notaları daha fazla hissettirmiştir. Piyano da kullandığı pedal tekniği ve yumuşak tınısal armonileri yenilik getirerek döneme büyük bir gelişim sağlamıştır. Kendisi yalnızca kendi dönemini değil, kendinden bir sonraki dönem bestecilerinden M. Ravel, C. Debussy ve G. Faure gibi çağdaş dönem sanatçıları etkilemiştir (Say, 2000).

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847)

Romantik Dönemin en büyük bestecileri arasında olan ve aristokrat bir ailenin çocuğu olan Alman besteci Felix Mendelssohn Bartholdy 3 Şubat 1809 yılında Almanya Hamburg'da dünyaya geldi. Dönemin en yetenekli bestecilerden birisi olarak kabul edilen Mendelssohn, Mozart'ın 19. yüzyıldaki eşdeğeri olarak değerlendirilmiştir (İk, 4).

İlk piyano derslerini ablası Fanny'den ve annesinden almıştır. Daha sonra Berlin'de “Ludwig Berger” ile piyano, “Carl Zelter” ile teori ve kompozisyon dersleri almıştır. Mozart ve Bach eserlerini çalışmak için ablası Fanny ile beraber Paris'e doğru bir seyahat gerçekleştirdi. Özellikle de Bach'ın eserleri çok dikkatini çekmiş olsa gerek, 13 yaşındayken doğum günü hediyesi olarak kendisine Johann Sebastian Bach'ın "Matthaus Passionu" nun notalarını istemiş ve bu eser üzerine çalışmalar yapmıştır. Bu durum ileri ki zamanlarda kendisi için “Bach'ı yeniden yaşama döndüren kişi” dedirtmiştir. Berlin'de Bach'ın eserlerini seslendirdiği başarılı konserlere imza atmıştır. Daha sonra Avrupa müziğini tanımak için üç yıllık Avrupa turnesine çıkmıştır. Avrupa'da birçok müzik festivalleri direktörlüğünü üstlenmiş ve bu konuda birçok başarılı çalışmalar yapmıştır. 9 yaşında yeteneği erken keşfedilen Mendelssohn, piyano çalarak sahneye çıkmış ve 11 yaşında ilk bestelerini yapmaya başlamıştır. 17 yaşına kadar Yaylı Çalgılar Sekizlisini ve Do Minör Senfonisi'ni, 17 yaşında William Shakespeare'in (1564-1616) bir komedisi üzerine “Bir Yaz Gecesi Rüyası Uvertürü”nü bestelemiş ve bu beste üzerine “dahi çocuk” olarak ün salmıştır (Todd, 2001).

Mendelssohn'un eserlerine bakıldığında bestecilik tarzında, Bach'ın kullandığı kromatik kontrpuanı, Weber ve Beethoven'ın dramatik yapısını, Mozart'ın ise zarif ve net form anlayışı görülür. Mendelssohn, Klasik Dönem'e özgü biçimleri eserlerinde kullanmıştır. Örneğin; üç sonra, prelüdlar, fügler, fantasialar ve çeşitlemeler Klasik Dönem biçimlerini barındıran eserleridir. Romantik dönem içinde daha yalın ve kendine özgün kalan besteci diğer dönem bestecileri Franz Liszt, Hector Berlioz ve Richard Wagner'den ayıran özelliklerden birisidir (Todd, 2001).

Georges Bizet (1838-1875)

25 Ekim 1838 yılında Paris yakınlarında doğan Georges Bizet Carmen adlı operası ile dünya çapında tanınan ünlü Romantik dönem bestecisidir. Müzik yeteneğini ilk olarak annesi keşfetmiş ve anne babası tarafından ilk müzik eğitimini almıştır.

Yeteneğiyle ön plana çıkan Bizet henüz dört yaşında nota okumayı öğrenmiş ve on yaşında Paris Konservatuarına girmeye hak kazanmıştır. Konservatuar eğitiminde de yeteneğini ön plana çıkarmış olsa gerek hocalarından ünlü opera bestecisi olan Charles Gounod emekli olacakken Bizet'in üstün yeteneğine karşın bu kararından vazgeçmiştir (McClary, 1992).

Azim ve hırsıyla çok fazla çalışarak konservatuardan piyano dalında, flüt dalında ve kompozisyon dalında birincilikle mezun olan Bizet birçok kişi tarafından takdir edilip ayakta alkışlanıyordu. Mezuniyet sonrası birçok beste yapan Bizet annesinin ölümü gibi çok üzücü bir durum yaşaması sonucu kendini bir türlü toparlayamadı. Bu durum psikolojik anlamda çok yıpranmasından kaynaklı olsa gerek yaptığı projelerden hatta bestelediği bazı operaları yakmıştır (McClary, 1992).

Çağdaş Fransız yazarı Prosper Merimee'nin yazmış olduğu bir öyküden etkilenip, "Carmen" isimli eserini yazdı. İlk sahnesinde büyük ilgi gören eser, opera tarihinde yeni dönem açmıştır. Bu eseriyle büyük ilgi toplayıp ün kazanan Bizet aradan üç ay geçtikten sonra ölmüştür (İk, 5).

Johannes Brahms (1833-1897)

7 Mayıs 1833' tarihinde Hamburg'da doğan Brahms Romantik Dönemin en ünlü Alman bestecileri arasındadır. Kendisi hem korno hem de kontrabas çalmasından dolayı bazı dans lokallerinde müzik gruplarında çalarak müzisyenlik yapmıştır. Bu süreçte piyano dersleri almaya başlamış ve bestecilik yönünü keşfetmiştir. 1849 yılında Fantezi adlı eserini bestelemiştir. Bu bestesi sevilen besteler arasına girmiştir (Say, 2005).

Brahms'ın eserlerine bakıldığında farklı dönemler bestecileri Beethoven, Bach, Hande, Brahms ve Giovanni Pierhingi etkileri görebiliriz. Bu yüzden, Brahms eserlerinde klasik dönem, romantik dönem ve barok dönem etkisi görebiliriz (Kamien, 2001).

Brahms eserlerinde kullandığı tema tekniği ile yenilikçi olduğunu göstermiştir. Eserin formundan daha çok ifadelerin, ezginin daha önemli olduğunu inanıp duygusunu ön planda tutmuştur. Mozart'ın ve Beethoven'ın müzikalitesini inceleyip benimseyen Brahms, Klasik ve Romantik dönem müziğini eserlerinde işlemiştir. Yapmış olduğu sonatlarda ve senfonilerde Beethoven'ın duygusunu çok iyi kullanıp varisi olarak gösterilmiştir. Özellikle Beethoven'ın armoni anlayışını eserlerinde işlemiş, piyano ve

ses uyumunun muhteşemliğini Lied'lerinde göstermiştir. Opera bestesi hiç yapmayan Brahms, Romantik dönemin en az oda müziği eserleri olan bestecilerindendir. (Say, 2005).

3 Nisan 1987 yılında hayatını kaybeden Brahms hayatı boyunca birçok orkestra yapıtları, piyano yapıtları, oda müziği yapıtları, org yapıtları ve koro yapıtları bestelemiştir (Say, 2005).

Pyotr İlyiç Çaykovski (1840-1893)

7 Mayıs 1840 yılında Rusya'nın Votkinsk şehrinde doğan Çaykovski Romantik dönemin önemli Rus bestecisidir. Birçok tarzda eserler vermiştir. Bu eserler, opera, senfoni, bale, oda müziği ve enstrümantal tarzda eserlerdir. Kuğu Gölü, 1812 Uvertürü, Fındıkkıran bale müzikleri, Uyuyan Güzel, son yaptığı üç senfonisi ve ilk piyano konçertosu en bilinen ve sevilen besteleridir (Aktüze, 2002).

Çaykovski müziğe erken yaşta başlamasına rağmen, müzik eğitimi değil de devlet memuru olmak için eğitim almıştır. Bunun sebebi de ailesi müzik alanında ilerlemesini istememiş olmasıdır. Fakat 1862 yılında ailesinin karşı çıkması durumuna rağmen kendisi Sankt Peterburg Konservatuvarına girmeye hak kazanmış ve üç yıl sonunda mezun olmuştur (Warrack, 1973).

Aldığı eğitimler sonucu Çaykovski müziğinde farklı stiller barındırmış ve bir eser stili diğerinden her zaman farklı olmuştur. Eserlerinde anlatmak istediği duyguyu ustaca yansıtır dinleyiciye hissettirmiştir. Bu duygular arasında annesinin ölümü, evlilik problemleri, doğa, aşk öfke gibi yaşamı boyunca görüp yaşadığı duygular yer almaktadır. 1875 yılında ilk defa seslendirdiği “birinci piyano konçertosu” ve 1876 yılında sahnelediği “kuğu gölü balesi” ile büyük ilgi görüp kendisi adına başarı sağlamıştır. En başarılı operası ise “Eugene Onegin”dir. 1880 yılında “1812 yılı Uvertürü” nü yazdı. Ayrıca 1881 yılında ilk defa seslendirilen “keman konçertosu” keman dağarcığında en önemli eserlerden biri olmuştur. 1888 yılında bestelemiş olduğu 5. Senfoni kendisine büyük başarı sağlamıştır. 1889 da “Uyuyan Güzel” balesi ve 1890 yılında yazdığı “Maça Kızı” adlı eseri, kendisine başarı getiren eserler arasındadır. 1893 yılında kolera salgını nedeniyle hayatını kaybeden Çaykovski, 7 senfoni, 2 opera, üç bale, üç piyano, biri keman olmak üzere dört konçerto, üç yaylı dördül, en ünlüsü Andante Cantabile (1. yaylı dördülün ağır bölümü) olan çeşitli oda müziği eserleri bestelemiştir (Weinstock, 1946).

Aldığı eğitim sonunda 1876 yılında bestelediği Kuğu Gölü balesi büyük bir ilgi görmüş ve büyük bir ün kazanmasına sebep olmuştur. Eserin içeriğinde büyücü tarafından arkadaşlarıyla birlikte kuğuya dönüştürülen fakat kuğuya olan bir erkeğin aşkıyla tekrardan insan kılığına dönüşebilecek Prens Siegfried ve Odette arasındaki aşkı bu aşk arasına giren büyücünün, kızı olan Odil'i prenses Odette'nin kılığına sokup prens Siegfried'i kandırmasını anlatmaktadır (İk, 6).

2.9.4. 20. ve 21. Yüzyıl Çağdaş Müzik

19. Yüzyılın sonlarından günümüze uzanan dönemin müziği. Genel yönelimleriyle çağdaş müzik, yaklaşık 1600-1900 yılları arasında kullanılmış olan tonal müzik ile bağları koparmayı temsil eder. Uyumsuz sesler, çağdaş müziğin karakteristik özelliğidir. 20. Yüzyıl müziğine kapı açan başlıca olgulardan biri, tonal armoninin ilke ve kurallarının eskimeye yüz tutmuş olması, yaklaşık 300 yıllık bu sistemin kendini tekrarlama durumuna düşmesidir. Viyanalı besteci Arnold Schönberg'in yaylılar orkestrası için 1899'da yazdığı "Aydınlanan Gece" başlıklı eser, karmaşık dokusuyla tonalitenin sınırlarını zorluyordu. Bu dönemde Rusya'da aynı doğrultuda gelişmeler yaşanmıştır. Aleksander Skriyabin'in "Prometheus" adlı senfonik şiirinde kullandığı altı sestten oluşan "Prometheus akoru" şu seslerden kurulmuştur: Do-Fa Diyez-Si Bemol-Mi-La- Re. Öte yandan Fransa'da romantizmin anlatımdaki üslup aralıklarına karşı tepkiler doğuyor, Fransız besteciler armoniyi genişletme sorununa kökten çözüm getirecek arayışlara yöneliyordu. Bu yoldaki ilk çıkışı Eric Satie yapmıştır. "Asıl kural sanatçının duyusudur; teori önemli olamaz, işitme temeldir". Bu görüşten yola çıkan Debussy'nin öncülük ettiği yeni müzik akımına izlenimcilik denmiştir (Say, 2002:457-458). Çağdaş müzik dönemi öncesi dönemlerde, müzikte tonal yapıya bağlı kalma kuralları kendi içinde kısır bir döngüye girmiştir. Bu kurallar bestecinin hem hissiyat durumunu hem de müzikteki armoni yaklaşımlarını kısıtlamıştır. Artık tekrara düşen tonal armoni kuralları dışına çıkma deneyimlerinin başlaması yeni sesler kullanılmasına ve genel anlamda armoni sistemlerinin klasik tonal yapıdan uzaklaşması bunun sonucunda "altere" seslerin kullanılması dönemin en karakteristik yapısı olmuştur denilebilir.

"Çağdaş müzik, yeni çalgısal teknikleri, yeni notasyonları ve yeni seslendirme durumlarına uygun olabilecek yeteneği kapsayan bir yaklaşımı içerir" (Foucault, Boulez ve Rahn, 1985: 7).

İki büyük usta, Macar besteci Bela Bartok ile Rus besteci İgor Stravinski, kendi halk müziklerinin karmaşık ritimlerinden yararlanarak sıra dışı ölçüler kullanmakla kalmamış, farklı ölçüleri yan yana getirerek daha karmaşık yeni ritimlere yönelmişlerdir. Tonal armoninin majör ve minör dizileri kullanıldığına göre, başlangıçta onların yerine pentatonik diziler, kilise ve doğu ülkelerin makamları, antik Yunan uygarlığından alınan Mod'lar yeğelenmiştir. Kromatik dizide bütün seslerin eşdeğer olmasından yola çıkarak ton dışı(atonal)ezgi kavrayışına varılmıştır. Bundan da öte geleneksel anlamıyla ezginin tümüyle ortadan kalkması seçeneği değerlendirilmiştir. 20. yüzyılın ilk yıllarında tonal sistem temel olan kavram ve kuralların sallanmaya başlaması üzerine, besteciler yeni sistem arayışlarına girmişlerdir. En etkili yöntem, başlangıçta "Atonal" müzikler besteleyen Arnold Schönber'ten gelmiştir. Schönberg, "12 Ton Yöntemi" olarak adlandırdığı yeni dizgeyi 1923'te önerdikten sonra, onun iki öğrencisi ve arkadaşlarından biri olan Alban Berg, hem atonaliteyi hem 12 Ton Yöntemi'ni kullandığı güçlü eserler vermiştir. Öteki öğrenci Anton Webern'in eserleri ise yalın ve özet deyişinin yanı sıra, biçim açısından tam bir mükemmeliyet içeriyordu. Bu yaklaşımlar arasında sıra dışı diziler, yeni tınlar ve yeni ritmik buluşlar yer alıyordu. Bazı besteciler ise caz müziğinden yararlanmışlardır (Say, 2002:457-458).

Teknolojik gelişmeler bestecilere yeni ses alanları yaratmış, 1920'lerde icat edilen ilk elektrikli çalgıların konser müziğine taşınması söz konusu olmuştur. Bu alanda başlangıçta iki stil ortaya çıkmıştır: Fransa'daki "Somut müzik" adı verilen, doğal seslerin bu yolla kullanıldığı uygulama; öte yandan Almanya'da kaynağını elektronik seslerde bulan "Elektronik müzik". Bir süre sonra, teknolojinin gelişen olanaklarıyla her iki kaynaklı stilin birlikte kullanılması gerçekleşmiştir. Çağdaş müziğin başta gelen özelliği, birçok stili doğurması, hepsini barındırabilmesi, stil çeşitliliğini geliştirmiş olmasıdır. Böyle olmakla birlikte 20. Yüzyılın ilk yarısındaki stilleri, Dışa vurumculuk(anlatımcılık) ve 12 Ton Dizgesi, Yeni Klasikçilik (Neo Klasisizm), Bartok'un kişisel stiline kaynağını bulan halk müziği gereçlerini değerlendirme yönelimi, Gelecekçilik(fütürizm)gibi başlıklar altında, 1950 sonrası akım ve stilleri ise Dizisel müzik(Serial müzik), Elektronik müzik, Rastlamsal müzik (Paleotorik müzik) Geç Dizisel müzik, Post modern müzik gibi başlıklar altında özetlemek olanaklıdır (Say, 2002:457-458).

Antonin Dvorak (1841-1904)

Bohemya'da Prag yakınlarında olan "Nelahozeves" kasabasında 8 Eylül 1841'de dünyaya geldi (Çalışır, 1999).

Prag (günümüzde Çek Cumhuriyeti) müziğinin kurucusu kabul edilen çağdaş dönemin en önemli piyanist, orkestra şefi ve bestecisi olan Bedrich Smetana'nın müziğini dinlemesi sonucu bir anda besteci olmaya karar vermiştir. Aldığı karar sonucunda Smetana'nın orkestra şefliği yaptığı Prag Ulusal Tiyatrosu'nda viyolist olma çabasına girer ve sonunda hedefini elde edip bu konuda başarı gösterir. Fakat besteci yönü kendi içinde ağır bastığı için 1873 yılında orkestradan ayrılma kararı alır (Honolka, 1998).

Orkestradan ayrıldıktan bir yıl sonra 3 numaralı senfonisini besteler ve bu eser Avusturya Ulusal Ödülü'nü alır. Bu eser jüride yer almakta olan Johannes Brahms'ın beğenisi sonucu takdir edilir. Dvorak çok çalışması ve başarıları sonucunda ünü kısa sürede tüm dünyaya yayılmıştır. Defalarca Avrupa'ya ve İngiltere'ye giden Dvorak, Prague Konservatuarında profesörlük ünvanını almış, Cambridge Üniversitesi'nden ise onursal doktorasını almıştır. Sonrasında New York'ta bulunan önemli Ulusal Müzik Konservatuarı'nın yöneticisi olmuştur (Robertson, 1974).

Dvorak eserlerinde hayranlık duyduğu Schubert ve Beethoven izlerini taşımaktadır. İlk dönem eserleri incelediğinde daha bir romantik dönem havası görülmektedir. Fakat çocuklarının ölümünden sonra dine dönerek Latin müziğini incelemiş, bestelemiş olduğu opera, senfoni türündeki eserlerini tekrardan yeni karmaşık duygularıyla bestelemiştir. Özellikle kızı Josefa'nın ölümü üzerine yazmış olduğu vokal eseri Stabat Mater'i, koro, senfoni ve solo vokal anlamında dönemin doruk eserleri arasına ulaşmıştır (Honolka, 1998).

ABD'de yaşayan Dvorak, bu sürecinde çok verimli bir dönem geçirmesine rağmen büyük bir vatan özlemi yaşamaya başladı. Bu özlemin sayesinde Amerikan folk geleneklerini ve bu geleneklerinin öğelerini kullandığı söylenir. "Yeni Dünya Senfonisi'nde de "Amerikan folk müziği" melodilerini ana tema olarak eser Dvorak'ın kendi tasarısı olan bir eser olmuştur. Senfonik türde bestelediği eser mi minör tonda başlayıp, mi minör tonda farklı hız türlerinde bitmektedir (Honolka, 1998).

Dmitri Shostakovich (1906-1975)

Çağdaş dönemin en önemli bestecilerinden olan Dmitri Shostakovich, 25 Eylül 1906 tarihinde Rusya'nın St. Petersburg kentinde dünyaya gelmiştir. Lenin nişanına (Rusya da ülke gelişimine spor, bilim, kültür ve sanat dallarında verilen unvan) sahip olan Rus besteci Şostakoviç, piyanist ve besteci yönünün olmasının dışında, film müziği ve caz müziğinde birçok eserler üretmiştir. Bu yüzden 20. yüzyılın en önemli bestecilerinden biri olarak kabul edilir. 15 senfoni ve 6 konçerto orkestra eserleri vardır (Scott, 2014).

Müzik hayatına ilk olarak 9 yaşındayken annesinden aldığı piyano dersleriyle başladı. Bu döneminde yeteneğiyle ön plana çıkan Shostakovich, “Devrim Kurbanlarının Anısına Cenaze Marşı” adlı ilk eserini besteledi. 13 yaşına geldiğinde ülkenin en iyi akademisi olan Petrograd Konservatuvar’ını kazandı. Ailesinin maddi durumundan dolayı zor şartlarda okulunu bitirmeye çalıştı. Babasının ölümü üzerine çalışmak zorunda kalınca sinemada piyano çalarak para kazanmaya başladı. Bu işi kendisine doğaçlama ve kompozisyon kurmada büyük katlı sağladı (İk, 7).

Son sınıf öğrencilik yıllarında 1. Senfonisini besteledi ve yayınladı. 1927 yılında Varşova’da düzenlenen “Birinci Uluslararası Frederic Chopin Piyano Yarışması” nda “Onur ödülü” kazanmıştır. Bu ödül sadece kendi ülkesinde değil tüm dünyada tanınmasına sebep olmuştur (Schwarz, 1980).

Kendisinin eserlerine bakıldığında 3 dönem görünür. Birinci dönem ergenlik yılları olan dönemdir. Bu dönemde birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü senfonilerini bestelemiştir. Ağırlık olarak Romantik Dönem etkisi görülmektedir. İkinci dönemi gençlik yıllarına ait dönemdir. Beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci ve dokuzuncu senfonileri bu dönemde bestelemiştir. Bu dönemde ülkesinin siyasi durumlarından ve savaş durumlarından dolayı biraz daha eserlerinde karmaşıklık dönemi başlamıştır. Daha sonra olgunluk döneminde on beşinci senfoni kadar beste yapmıştır. Bu dönemde daha karmaşık yapılar ağır basmıştır. Eserlerinde armonik yapılar incelendiğinde sürekli tonal yapı kullanmamıştır. Fakat atonal yapıda yoktur. Genellikle “Diyatonik” yapı ve “Kromatik Tonal” kullanmıştır (Schwarz, 1980).

Verem hastalığına yakalanması sonucu 9 Ağustos 1975 yılında ölmüştür. Bu hastalığı on yıl boyunca çekmiştir (Scott, 2014).

Claude Debussy (1862-1918)

22 Ağustos 1862 yılında Paris'in Saint-Germain-en-Laye kentinde dünyaya gelen Debussy çağdaş dönemin en önemli bestecilerindendir. Müzikal yeteneğini kez Chopin'in öğrencisi olan Bayan Maut de Fleurville ilk olarak keşfetmiştir ve yeteneği sayesinde onu Paris Konservatuari'na göndermiştir. Debussy Paris Konservatuari'nda on yıl eğitim gördü ve hedefi piyano virtüözü olmaktı fakat konservatuvarın piyano sınavlarından kalınca bu hedefinden vazgeçip kompozisyon alanına yöneldi. Bu alanda Roma da Roma Ödülü'nü aldıktan sonra üç yıl eğitim alma şansı oldu (İk, 8).

Debussy, empresyonist şairler ve ressamlardan oluşan arkadaş çevresi sayesinde bu akımı bestelerine de yansıttı. Bu akımın etkisi sayesinde bestelerinde; egzotik yapı, belirsizlik duygusu ve kromatik yapılar görülmektedir (Saydam, 1997: 141).

Debussy eserlerinde tonaliteyi kaybetmeden geleneksel klasik armoniyi anlayışını da sınırlı kullanmıştır. Diyatonik gamları fazla kullanmayı klasik armoni kadanslarını daha çok kullanmıştır. Özellikle kullandığı modlar ve bazı belirli gamları kendisinin yaratmak istediği müzik akorlarını bulmasına neden olmuş ve zamanla kendi konseptini kurmuştur. Eğitim gördüğü konservatuar yıllarında aldığı geleneksel eğitimde gendi içgüdüsüne ve müzikal eğilimine yakın gördüğü her şeyi benimsemiş ve bütün yaşamında yeniliğe her zaman açık olmuştur. Kendisinin modları öğrenmesi ve benimsemesi durumunda hem tonalite hem de modalite uyumunu en iyi şekilde kullanıp ortaya bir bağ çıkarmıştır. Doğu-batı müzik sentezini sevmesiyle kullandığı tam ton gamlarını dikey armoni formunda değil de yatay formda kullanmıştır. Özellikle orta çağ kendi müziğini inceleyip kendi modal yapısını bulmaya başlamıştır. Kullandığı her modun kendi karakteristik özelliği sayesinde majör ve minör gamlar arasında kontrast oluşturarak gam içinde farklı pozisyonlar yaratmıştır. Eserlerine, özellikle prelüdlerine bakıldığında armonik, paralel akorlar ve modların bir arada ustaca kullanıldığı görülür. Yeni bir tonalite yaratarak iki farklı tonal yapının nasıl harmanlandığını dünya müzik tarihine en iyi şekilde anlatmıştır (Tanatar, 2009).

1915 yılında kendisine kanser teşhisi konulan besteci yaşamını hem maddi hem de manevi olarak çok zorluk çekerek geçirmiştir. Bu süreçte bestelerini bitirmek istemiştir fakat 1917 yılında Keman Sonatı'nı bitirebilmiştir. Geri kalan eserlere zamanı yetmeyerek Paris'te Alman bombardımanı zamanı 25 Mart 1918 de hayata gözlerini yummuştur (İk, 8).

Carl Orff (1895-1982)

10 Temmuz 1895 tarihinde Münih'te dünyaya gelen Carl Orff çağdaş dönemin en önemli bestecilerindendir. Annesinin piyanist olmasından kaynaklı ilk müzik eğitimini annesinden almıştır. 17 yaşında opera ve birçok şarkı bestelemiştir. Daha sonra eğitimini Münih Müzik Akademisi'nde alan Carl Orff bir süre sonra sıkılmaya başladı. Bu süreçte ilgisi sahne müziğine oldu ve Orta Çağ, Rönesans dönemi müziklerinin ilk sahne yapıtlarını incelemeye başladı. Bu incelemeler sonucunda esinlenip, 1935 yılında Carmina Burana adlı eserini oluşturmaya başladı (Jungmair, 2002).

Carmina Burana, Trionfi (Zaferler) diye adlandırılan bir üçleme yapıtıdır. 1937 yılında eserin ilk gösterimini yapan Carl Orff büyük ilgi görüp, bu ilgi kendisine ün getirmiştir. Üç bölümden oluşan bu eserin birinci bölümünde doğa ve aşkı konu olarak ele almıştır. İkinci bölümü meyhanede geçmektedir. Üçüncü bölümde ise tema olarak yine sevgi teması işlenmiştir (Topçu, 2012).

Carl Orff üne sahip olduktan sonra hedefleri arasında olan bir müzik okulu kurma hayalini gerçekleştirdi. Fakat kurulan okul Naziler tarafından 1944 yılında kapatılmıştır. O yıllarda Almanya'da çocuklar için müzik yayını yapan radyo programlarında Orff'un birkaç dans müziği besteleri çalmaya başladı. Çocuklar tarafından ilgi görülmesi durumunda Orff çocuklardaki müzik yeteneklerinin önce basit vurmalı çalgılarla ve yaylı çalgılarla geliştirilebileceğini düşündüğü için kendince geliştirdiği teknikleri oluşturmaya başladı. Bu teknikler günümüzde de pek çok ülkede kullanılmaktadır (Topçu, 2012).

2.9.4.1. Caz Müzik

Oldukça uzun ve köklü bir geçmişe sahip olan caz müziğinin doğuşu ve ilk gelişimine dair çeşitli tahminlerden biri de Afrika'dan köle olarak getirilmiş halkın, Amerika'da New Orleans ve Mississippi deltası etrafında civarına yerleştirilmesi ve çalıştırılan kölelerin bu yörelerde kendi şarkılarını söyleyerek cazın ilk notalarını yaymaya başlamışlardır. Afrika siyah insanların kendilerine has karışık ritim anlayışı, melodik hat olarak hemen hiçbir ey vermeyen ve bugünkü marimba çalgısına benzer ağaçtan yapılmış müzik aletleri bulunmaktaydı (Sermet, 1990).

Kiliseleri, maruz kaldıkları zulüm karşısında bir tür kurtuluş olarak görmüşler ve burada kendi danslarını, şarkılarını ve armonilerini ifade edebilmişlerdir. Öte yandan, marş çalan bandolar da müzisyenlik yapmış, giydikleri gösterişli ve parlıtlı elbiselerle etrafındakileri etkilemişlerdir. Bu bandolar ne zaman çalsa, etrafında birçok kişi de onlara ayak uydurarak dolaşmış ve bu sokak eğlencesi bir gelenek haline gelmiştir. Amerika'nın iç savaş zamanına denk gelen yıllarda, bandodan yok pahasına elden çıkarılan çok sayıdaki trompet, trombon ve klârnet gibi çalgılar zenciler tarafından değerlendirilmiş, bu sayede bugün bu çalgılar caz müziği ile en çok anılan çalgılar olarak günümüze gelmiştir. Saksafon ve piyano gibi çalgılar ise caza sonradan girmiştir (Sermet, 1990).

Müziklerinde genel olarak "Diatonik" tonlar kullanmışlardır. İlerleyen zaman içinde ise "Pentatonik" denilen beş seslik bir dizi ve daha önemlisi "blue note" olarak bilinen pesletirilmiş 3'lü ve 7'li sesleri de bu diziye yerleştirmişlerdir. Şarkıları daha çok "çağrı-cevap" (Antifonal şarkı) formundadır. Doğaçlama ve melodik varyasyonlara sıkça rastlanır (Yanikoğlu, 2007).

Joseph Kosma (1905-1969)

22 Ekim 1905 yılında Macaristan doğumlu olan Kosma, müzik yaşamına ilk olarak beş yaşında piyano çalmaya başlayarak başladı. Daha sonra piyanoya olan ilgisinden dolayı dersler almaya başladı. Piyano çalmanın yanı sıra bestecilik yönü de ağır basmıştır. Siperlerde Noel adlı ilk operasını on bir yaşında besteledi. Daha sonra Franz-Josef Gymnasium'dan müzik dersleri alarak Budapeşte Müzik Akademisi'ne katıldı. Akademide Leo Weiner'dan ders aldı (İk, 11).

Aldığı eğitimler sonucunda besteciliğe ilgisinden dolayı Bela Bartok Liszt Akademisi'nde orkestra şefliği ve kompozisyon dersleri alıp 1927 yılında mezun oldu. 1932 yılında Paris'e geldikten sonra Jacques Prevert ile tanıştı. Birlikte dizi müzikleri yaparak, popüler şarkıcılar tarafından kaydedilmesini sağladılar. Yaptıkları şarkılar dönemin hit şarkıları arasına girince film müzikleri yapmaya devam ettiler. Bunlardan bazıları; La Grande Illusion (1937), La Bête Humaine (İnsan Canavarı, 1938) ve La Règle du jeu (Oyunun kuralları, 1939) (İk, 12).

Kosma "Les Feuilles Mortes" adlı şarkısını bestelediğinde dönemin birçok caz müzisyenleri tarafından şarkının cover versiyonları yapıldı. Fakat eser ilk olarak "Le Rendez-vous" adlı bir opera için yazılmıştı (İk, 11).

Joseph Kosma bestelerinde melodiler ön plandaydı. Film ve dizi müzikleri çok sayıda yaptığı için bestelerinin en önemli noktası hangi tarzda çalınırsa çalınsın o tarza uyuyordu. Genellikle de Kosma'nın eserlerini caz müzisyenleri tercih ediyordu. Yaptığı birçok eser caz standartları arasına girmeye başladı. Özellikle “Autumn Leaves” adlı bestesi caz standartları arasında en popüler ve en bilindik eserlerdendir. (İk, 12).

2.9.4.2. Blues Müzik

Candemir'e göre, zencilerin köleleştirmek amacıyla Amerika'ya götürülmesi sonucudur. Bu göç sonrası zenciler bir süre sonra artık Amerikalı sayılmıştır. Amerikalı zencilerin müzikleri, askeri bando marşı ve klasik müzikle tanışması sonucu müziklerinde kullandıkları “doğaçlama” ve “senkop çalma tekniği” ni kullanmaları sonucu caz diyemeyeceğimiz, New Orleans'ta ortaya çıkan yeni müzik adına Blues denilir (Candemir, 1996: 50).

Hüzünlü içerikli ve “Blue note” ların kullanıldığı, Amerikalı zenci kölelerin çalışırken söylediği dinsel karakterli şarkılardan kaynaklanan, çok daha önceleri var olmasına karşın 1900'lerde kentlerde de etkili olmaya başlayan melodik ve ritmik özgürlükte Afro-Amerikan şarkı sitilidir. Cazı etkileyen ve Armonik temel yapı olarak kabul edilen her biri 4 mezürlük 3 bölmeden oluşan 12 mezür tarzını tanımlamakta kullanılan Blues, 12 Bar, City ve Country bölümlerine ayrılır (Aktüze, 2010, s. 72).

Dolayısıyla “Blues” müzik formu genellikle Güney Amerika ve Afrika müzik formlarında bulunan “soru ve cevap” düzenindedir. Kullanılan akorlar ise; 8 (bar), 12 (bar), 16 (bar), 24 (bar), 32 (bar) ölçülük bir döngü içindedir. Bu döngü içinde melodilerde “doğaçlama” sık sık kullanılır. Daha özgür çalım stilleri olan bu müzik türünde hem melodik yapılar hem de ritmik yapılar bestecinin o anki hissiyat gücüne kalmıştır denilebilir.

B.B.King (1925-2015)

14 Eylül 1925'te Amerika'nın Nevada eyaletine bağlı Las Vegas şehrinde doğan Amerikan blues gitaristi ve bestecisidir. Blues müzik türünde gitara olan hakimiyeti virtüözlük seviyesinde çalmasının yanı sıra bu tarzda vokallik seviyesi de çok iyi bir seviyededir. Dönemin ünlü birçok sanatçıyla düetleri vardır. Bu sanatçıların başında; Jimi Hendrix, Eric Clapton ve Gary Moore gibi sanatçılar gelmektedir (İk, 9).

King yaşamı boyunca 42 albüm yaptı ve blues kategorisinde sürekli ilk sıralarda olup en çok beğenilen albümler arasında olmuştur. Amerika’da bulunan alanında en meşhur ve en etkili kişilerin bulunduğu Rock & Roll Hall of Fame’e kabul edilen ilk kişidir. Time dergisinde en iyi gitarist dalında 2009 yılında üçüncü sırada gösterilirken en iyi blues sanatçısı dalında on beş kez Grammy ödülü almıştır (İk, 9).

Yaşına rağmen uzun süre sahnede kalıp konserler vermeye devam etmiştir. On beş binden fazla konser veren King’in her konseri yok satmıştır. Şarkıları arasında en popüler ve en sevilen şarkılarından biri The Thrill is Gone'dur. Bir süredir yaşadığı diyabet sıkıntıları nedeniyle hastaneye kaldırılan King, 14 Mayıs 2015 Perşembe günü Las Vegas’da 89 yaşında ölmüştür. Hayatı boyunca birçok sahnelere imzasını atmıştır (İk, 9).

2.9.4.3. Rock Müzik

“Rock” sözcüğü, 2.Dünya Savaşı sonrası popüler müziği büyük bir şemsiye altında tanımlayan terimdir. Terim, Rock müziğin 1970’lerin ortalarında muhafazakarlaşması, ana akıma dönmesi ve müzik şirketlerinin çıkarlarına hizmet etmesi gibi faktörler gerekçe gösterilerek genellikle Blues Rock, Glam Rock, Alternative Rock gibi alt tür tanımlayan sözcüklerle birlikte kullanılır. Rock terimi ilk olarak 1960’lı yıllarda, 50’lerin Rock and Roll akımı ve 60’ların başında hayat bulan Pop ve Soul akımlarından ayrılmak için kullanılmaya başlanmıştır. Öncesinde yer alan Rock and Roll gibi, dinleyicilerinin büyük bir çoğunluğunu oluşturduğu beyaz insanlar tarafından icra edilmiş ve gençlik isyanı fikrine temellenmiştir (Wicke ve Deveson, 1982). Bu isyan, “gençlerin yaşamakta olduğu yabancılaşma, güçsüzlük hissi, sıkıntı” gibi faktörlerin, dönemin kapitalizm ve postmodernizm etkisinde ortaya çıkışıyla meydana gelmiştir.

Fast’a göre, Rock müzik temelinde isyan fikri vardır. İsyan temelli bu müzik de iki ayrı yöntemden oluşmaktadır. Birinci yöntem, Blues müziği taban alıp, ses olarak hem yükseltmek hem de müziğin soundunu daha sert bir hale getirmektir. Fakat ritmik olarak Blues taban alınmayıp daha akıcı ritimler kullanılmıştır. İkinci yöntem ise sözlerde romantizm, aşk ve cinsellik gibi kavramlardan çıkıp daha politik sözlerin kullanılmasıdır (İk, Fast, 2016).

Tipik bir Rock grubu gitar, bas, davul ve vokalden oluşur. Bu çalgılar Rock müziğin çekirdek elementleridir ve Doors'un canlı performanslarında bas partisini klavyeden çalması dışında bırakılacak olursa, bu çalgılar olmaksızın bir Rock grubu hayal etmek zordur. Rock topluluklarının en yalın ve arındırılmış versiyonunda vokal aynı zamanda bu çalgılardan birini de çalmaktadır ve bu oluşuma “power trio” denir. Bu tip topluluklara The Jimi Hendrix Experience, Cream ve Rush iyi birer örnektir. Çalgı dağılımında davul ve basın öncelikli görevi, “groove” denilen tekrar eden bir kalıbı vurgulamaktır. Rock müzikte kalıp genellikle dört ya da sekiz ölçü uzunluğundadır (İk, Fast, 2016).

Güçlü vurgular ve basit ezgiler ile çalınan ve söylenen Rock müzik, yüksek sesli daha basit kalıplarla çalınan, çalgı olarak ön planda elektro gitarın olduğu daha sonra davul ve bas gitar temelli olarak icra edilen müzik türüdür. Bu çalgıların tercih edilmesinin sebebi ise ses yüksekliğinin ve güçlü ses karakterlerinin olmasıdır. Özellikle elektro gitarda kullanılan distortion adı verilen ses efektinin, kulak tırmalayıcı ve güçlü ses tınısından dolayı acıyı ve isyanı en iyi şekilde dinleyiciye yansıttığını düşünülmesidir. Blues biçimlerinin kullanılması ile güçlü vuruşlarla çalınan, politik sözleriyle ön planda olan müzik olarak yer alabilmektedir.

Elvis Presley (1905-1977)

8 Ocak 1935 yılında ABD'nin Mississippi eyaletine bağlı Tupelo şehrinde dünyaya gelen Elvis Presley dünya çapında Rock'n Roll müziğin kralı olarak tanınır. Kendisi çok iyi bir şarkıcı, müzisyen ve oyuncudur. Elvis Presley Roc'n Roll, Blues tarzlarında müzik ile ilgilenirken aynı zamanda Kilise müzikleriyle de ilgilenmiştir. Bu durumun etkisinden dolayı It's Now or Never adlı opera şarkısını anımsatacak kendi tarzında şarkılar seslendirdi (İk, 10).

Müzikle ilgilenme başlayan Elvis, ilk olarak gitar çalıyordu. Daha sonra blues müzikle tanışıp ve dinlemeleri sonucunda bu tarzda şarkı söylemeye karar verip, bu yolda ilk adımlarını atmaya başlamıştır. Sesinin beğenilmesi üzerine albüm yapmaya karar verir ve 18 Temmuz 1953 yılında. My Happiness ve That's When Your Heartaches Begin adlı şarkıları seslendirdi. Plak yapımcısı olan Sam Philips, Elvis'in sesini ve şarkıyı söyleme tarzını çok beğendi ardından tekrar stüdyoya girip That's All Right ve Memphis adlı şarkılarını kaydetti. Şarkılar piyasaya sürülünce radyolarda en çok dinlenen şarkılar arasına girdi ve Elvis ünlendi (Fraser, Brown, 2002).

Rock'n Roll türünde olan Jailhouse Rock adlı eser, Jerry Leiber ve Mike Stoller tarafından yazılmış ve 24 Eylül 1957 tarihinde Elvis Presley'in rol aldığı şarkının adı olan "Jailhouse Rock" filminde yayınlandı. Elvis Presley için hit olan bu şarkı ABD başta olmak üzere diğer birçok ülkelerde ilk 10'a taşındı (İk, 10).

2.9.4.4. Hip-Hop Müzik

Hip-hop, pek çok tarihçi ve eleştirmene göre 1970'lerin başında "Boogie Down Bronx" diye bilinen bölgede ortaya çıkan bir yeraltı kültürü olup bodrumlarda, cadde köşelerinde, parklarda yaşanan, genç insanların gece boyu yeni kimlikler, şiddetli sanat formları ve daha sonraları bütün bir endüstriyi inşa etmeleri sürecidir (Watkins, 2005, s. 9). Genel anlamda hip-hop müziğin yaşanan ezilmişliğe ve dışlanmışlığa karşı bir isyandır. Underground (yeraltı) diye adlandırdığımız yerde ortaya çıkan müzik aslında gençler tarafından fiziksel bir şekilde savaşımadan, dünya görüşlerini söz ve müzikleriyle dile getirdikleri müzik türüdür denilebilir.

Rap ise sözlükte şiddetle söylemek, argoda suçluluk ve ceza anlamlarında kullanılan bir kelime olup hip-hop kültürünün temel unsurlarından birini oluşturan müzik tarzıdır. Doğaçlama benzeri kafiyelerle ve ritmik vuruşlarla karakterize edilebilen, çoğunlukla sosyal ve politik konuları içeren, genellikle de eşiksiz (a capella) olarak monoton ama hızlı konuşma biçiminde seslendirilen (Aktüze, 2003, s. 464).

Hip-hop'ın iki önemli ismi olan Kool Herc ve Grandmaster Flash'ın (funk ve soul) kayıtlarını toplayıp bacspin ve scratch ile yeni sesler oluşturan kayıtlara dönüştürerek breakbeat ve turntablescratchingi bulmasıyla rapin müzikal temeli inşa edilmiştir (Hess, 2007, s. xvii). Kayıtlara dönüştürülen sesler makaslanarak (parçalama, düzenleme) farklı yapılarda sesler elde edilmeye başlanmıştır. Müzikte dijital yapının ve elektronik seslerin temel adımları oluşturulmaya başlandığı söylenebilir. Bu yöntemle elde edilen (sample) sesler turntablelarda yer alıp, Dj'ler ses kaynağı olarak müzik gruplarında yer almaya başlamışlardır. Bu dönemden günümüz dönemine kadar da popüler müzik tarzı haline gelmiş olup, bu durum daha da popüler hale doğru gitmektedir.

Yeni bir tür olan disko müzik, Amerika'dan Almanya'ya geldiğinde ikinci bir dalgayla yeraltı müzik tarzı sokak kültürüne dönüşmüştür. Belirgin bir ulusal nitelik

taşınamamasıyla, özellikle de kendilerini Amerika'daki Afro-Amerikalılarla özdeşiren göçmenler arasında büyük bir ses getirmiştir (Greve, 2006, s. 448-449).

Kaya (2002)'ya göre, Türkçe rap, ilk olarak merkezi Almanya olan Türk göçmenlere yapılan ayrımcılık sebebiyle rap müzik gençlerin karşı çıkmanın aracı olmuştur. Rap müzik yapan Türk gençlerinin çoğunun ırkçılığa ve milliyetçiliğe karşı kendi kimliklerini rap müzik aracılığıyla ortaya koymalarına olanak sağlamıştır. Bu bağlamda, devlet hegemonyasına karşın öz kültürlerine yaptıkları sözlerindeki vurgu dikkat çekmektedir (Kaya, 2002: 43-44).

Arıcan (2005)'a göre, Türkiye'nin rap müzik ile tanışması 1995 yılında Almanya kökenli olan Cartel Grubunun kurulmasıyla başlamıştır (Arıcan, 2005, s. 78).

Robert Glasper (1978)

6 Nisan 1978 doğumlu olan Robert Andre Glasper, müzikal ve sanatsal türler arasında köprü kuran bir kariyere sahip Amerikalı bir piyanist, plak yapımcısı, söz yazarı ve müzik aranjörüdür. Glasper bugüne kadar dört Grammy Ödülü kazandı ve sekiz kategoride dokuz adaylık aldı. Glasper'in en ünlü albümlerinden olan "black radio" albümü 2013 yılında en iyi R&B, hip-hop, caz ve contemporary caz olmak üzere dört dalda Grammy ödülü aldı. Glasper için bu tarzlar arasında dünya da en iyi geçişi yapan hip-hop ve caz birleşimini çok iyi kullanan bir sanatçı diyebiliriz. Dünya çapında bu müziği tanıtan ve birçok yerde konser veren Glasper, Kuzey Denizi Caz Festivali, Kennedy Center, Hollywood Bowl, Carnegie Hall ve Blue Note Caz Kulübü de dahil olmak üzere dünya çapındaki en prestijli festival ve kurumların bazılarında prestijli sanatçısı olmuştur (İk, 13).

2.9.4.5. Pop Müzik

Müziğe ilişkin olan tanımların karmaşıklığı gibi popüler müziğe olan tanımlamalar da karmaşıktır. Genel olarak popüler müziğin ışığında kültürel bir fenomenlik ve sanatta bir endüstrileşme olan bir türdür (Sakar, 2009).

Popüler müzik, 19. yüzyıldan itibaren bir müzik türü olarak tanımlanmakta olup, oluşumunu sürdürmektedir. Toplumun belli bir anlayışına ve ihtiyacına göre üretilen müzikler olmasından kaynaklı bu müzik türü aslında önemli ve değerlidir. Popüler müziklerin esnek bir yapıya sahip oluşu ve her türlü değişime kolaylıkla adapte

oldukları için tüm zamanlarda, tüm dönemler de varlıklarını sürdüreceklerdir (Aksu, 2008).

19. yüzyılda popüler müziğin dinlenme oranları hem Türkiye’de hem de batı dünyasında diğer müzik türlerinin önüne geçip, kendini kanıtlayan bir tür olmuştur. Batı dünyasına bakıldığında popüler müziğin gelişimi klasik ve sanat müziklerinin devamında gelmiştir ve büyük kitlelere ulaşmıştır. Ülkemizde ise o dönemlerde çoksesli müziklerimiz ile geleneksel müziklerimiz arasında olan meşrutiyet kavgası sürerken, bazı sentez üzerine yapılmış popüler müzikler bir anda sahnede yerlerini almış ve geniş dinleyici kitlelerine ulaşmıştır. Ve bu müzik türü dinleyici kitleleri tarafından benimsenmişlerdir (Aksu, 2008).

Geniş kitlelere ulaşan popüler müzik, insanların çalışma ortamlarında, işten arta kalan zamanlarında genel olarak boş zamanlarını değerlendirirken, dinleyip tükettikleri bir müziktir. Gençlerimiz için duyguların belli bir tarzlarda ifadelendirilip benimsenirken, çocuklarımız için ise şarkılar söyleyip, oyun oynayıp ve dans edip eğlendikleri bir müzik olarak algılanmaktadır. Popüler müziğin bu durumu toplumun neredeyse bütün katmanlarına yayılmış olmasıdır. (Aksu, 2008).

Çiftçi (2010)’ye göre popüler müzik, melodik yapıları basit ve akılda kalıcı olan ve ritmik yapısı basit ritim olan bir müzik türüdür. Bu müzik türünün, en başta gençler olmak üzere geniş kitlelere ulaşmasının diğer bir sebebi ise kullanılan akustik ve elektronik çalgılardır. Bu çalgılar sayesinde müzikteki amaç, dans etmek ve eğlenmek olarak görülür (Çiftçi,2010: 152).

Pop müzik aslında popüler kelimesinin kısaltılmasından elde edilen bir terimdir. Popüler müzik ve pop müzik aynı gibi görünse aslında farklıdır. Çünkü pop müzik, popüler müziğin içinde olan güncel, eğlenceye dönük basit melodili şarkılardır. 1950’li yıllarda popüler kelimesinin kısaltılması sonucu pop terimi literatüre girmiştir. Pop müzik, dinleyiciler tarafından sürekli tüketilen bir müzik olduğu için pazarlama endüstrisinin vazgeçilmez bir müzik türüdür. Hedef kitle genellikle estetik anlamda kendi beğenisi doğrultusunda müzik türünü tüketen kesimdir. Dolayısıyla pop müzik sektörünün talebini dinleyicilerin oluşturduğu söylenmektedir. Bu yüzden yapılan müzikler dinleyici kitlesinin beğenisini, kültürel düzeyini, isteklerini ve ekonomik seviyesini göz önünde bulundurmak zorundadır (Çiftçi,2010: 154).

Michael Jackson (1958-2009)

29 Ağustos 1958 yılında ABD'nin Indiana eyaletinin Gary şehrinde doğan Micheal Jackson "Pop 'un Kralı" olarak bilinir. Kendisi şarkıcı, söz yazarı, besteci, müzisyen ve dansçıdır. Bu yönleriyle ön plana çıkıp sahnelerinde her zaman imzasını atmıştır. Müzik yaşamına ilk defa babasının kurduğu "Jackson 5" adlı gruba şarkı söyleyerek atılmıştır. Üstün yeteneği ve besteciliği yönüyle 1979 yılında Off the Wall adlı şarkısını, 1982 yılında Thriller adlı şarkısını, 1987 yılında Bad adlı şarkısını, 1991 yılında Dangerous adlı şarkısını ve 1995 yılında HIStory adlı şarkısını çıkarması sonucu bu şarkılar milyonlarca satılmıştır. Bunun üzerine "Popun Kralı" olarak herkes tarafından adlandırılmıştır. Çıkardığı her albüm tüm dünya listesinde her zaman en çok satan albümler grubuna girmiştir (Uzun, 2019).

Sahnede şarkı söylemesi dışında kendine ait dans tarzıyla ve figürleriyle de ön plana çıkan Jackson herkesi etkilemiştir. Guinness Rekorlar Kitabı'na girerek dünyanın en iyi dansçı ünvanını almıştır (Uzun, 2019).

25 Haziran 2009 günü Los Angeles'taki evinde geçirdiği rahatsızlık sonucu koma hâlinde hastaneye kaldırılmış fakat kurtarılamamıştır (İk, 14).

Sezen Aksu (1954)

13 Temmuz 1954 Deniz doğumlu olan Sezen Aksu önemli Türk şarkıcısı ve bestecisidir. 1970'lilerin ortasında çıkış yaparak Türk pop müziğine önemli ölçüde yön vermiştir. Sezen Aksu şarkı söylemenin dışında bestelediği şarkılarla ve yazdığı sözlerle de ön plana çıkmıştır. İlk 45'lik plağını 1974 yılında İstanbul'da "Haydi Şansım" adlı şarkısını Sezen Seley adını kullanarak çıkardı. Daha sonra stüdyo albümü yapmaya başladı ve 1977 yılında "Alas maladık" albümünü çıkardı. Bu albümün ardından en çok sevilen ve bilinen şarkılardan Früze, Sen Ağlama, Git, Gülümse, Deli Kızın Türküsü adlı eserlerini piyasaya sürdü. Bu şarkılar içinden "Gülümse" en çok satan albümlerden biri olmuştur (İk, 15).

Sanatçı, 6 Eylül 1984 tarihinde "Sen Ağlama" albümünü çıkardı. TRT'nin albümü yayınlamaya başlaması üzerine şarkı çok büyük bir ilgi gördü. Şarkı dönemin en popüler şarkıları arasında olmuştur. Sezen Aksu, albümünden yaklaşık bir yıl sonra "Hey Dergisi"ne yaptığı açıklamada "Bekliyordum ama bu kadarını değil... Ne yalan

söyleyeyim, 1 yılı aşkın sürece listelerde kalacağımı sanmıyordum. Tüm müzikseverlere candan, gönülden teşekkürlerimi sunuyorum." şeklinde sözlerini dile getirdi (İk, 16).

1989 yılında Sezen Aksu beyaz perdede görüldü. Yönetmenliğini Yavuz Özkan'ın yaptığı "Büyük Yalnızlık"ta Sezen Aksu, başrolü Ferhan Şensoy ile paylaştı. Film, 1990 yılındaki Altın Portakal Film Festivali'nde En İyi Görüntü dalında ödül aldı. Filmin müzikleri Aksu'nun yapımcısı Onno Tunç'a aitti (İk, 16).

2.10. Türk Müzik Tarihi

2.10.1. İslamiyet Öncesi Türklerde Müzik

Yaklaşık beş bin yıldır dünya coğrafyasının önemli bir kısmında hüküm süren Türkler, iki bin yılı aşkın bir devlet geçmişine sahiptir. Bu süreç içinde Türkler, ayak bastığı topraklarda kültürel izler bırakmış, birlikte yaşadığı medeniyetlerle kültürel etkileşimde bulunmuştur (Çağlak- Filiz, 2018:30).

Türk müzik tarihini öğrenebilme aşamasında yapılan birçok çalışmalar farklı alanlardaki durumlar hakkında da bilgi sahibi olmamızı sağlamıştır.

“Türk kültür tarihi incelendiğinde, bu sürecin başlangıcı olarak Altay dönemine kadar inildiği ve Altay dağlarının güneybatı eteklerinde Türk kültürünün ilk oluşumlarının izlerine rastlandığı bilinmektedir” (Kaya, 2012: 95).

Türkler ile ilgili sanat ve müzik anlayışı kültürel, coğrafi, dinsel, askeri ve geleneksel alanların tamamını kapsayıcı araştırmalar sonucu elde edilebilmiştir.

“Türk müzik tarihine yönelik yapılan araştırmalarda daha sağlıklı tespitlerin yapılabilmesi için, kültürel ve yapısal değişim sürecinin katmanlara ayrılması önem arz etmektedir” (Vural, 2017: 89).

Orta Asya Türkleri, siyasi, askeri, kültürel ve ekonomik açıdan güçlü devletler haline gelmişlerdir. Uygarlıkların geldikleri seviye kendi kültür ve sanat ürünlerinden belli olmaktadır. Bir devletin veya ulusun gelişmişlik düzeyi, müzik çeşitliliğine ve kullandıkları müzik çalgılarına verdikleri değerle yansımaktadır. Orta Asya Türk Devletleri Hunlar, Köktürkler ve Uygurlar olarak 3 kısımda ele alınır (Vural, 2011:24).

2.10.1.1. Hunlarda Müzik

“Yaklaşık M.Ö. 4. yy.’ da kurulan ve tarihte bilinen ilk Türk devleti olan Büyük Hun Devleti, aynı zamanda bilinen ilk askeri müzik topluluğu olan tuğ takımını da oluşturan devlet olarak bilinmektedir” (Anadol, 2007: 630).

Bilinen ilk Türk devleti olmasından dolayı müzik tarihinde Türklerin sanat müzik anlayışı üzerine yapılan araştırmalar ilk defa bu devlet çerçevesinde başlamıştır. Hunlar bilinen en eski ilk Türk devleti olmasından dolayı Bütün devlet ulus ve kültür yapısı ilk etapta bu devletin yapısını araştırmak ile elde edileceği bilinmektedir.

Hunlar döneminde müzik her yönüyle devlet ve toplum yaşamının en önde gelen unsurlarından biri olmuştur. Hunların dini ve resmi çalgısı olan davul hem devletin varlık, egemenlik ve bağımsızlık simgelerinden biri, hem de tuğ takımları ile Şaman dininin ve din uluları Kam’ ların baş çalgısıydı (Uçan, 2000: 22).

Bu çerçevede davul çalgısının ilk Türk devleti olan Hunlarda gerek dini merasimlerde gerekse devlet işleri içerisinde kullanılan önemli bir çalgı olduğu ortaya çıkmaktadır.

2.10.1.2. Göktürklerde Müzik

Tarihte “Türk” adını tanımlayan ve bu adı kendisi için kullanan ilk devlet Göktürklerdir (552- 744). Türk kelimesi ilk defa Batıda Bizanslı tarihçi Agathias’ın (ölm. 582) eserinde, Çin’de bulunan Chou sülalesi (557-579) yıllığında, Araplarda Cahiliye Devri şairi Nabiga’t-uz Zubyani’nin (ölm. 600) Divan’ında ve Slavlarda 12. asır “İlk Rus Kroniki” nde geçmiştir (Taneri, 1993:289).

Yapılan son araştırmalara göre Göktürk adı “Köktürk” olarak kayıtlara geçmektedir. Bilinen en eski Türk adını alan devlettir. Göktürk devleti dönem halk müziği geleneksel yapıların temellerinin atıldığı dönem olarak görülmektedir. Ozanlık geleneğinin başlangıcı ve elinde kopuz gezgin olan halk ozanlarının ortaya çıktığı bir dönem olarak bilinmektedir. Perde sistemleri ve müzik ses sistemlerinin makam yapılarına benzerlik gösterdiği ilk evreler Göktürk devleti dönemi ile başlamıştır (Budak, 2006: 24).

Göktürk döneminde Türk müzik kültürünü temsil edebilecek donanımda ilk Türk müzikçileri yetişmiştir. Bu dönemde 12 perdeli Türk müziği ses sistemi kuramının

Göktürklü “Sucup Akari” (MS.560) tarafından Çinlilere tanıtıldığı bilinmektedir (Budak, 2006: 25).

Göktürklerin resmî törenlerde kullandıkları “Köbürge” isimli çalgı, devletin bağımsızlığını, varlığını ve gücünü simgeleyen çok önemli unsur olmuştur. Bu dönemde yarı göçebe-yarı yerleşik yaşam tarzı sürdürülmüş olup, hükümdarlarla birlikte sarayda ve beylerin yerleşim yerlerinde tuğ takımları yer almıştır (Kaya, 2012: 96).

2.10.1.3. Uygurlarda Müzik

Yüzyıllar boyu Gök Tanrı inancını benimseyen Türkler, Uygurlarla birlikte farklı inanç yapılarıyla tanışmıştır. Budizm, Şamanizm ve Mani dinlerini benimseyen Uygurların toplum yaşamı da bu ölçüde farklılaşmıştır. Bu dinin, “savaşçılık özelliklerini” kaybettirdiği düşünülmektedir. O döneme kadar savaşarak topraklarını genişleten Türkler, Uygurlarla birlikte savaştan uzaklaşan ve yerleşik yaşama düzenini benimseyen bir yaşam biçimini devam ettirmişler ve bu şekilde Türk kültür hayatında oldukça önemli ilerlemeler kaydetmişlerdir. (Çağlak ve Filiz, 2018: 34; Vural, 2012: 69).

İnayet (2002’ ye göre, Uygur devletinde müzik ve dans oldukça gelişip zirvelere taşınmıştır. Dönemin Abliz Muhamet Sayrami adlı sanatçısı Tang sülalesi sarayının en meşhur sanatçısıdır. M.S. 618 yılında Hoten’de doğan sanatçı, berbar, balman ve kopuz gibi çalgıları çalan dönemin usta müzisyenidir. Tang sülalesi zamanında Hoten doğumlu olan başka bir ünlü müzisyen de Vaycracin’dir. Ney, tef, balman ve davul gibi çalgıları çalmıştır. Çin’in başkenti olan Changan kentinde balman eğitmenliği yapmıştır. Dönemin bir diğer sanatçısı olan Ensarı, tören müzikleri bestelemiş ve ünlü sanatçılar arasında girmiştir. Dönemin en parlak sanatçılarından biri de Kusenli Sucup’tur. Çin’in başkenti Changan’da müzik eğitmenliğiyle uğraşmış ve “12 Melodi Kanunu”nu keşfetmiştir. Bu keşif kendisine “müzisyenlerin şefi” ünvanını getirmiştir. Bu kanun Çin müziğinde önemli bir devrim yaratmış ve bu devrimin etkisi Japonya’ya kadar gitmiştir. Sucup, şarkıcı ve berbar ustalığının yanı sıra müzik teorisiyle de ilgilenmiştir. M.S. 713 ile 741 yıllarında yaşayan He Mianzi, “Zıplama Dansı” ile dönemin en meşhur dans ustasıdır. Semerkand civarında Türk asıllı doğan Sao Xiakoui, müzik ile tedavi konusuyla fazlaca ilgilenmiş ve kendine has birçok yöntem geliştirmiştir. Diğer bir meşhur sanatçılardan olan Pey Abla, müzik ve dans konusunda ün yapmıştır. Changan’a

giderek Türk kadınlarına kendine has yeteneklerini sergileyip birçok dansçı ve müzisyen yetiştirmiştir (İnayet, 2002: 68-70).

Bu bilgilerden yola çıkılarak, Türkler sanata oldukça değer verip yayıldıkları geniş topraklarda da sanatlarını ve kültürlerini yaymışlardır. Müzik alanında sanatçılar birçok çalgılar geliştirip ve müziği dansa hatta tedaviye kadar taşımışlardır. Müzik konusunda gelişmiş olan Türkler, Çin kültürüne de etki etmişlerdir.

“Uygur makamları yalnız müzik ile sınırlandırılan sanatsal bir form değildir; aynı zamanda şarkı, müzik, şiir, dans ve tiyatro gibi sanat türlerinden kendi bedii ifade şeklini oluşturan, felsefe, ahlak, milli yaşam bilinci gibi semantik konularda sosyal terbiyevi değerini tahakkuk eden bir folklor hadisesidir.” (İmin 1997: 13).

Uygur devleti döneminde müzik, dans ve diğer sanatsal faaliyetler sosyal anlamda varlığını devam ettirmektedir. Sanatsal faaliyetler konusunda Uygur devletinin kültür tarihi incelendiğinde müziğin, dansın, tiyatronun her zaman önemli bir unsur olduğu görülmektedir. Müziğin bu kadar önemli olduğu bir kültürde şarkı makamlarının ilk adımları atılmıştır. Günümüz halk kültürünün geleneksel müzik anlayışı Uygurlara dayanmaktadır denilebilir.

“Kitap müziği keşfettiğine inanılan Karuz ve müzik etiğinin kurucusu ve pek çok mucizesi olan bir kişi olarak tanınan Pisagor’un (Pythagoras) biyografileriyle başlar. Farabi Rak, Uşak_ ve Uzal makamlarının yaratıcısı ve Qalun Dulcimeri icat eden kişi olarak tanınır” (Tanrıdağlı, 2018:9). Uygur müziğinde bilinen en önemli etken makamlardır. Orta Asya’da kültürel ve müzikal gelişimin önemli bir dönemi Uygur makamları olarak görülmüştür.

2.10.2. İslamiyet Sonrası Türklerde Müzik

Bilim, sanat, kültür ve ekonomi açısından müzik İpek Yolu için önemli bir faktördür (Uçan, 1996:607).

Türk Dünyası müzik kültüründe Orta Asya-Anadolu ekseninin oluşumunun gerçekleştiği bu yolda Türklerin İslâmlığı benimseyip İslâm dünyasına girmeye başlamalarının ardından sırasıyla Karahanlılar, Gazneliler ve Büyük Selçuklular ile onların ileri ucu Anadolu Selçukluları etkin ve belirleyici rol oynamışlardır (Uçan, 1996:607-611).

Zamanla İslam'ı giderek içselleştiren ve bu bölgede güç sahibi olan Türkler İslam toplumlarını ve kültürlerini de ciddi bir değişime uğratmıştır. Dolayısıyla İslam müzik kültürü de bu değişimden etkilenmiştir (Uçan, 1996:607-611).

Orta Asya kökenli “modal” Türk müziği Batı Asya kökenli “makamsal müzik” çevresine yayılmaya başladı. Çevreyle etkileşim içinde olan “makamsal müzik” İslam kültürünün müziği açısından önemli bir yer edinmeye başlamıştır (Uçan, 1996:607-611).

Türklerin İslam kültürünün içerisine girmesiyle beraber, müzik kültürlerindeki ilk temel değişimler arasında müzik sistemi de olmuştur. Makam müziği karakteri sadece İslam'la özdeşleştirilecek bir yapı değilse bile Türk müziğinin daha önceleri kullandığı daha farklı müzik sistemlerinin olduğu söylenebilir.

2.10.2.1. Osmanlı Dönemi Müzik Tarihi

“Tarih sahnesinde yaklaşık altı asır boyunca varlığını sürdüren Osmanlı Devleti'nin, bu kadar uzun süre hayatta kalmasının en önemli nedenlerinden biri kurmuş olduğu kendine özgü eğitim sistemidir. Hayat boyu bu sistemin en önemli unsurlarından biri de müzik eğitimidir” (Toker – Özden, 2013:107).

Osmanlı döneminde 16. yüzyılın ortalarından itibaren musiki dersleri ve çalgı dersleri verilmeye başlandığı belirtilmiştir (Behar, 2010). Ancak başka bir kaynağa göre, II. Murad Han (1421-1451) zamanında Edirne ve Bursa saraylarında da önemli musiki sanatçıların yetiştirildiği söylenmektedir (Uzunçarşılı, 1977).

Fatih Sultan Mehmet (1451-1481) tarafından İstanbul'un fethi sonrasında musiki çalışmaları Topkapı Sarayı olmuştur. Aynı zamanda enderun mektebine de verilen destekler sonucunda bilim ve sanat bu süreçte en parlak dönemini yaşamıştır (Akkutay, 1984).

Enderun mektebi öğrencileri yeteneklerine göre farklı sınıflara ayrılmıştır. Öğrencilerin adı bulundukları sınıf adlarına göre anılmıştır. Bu odalar şunlardır: 1- Büyük Oda, 2- Küçük Oda, 3-Doğancılar Koğuşu, 4-Seferli koğuşu, 5-Kiler Odası, 6-Hazine Odası, 7-Has Oda (Akdeniz, 2003). Musiki eğitimleri seferli odasında verilmekteydi. Bu odaya alınan öğrenciler devşirme çocuklarının müzik yeteneklerine göre seçilip alınırdı. Dersler hem Musikinas Enderunlular tarafından hem de sarayın

dışından gelen maaş karşılığı öğretmenler tarafından verilmekteydi. Bu öğretmenler İstanbul'un en usta müzik öğretmenlerinden seçilmekteydi (Akkutay, 1984).

Eğitim alan öğrencilerin eğitimi ilk olarak usülle başlar. Sonrasında aldıkları eğitim neticesinde diğer bölüklere ayrılıp, yeni eğitimlerini alınırdı. Bu bölükler; boru, davul, zil, kös ve zurna bölükleridir (Tezbaşarır, 1975).

Osmanlı döneminde konservatuar niteliğinde dönemin İstanbul Belediye Başkanı olan Cemil Paşa tarafından 1914 yılında kurulan Darülbeyti'dir. Okul ilk kurulduğunda tiyatro okulu olarak düşünülse de daha sonrasında Batı ve Türk musikisi eğitimleri verilmiştir (Çalışır, 1995, s. 153).

“Mûsikî hocaları arasında Ali Rıfat Bey (Çağatay), Zekâizade Ahmet Efendi (Irsoy), Leon Hancıyan, Abdülkadir Töre, Zeki Üngör, Zati Arca ve Tanbûrî Cemîl Bey bulunmaktadır. Okulun ilk “müzikli temsili” 12 Ocak 1916'da verilmiştir. Oyun öncesi rast makamında eserler çalınmış oyunun sonunda verilen konserin giriş taksimini ise Tanbûrî Cemîl Bey yapmıştır” (Çakmakoglu, 1997, s.34).

Darülbeyti'nin kapatılması sonrasında Osmanlı'da kurulan Nağmeler evi anlamındaki ilk sistemli konservatuar Darülelhan olmuştur. Konservatuarın kurulmasındaki ilk amaç Klasik Türk Musikisi repertuarlarını gerekli tashihatları yapıp notaya almaktır. Bu görev Darülbeyti'de düşünülmüş ancak yerine getirilememiştir. Ayrıca Batı mûsikîsi ve Türk Halk Mûsikîsi sahasında da araştırma ve uygulamalı eğitim öngörülmüştür. Bir nevi konservatuar eğitim modelinin benimsendiği bu okulda dönemin Batı konservatuarlarından ayrı olarak üç mûsikî türünde müfredat uygulandığını görmekteyiz. Bunlar, Türk Halk Musikisi, Klasik Türk Musikisi ve Batı Musikisi. Halk musikisi ders müfredatında tam anlamıyla uygulanmasa da nazari olarak konservatuarda işlenmektedir. Ayrıca darülelhanda ilk kez türkî derlemeleri yapılmıştır (Özden, 2013).

Müzik sistemlerinin farklılığı dışında Osmanlı müziğini diğer müziklerden ayıran belirgin unsurlardan birisi özgün bir öğretim tekniği olan meşktir. Meşk, Osmanlı müzik sisteminin hayati öğelerinden biridir. Meşk, müziğin bir usta vasıtasıyla, belirli yeteneklere sahip öğrencilere aktarılması ve tekrara dayalı olmasıyla sanatsal gelişmeye katkı sağlayan bir müzik sistemidir (Özkul, Çelikel, 2021: 702).

“Türk müziğinin ses perdeleri ve makamları üzerinde birtakım nazari değişiklikler yapılmıştır. Bu dönem, Diyar-ı Rum'un ve Balkanlar'ın üzerinde Mevlevihanelerin yapıldığı, İstanbul'un fethedildiği, Bizans İmparatorluğu kalıntıları arasına Enderun saray okulunun kurulduğu, kökleştiği ve Orta Asya'dan Ali Şir Nevai, Hüseyin Baykara, Ali Kuşçu, Şadi gibi ilim adamlarının İstanbul'a cezbedildiği bir “dönüşüm dönemi”, keza bir nevi “Rönesans” olarak görülmektedir” (Kültür Bakanlığı 2020:16).

Osmanlı'nın büyük coğrafyalara yayılması sonucu Türk müziği birçok milletin kültürüne yansımıştır. Osmanlı dönemi boyunca müziğe, sanata ve kültüre verilen önemden kaynaklı dönemlerin her zaman ünlü sanatçıları olmuştur. Türk müziği makamları gelişmiş ve Batı Klasik müziğini de örnek alarak gelişmiştir denilebilir. Açılan farklı konservatuarlar sayesinde birçok çalgı türleriyle ilgili eğitimler verilmiştir. Özellikle askeri müzik sayesinde ritim usulleriyle başlanan eğitimde diğer çalgı türleriyle devam edilmiştir. Osmanlı döneminde Türk müziği zenginleşip özgün bir hale gelmiştir denilebilir.

2.10.2.2. Türk Beşleri

Cemal Reşit Rey (1904-1985)

Cemal Reşit Rey Türk müziğine sunduğu çağdaş boyutun yanı sıra, orkestra şefliği, operetleri, marşları, öğretmenliği, radyo programcılığı ve müzik kurumları kuruculuğuyla dünya müzik kültürünün bir temsilcisi ve 19. yüzyılı 20. yüzyıla, Osmanlı'yı Cumhuriyet'e, Doğu kültürünü Batı kültürüne bağlayan bir simge şahsiyettir. Büyük senfonik ve piyano eserlerinin yanı sıra, “Onuncu Yıl Marşı” ve “Lüküs Hayat Opereti”yle de geniş kitlelere seslenmiştir (İlyasoğlu, 1997).

İstanbul'da üst düzey sanatçılardan oluşan bir çevreye sahiptir. Yalnız müzikçiler değil, edebiyatçılar, tiyatrocular, ressamalar da bu halkanın içindedir. Paris'teki eğitimi devam ederken 1923 ilkbaharında Uşşakizade Halit Bey tarafından, yeni şekillenen Darülelhan'da (“Melodiler Yuvası,” sonradan Konservatuvar) hocalık yapmak üzere İstanbul'a çağrılır. Paris'teki hocalarının karşı çıkmalarına aldırmadan, tahsilini yarım bırakarak, trene atlayıp gelir. Henüz 19 yaşındadır. Okulunu bitirmemiştir, ama Darülelhan'a Hoca olur (İlyasoğlu, 1997).

Cenevre konservatuarında eğitim gören Cemal Reşit, piyano dersini Milloud'dan almıştır. Armoni, kontrpuan, kompozisyon, füğ ve org derslerini Montilett'den almıştır. İleri düzey solfej, emprovizasyon ve koro dersleri için Mademoiselle Lydie Malan'dan eğitim görmüştür. Cemal Reşit okulda gösterdiği üstün başarısı sayesinde her ders için madalya almıştır. Daha 13-15 yaşlarında kazanmış olduğu bu madalyaları ölene kadar gözbebeği gibi saklamıştır (İlyasoğlu, 1997).

“Cemal Reşit Rey'in ilk verimleri, daha Fransa'dayken yazdığı Fransızca şarkılar ve sahne eserleridir. Bugün bunların çoğu kayıptır. Türkiye'ye döndükten bir süre sonra “Anadolu Türkülerini çokça seslendirerek yeni bir döneme başlar” (Say,1997:226).

Bu türkülerin 1926'da Paris'te seslendirilmesi ve notaların Heugel Matbaası tarafından basılması, büyük bir başarıdır. Cemal Bey, Batılı toplumlarda olduğu gibi İstanbul'da da oda müziği yaparak bir dünya kurar. Bu bir görgü meselesidir. Önce bir trio, sonra bir kuartet, derken oda orkestrası ve ardından bir senfonik orkestra oluşur. 1943'te kurulan orkestra, önceleri konservatuvar öğrencileri ile gönüllü müzikçileri bir araya getirmiş, sonradan bu topluluk İstanbul Belediyesine bağlanmış, “Şehir Orkestrası” adını almış, 1972'den sonra da devletten sanatçı kadroları çıkartarak Devlet Orkestrası statüsünü almıştır (İlyasoğlu, 1997).

“Cemal Reşit Rey, 1929-30'larda ‘müzikle resim yapma sanatı’ dediğimiz ‘senfonik şiir’ türünün Türkiye'deki öncüsü olmuştur” (Alaner, 2000: 29).

Müziği, müzik dışı bir konuyla birleştirme ustalığı olan senfonik şiirde İstanbul'u veya Anadolu'yu müzikle anlatmadaki zarafeti başlı başına bir ‘tanıtım’ olayıdır. “Enstantaneler” başlıklı eserinde sanki İstanbul'un her köşesinden bir başka minyatür fotoğraf çekmiştir: Ağ çeken balıkçıları kontrbaslarda, oynayan balıkları piccolo flütün gümüş rengine dinleriz. “Bebek Efsanesi,” “Karagöz Senfonisi,” “Türk Manzaraları,” “Fatih” senfonik şiiri ve nice senfonik çalışması Türk müzik tarihini zenginleştirmiştir. 1950 sonrasında tasavvuf felsefesinin ve geleneksel makamlarımızın zenginliğinde yepyeni bir senfonik boyuta varır (Say, 1997:232).

Hasan Ferit Alnar (1906-1978)

1922 yılında Türk makamlarını tek sesli olacak şekilde kullanan Hasan Ferit, ilk olarak operetle bestecilik hayatına başlamıştır. 1926'da yayımladığı “On Saz Semaizi” armoni derslerini aldığı Hüseyin Sadettin Arel'in etkisi görülmektedir. Daha sonrası

beste için Berlin’de Alman Polydor plak şirketinden birkaç adet plak doldurdu (Say, 1997).

Okyay (1988)’a göre, Hasan Ferit Alnar Cumhuriyet dönemi içinde yer alan öğretmen, yaratıcı ve yorumcu bir sanatçımızdır. Çağdaş müziğin en önde gelen temsilcilerimizdendir. Daha 10 yaşlarında ülkemizde en iyi kanun çalan Türk ünvanını kazanmıştır. Hüseyin Saedettin Arel ile karşılaşması kendisinin müzik hayatında en büyük dönüm noktası olmuştur. Her zaman Ferit Alnar’ın yanında olmuş ve desteklemiştir. O yaşlarda “Darüthalim-i Musuki” heyetine girmiş ve turnelere çıkarak birçok konserler vermiştir. Arel den ders alırken bir yandan da Edgar Manas’tan füg ve kontrpuan dersleri alan Alnar, 1927 yılında Viyana Devlet Müzik Akademisi sınavlarına girip kazanmıştır. Dolayısıyla Alnar’ın hayatında artık yeni dönem açılmıştır. Viyana akademisinde Oswald Kabasta’nın orkestra şefi öğrencisi olup, Joseph Marx’ın ise kompozisyon öğrencisi olmuştur. Hocası Joseph Marx İstanbul’a gelmiş ve Belediye Konservatuvarında uzman kişi olarak görev yapmıştır. Bu görevi sonrası 1946 yılında Cumhurbaşkanı Senfoni Orkestrası’nın yönetici olmuştur. Orkestra da 6 yıl yöneticilik yapan Marx rahatsızlanıp görevinden ayrılmıştır. O sırada Alnar, Stuttgart Radyo, Atina Senfoni, Sofya Senfoni, Viyana senfoni ve Münih Filarmoni Viyana orkestrasında sürekli konu şef olarak bulunmuştur. 1964 yılında Ankara’ya dönüp Ankara Devlet Konservatuvarı’nda form bilgisi, orkestralama dersi ve armoni dersi vermiş, 1978’de Ankara’da ölmüştür (Okyay, Erdoan Aralık 1998: 13, 23).

Bir yandan İstanbul Şehir Tiyatrosu’nda orkestra şefliği yaparken diğer bir yandan Belediye Konservatuvarında müzik tarihi öğretmenliği yapmıştır. Hasan Ferit’in müzik hayatında başarılı olmasında ve Batı’da eğitim almasında hocası Arel kadar Atatürk’ün de büyük bir katkısı olmuştur. Atatürk, Türk müziği ile birlikte Batı müziğinin de öğrenilmesi gerektiğini öne sürmüştür. (Ataman,1991:132).

Alnar, Klasik Türk müziği ile Batı müziğini bağdaştırmaya çalışan ilk sanatçılardandır. İki tür müziği de çok iyi bilen Alnar’ın büyüklüğü bu noktadan kaynaklanır (Alaner, 2000: 29).

Ulvi Cemal Erkin (1906-1972)

Mustafa Kemal Atatürk, Türk müziği ve Batı müziğinin birlikte öğrenilmesi gerektiği savunduğundan, yurt dışına gönderdiği beş sanatçıdan biride Ulvi Cemal Erkin’dir. Babası Düyun-u Umumiye müdürü olan Cemil Bey, Erkin daha yedi

yaşındayken İstanbul'da ünlü piyanist Adinolfi'den özel dersler aldırılmıştır. Zekası ve çalışkanlığıyla Galatasaray Lisesini kazanan Erkin aynı zamanda müzik çalışmalarını da sürdürmüştür (Say,1997:249).

Erkin, ilk müzik eğitimini piyano çalması üzerine annesinden almıştır. Daha sonrasında Fransız öğretmen olan Mercenier adlı kişiden ve o yıllarda İstanbul'da tanınan Adinolfi'den dersler almıştır. 1925 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'nın yurtdışına müzik öğrenimi görecektik gençleri seçmek için yapmış oldukları sınava girip kazanması üzerine Erkin Paris Konservatuvarı'na gönderilmiştir. Nadia Boulanger, ve Jean Galon adlı hocalardan kompozisyon dersleri almıştır. Camille Decreus ve Jean Batalla, Isidor Philipp adlı hocalardan ise piyano eğitimi almıştır (Yanya, 2015).

Dönemin diğer bir yaratıcı aydınlarından olan Necil Kazım Akses'le beraber çok sayıda opera eserlerini Türkçe'ye kazandırarak, sahnelenmelerini sağlamışlardır. Ankara Radyosu'nun "çok sesli müzik" bölümünü yönetirken, opera orkestrasında ve konservatuarlarda şeflik yapmıştır. Aynı zamanda da Ankara Konservatuvarı'na birçok öğrenci yetiştirmiştir (İk, Karabudak T.). Bestecilik yönünü dışında piyano öğretmenliği ve orkestra şefliği yapmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında açılan müzik kurumlarında yöneticilik yaparak "müzik devrimi"nin sevilmesi ve yaygınlaştırılması konusunda öncülük etmiştir.

1942 yılında Ulvi Cemal Erkin köçekçe adlı eserini bestelemiştir. Bu eser dönemin düzenlenen kompozisyon yarışmalarında birincilik elde edip, Erkin'in beğenilen eserleri arasına girmiştir. Eser ilk olarak Ankara Radyosu stüdyosunda Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası tarafından o dönem adıyla Riyaseti Cumhur Orkestrası eseri seslendirmiştir (Ataman,1991:139). Eser, birçok melodinin kısa bağlantıları ile birbirine bağlanan özgün formda bestelenmiş güçlü bir orkestrasyon bestesidir. Hem çalgı teknikleri yazımı hem de orkestra renk sazları ustaca kullanılmıştır. Çünkü her yeni melodi geldiğinde farklı bir çalgı ön plana çıkmaktadır. Ağırlıklı olarak geleneksel çalgılar kullanılmıştır.

Ahmet Adnan Saygun (1907-1991)

1907 yılında İzmir'de dünyaya gelen Saygun, Türk beşleri içerisinde yer alan önemli bir Türk bestecisidir. Piyano ve armoni üzerine dersler alarak müzik hayatına atılmıştır. Daha sonrasında 1925 ile 1926 yılları arasında müzik öğretmenliği yapmıştır. Atatürk'ün Türkiye Cumhuriyeti için düşündüğü müzik politikası, Saygun'un müzik

hayatında ki yolunu belirlemiştir (Say,1997).

1928 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin yurt dışına öğrenci gönderme sınavlarına girip başarı elde etmiştir. Daha sonra Paris' giden Saygun, armoni, kontrpuan, kompozisyon ve füğ derslerini M. Eugène Borrel'den, org derslerini Souberbielle'den ve Gregor ezgi çalışma derslerini Amedee Gastoue'den almıştır (Selanik,1996).

Aldığı eğitimler sonunda 1931 yılında tekrardan Türkiye'ye dönen Saygun, Ankara Musikisi Mualim Mektebi'nde kontrpuan dersleri verdi. Kısa bir süre sonra 1934 yılında Cumhurbaşkanı Senfoni Orkestrasının başına geçti. 1936 yılında ise İstanbul Belediye Konservatuarı'nda öğretmen oldu. Saygun'un müzik hayatı boyunca kendisini etkileyen en önemli unsurlardan biri Bartok'un Türkiye'ye gelmesini sağlamasıdır. Beraber çok önemli işlere imza atmışlardır (Selanik, 1996).

Macar bestecisi ünlü Bela Bartok ile 1936 yılında halk ezgilerini incelemek amacıyla Anadolu'yu gezerler. Yaptıkları incelemeler sonucunda birçok halk ezgilerini derleyip notaya dökmüşlerdir. Halk ezgilerine hakimiyeti üzerine 1939 yılında Saygun, Halkevleri müfettişi olur. Bu görevi sayesinde yurdun çeşitli bölgelerini gezerek bölgelere göre melodi ve ritim yapılarını inceler. Eserlerinde de halk melodileri ve ritim unsurlarını yansıtır. Bu esnada hem TRT Yönetim Kurulu üyesi hem de Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu üyesi olur. Profesörlüğünün son yıllarını İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı'nda kompozisyon ve etnomüzikoloji dersleri vererek geçirmiştir. Uluslararası Halk Müziği Birliğine 1947 yılında yönetim kurulu üyesi seçildikten sonra Macaristan, Fransa, İtalya ve Almanya gibi ülkeler tarafından birçok ödüle layık görülmüştür. 1971 yılında ise Devlet Sanatçısı ünvanını almıştır (İlyasoğlu, 2001).

Anadolu'da gezerek dernek kapsamında birçok konserler vermiştir. Bu durum Anadolu ruhundan etkilenmesine sebep olmuştur. Saygun bu etkilenme sonucu eserlerine de bu ruhu yansıtmak istemiş ve Yunus Emre'den etkilenmesinden kaynaklı hayat, sevgi, Allah ve ölüm gibi temaları ele alıp tasavvuf felsefesini işlemiştir (Ataman, 1991:148).

Necil Kazım Akses (1908-1999)

6 Mayıs 1908 yılında İstanbul'da doğan Necil kazım Akses, Türk Beşleri'nin en genç üyesidir. Atatürk'ün yurt dışına eğitim almak için gönderdiği beş sanatçıdan

biridir. Müzik hayatına küçük yaşlardayken keman dersi alarak başlamıştır. On dört yaşına geldiğinde, Mesut Cemil'den viyolonsel dersi almıştır. (Say,1997:268).

1926 yılında Viyana Devlet Müzik okulunda eğitim almaya başladı. Joseph Marx ve Kleinecke'den kompozisyon dersleri almıştır. Bu sürede Prag Devlet Konservatuvarı'nda Alois Haba ile mikrotonal dersleri Josef Suk ile ileri düzey kompozisyon dersleri almıştır (Yanya, 2015: 32).

1934'de Viyana'dan geri dönen Akses, Paul Hindemith ile çalışmaya başladı. O dönem Paul Hindemith Ankara Devlet Konservatuvarı'nın kuruluşunu yürüten kişiydi. Konservatuar açıldıktan sonra Akses kompozisyon öğretmenisi olmuştur. Uzun yıllar boyunca derslere gidikten sonra 1948 yılında konservatuarın müdür olmuştur. Daha sonrasında 1949'da Güzel Sanatlar Genel Müdürü, 1954'da Bern, 1955 yılında Bonn Kültür Ataşeliği müdürü oldu. 1958 yılında ise Ankara Operası Müdürü oldu (Ataman,1991:166).

Akses, kendi yaptığı besteleri için dört dönemde incelenmesini belirtmiştir. İlk dönem 1929 ile 1934 yılları arası Avrupa'daki öğrencilik yıllarını kapsar. Bu dönemde piyano için füg ve prelüdlar, piyano sonatı, allegro feroce ve Mete Operası'nı bestelemiştir. Yurda döndüğü 1934 yılında Atatürk'ün kendisinden isteği üzerine "Bayönder" adlı operasını bestelemiştir. Yurda döndüğü yıldan itibaren diğer besteciler gibi halk müziği ve Türk müziğinin etkisinde kalmıştır. Fakat eserlerinde armonik yapıda değil de stilize ederek kullanmıştır. 1947 yılında *Ballade* adlı bestesi kendisinin ikinci dönemi olmuştur. *İtri'nin Nevakar'ı Üzerine Scherzo*, 1969 yılında başlayan üçüncü dönemin ilk eseri olmuştur. *Bir Divan'dan Gazel* adlı çalışması ise Necil Kazım Akses'in 1976 yılından sonra dördüncü dönemi olmuştur

Necil Kazım Akses Batı müziğinin ve Türk kültürü müziğinin öğelerini çağdaş teknikler kullanarak yapıtlarında ustaca birleştirmiştir (İlyasoğlu, 1994:285).

Necil Kazım Akses çeşitli ülkelerden madalyalar, ödüller almıştır Akses'in aldığı ödüller sırası ile şunlardır: 1957'de Almanya'nın birinci derece "Yaratıcı Hizmet Ödülü", 1963'te, İtalya'nın "Cavalliere Officiate unvanı", 1973'te, İtalya'nın "Commendatore Madalyası", 1973'te Tunus'un "Habib Burgiba Sanat, Kültür Madalyası." 1971 yılında "Devlet Sanatçısı" unvanıyla onurlandırılan Necil Kazım Akses, 1981 yılında "Atatürk Sanat Armağanı"nı ve 1992 yılında And Vakfı'nın "Onur Ödülü Altın Madalyası"nı almıştır (Yanya, 2015: 32-33).

BÖLÜM III

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın farklı değişken türleri ve imgesel analizine yönelik yapılan en yakın ilgili araştırmalar şunlardır.

Akbaytogan (2006) yüksek lisans tezinde, “tasarlanan imgeler” farklı yönlerden ele alınmıştır. Özellikle görsel bir imgenin kişinin zihninde çağrışımları nasıl etkilediğine değinilmiştir. İncelenen imgelerin kültür-benlik üzerindeki çağrışımlar, imge mi benliği yoksa benlik mi imgeyi biçimlendirir konusunun belirsiz olduğu anlanabilmektedir.

İnsan zihninde çağrışım yapan imgelerde görsellik önemlidir. İnsan beyni, duyduğu ve gördüğü her şeyi imgesel olarak zihninde canlandırır. Bu yüzden görsellik imge açısından önemli bir faktördür. Sanatsal çalışmalarda, çalışmanın görseli üzerinden çalışmanın tarihi, kültürü açısından birçok imge algılanabilir. Aynı sese ait farklı görseller kullanılması bu seslere, insan zihni farklı görseller yüzünden farklı imgeler canlandıracaktır. Bu durum sanatta görselliğin imgesel açıdan önemini vurgulamaktadır.

Lu ve Yin (2006) tarafından, **Image and Imagination in Perception of Music**, isimli çalışmalarında işitsel ve görsel imgenin birbirlerine olan katkılarını inceleyip ortaya çıkarması sonucu müzik algısında etki türlerini aydınlatmıştır.

İnsan, ses ve görsel imgeleri algılamada kendisi için önemli bir rol oynar. İşitilen bir müziğin, kendisi için algıladığı hisler ve duygular sonucu bireyin dinlediği müziğe olan değerini belirler. Bu değer duyulan seslerin kişinin hissettiği ve algıladığı imgeler sonucudur. Bu ses imgeleri insan hayal gücünü harekete geçirmesi sonucu zihinde kurduğu görüntü oluşumunu da anlatmaktadır.

Ayhan (2012) tarafından İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimine bağlı yapılmış “İmge Kullanımının Okul Şarkılarının Öğretimindeki Başarıya Etkisi” adlı doktora çalışmasıdır. Araştırmada; imgele kavramı ve imgenin müzikal ve sanat boyutu algısının zihindeki çağrışımlarından bahsedilmiştir. İmgelem kavramı, insan hayatı boyunca çevresinde olup bitenlerin, beyin tarafından kişinin farkında veya

farkında olmaksızın kayıt altına almasıdır. Beynin kaydettiklerini duyu organlarının uyarıcı etkisi veren her şeyin zihinde çağrıştırdığı veya zihinde oluşan uyarıcıların imge olduğu söylenmektedir. Müzik dinlerken, müzik içinde duyduğumuz çalgı seslerinin hangi çalgı olduğunu bilmek, çalgının zihninizde yansıttığı durum, imgelerden kaynaklı bir durum olduğu düşünülebilir. Aynı şekilde müzik biçimlerini ele aldığımız zaman, dinlenen eserin konçerto, füg ya da senfoni tür yapısını algılayabilmede ve algılama sonucu biçimlerin zihinde oluşturduğu durum, imgelerin sonucu olduğu düşünülebilir.

Çalışmada, ses ve görüntü algılarının birbiriyle olan ilişkilerin nasıl transfer edildiğini ve insan algı mekanizmasının ne olduğu sorusunun cevabı araştırılmıştır. Ses ve görüntü imgelerin ilişkileri açıklanmıştır.

Oskay (2004) tarafından Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalında yapılmış “Sanat Eğitiminde İmge ve İmgenin Yeri” adlı yüksek lisans çalışmasıdır. Araştırmada amaç; çocuk eğitiminde, yaratıcı imgelere ne kadar yer verilmişse, çocuk zihninde çağrışan imgelerin daha özgür ve daha yaratıcı olmasından bahsedilmiştir. Bu durum sağlıklı bir birey geliştirilmesi fikrini ortaya çıkarmıştır. Bireylerin, çevreyle olan ilişkilerinde, kurallara ve kalıplara takılıp kalmayacak, evrensel düşünerek var olan düzene karşı rahatsızlıklarını daha rahat ifade edecek çabalamayı araştırma sonucu şekillendirmektir. Bu çalışmada, çocuğun eğitim sürecinde, sanat eğitiminde imgeye ne kadar yer verilmesi gerektiği araştırılmıştır. İmgenin anlamı, tarihsel süreci ve bu sürece bağlı değişimi, sanat eğitiminde imgenin gelişimine bağlı algı, duyum, imgelem ve simge gibi kavramlar açıklanmış olup, çocukta yaratıcı imgenin gelişim süreci ele alınmıştır.

Ekinci (2019) yüksek lisans tezinde, Klasik Batı müziği eserlerine yönelik müzik öğretmeni adaylarının yeterlilikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada Klasik Batı müziğini eserlerini dönemsel olarak seçip, Barok dönem, Klasik dönem, Romantik dönem ve Çağdaş dönem olmak üzere dört dönemden beşer eser seçilmiştir. Seçilen toplam yirmi adetten oluşan bu eserler, dönemin en popüler ve bilindik sanatçıları ve eserlerinden oluşmaktadır. Müzik öğretmeni adaylarının seçilen eserlere ve bu eserlerin müzik kültürüne ilişkin yeterlilikleri tespit edilip, müzik kültürüne ait var olan eksikliklerin giderilmesine yönelik öneriler geliştirilmiştir.

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın amacı ve alt problemleri temel alınarak izlenilen yöntem hakkında bilgiler sunulmuştur. Bu kapsamda; araştırmanın modeli, araştırmanın evreni, araştırmanın örnekleme, verileri toplama teknikleri ile verilerin analizi konularına yer verilmiştir.

4.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada kullanılan model doküman incelemesidir. Karasar (2005) var olan kayıt ve belgelerin incelenerek veri toplanmasını belgesel tarama yöntemi şeklinde ifade etmiştir. Ancak Rummel (1968), Best (1959) ve birçoğu da mevcut kayıt veya belgelerin veri kaynağı olarak kullanmasını doküman metodu olarak tanımlamışlardır (Best, 1959; Rummel, 1968; akt. Karasar, 2005). Doküman incelemesinin genel tarama ve içerik çözümlemesi şeklinde iki ayrı amaçlı türü vardır. İçerik çözümlemesi belli bir kitap veya belgenin belli birtakım özelliklerinin sayısallaştırılarak belirlenmesi amacıyla yapılır (Karasar, 2005). Yapılan bu araştırmanın amacı da içerik çözümlemesi türüne uymaktadır.

4.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Türkiye üniversitelerinin müzik bölümleri müfredatlarında okutulan müzik tarihi, müzik kültürü, müzik formları ve biçimleri gibi derslerde örnek olarak kullanılabilecek Youtube platformunun resmi kanallarından seçilmiş 30 adet videolardan oluşmaktadır. Evren içerisinde örneklem oluşturma sürecinde ise amaçlı rastgele örneklem kullanılmıştır. Bu örneklem sistematik ve rastgele seçilen durum örneklerinin araştırmanın amacı doğrultusunda amaçlı bir şekilde tasnif edilmesidir (Marshall & Rossman, 2014). Amaca uygun ve alt problemlere belirtilen konu başlıklarına yönelik olarak sosyal medya platformu Youtube'nin, resmi kanallarından seçilen videolar oluşturmaktadır.

Belirlenen video listesi;

1. Antonio Vivaldi, 4 Mevsim Op.8 No.4 RV.297 “Kış”

2. Frideric Handel, Sarabande HWV 437
3. Johann Sebastian Bach, Brandenburg Concerto No. 6 in B flat major, BWV 1051
4. Johann Pachelbel, Canon in D
5. Tomaso Albinoni, Adagio G Minör
6. Joseph Haydn, Symphony n°81 Hob. I:81 G major
7. Ludwig van Beethoven, Moonlight Sonata
8. Ludwig van Beethoven, Symphony No. 5 in C minor, Op. 67
9. W. A. Mozart, Symphony No. 40 in G Minor, K. 550
10. W. A. Mozart, Eine kleine Nachtmusik
11. Frederic Chopin, Nocturne in C # minör Op.Post. No.20
12. Felix Mendelssohn Bartholdy, Violin Concerto in E minör, Op.64
13. Georges Bizet, Carmen, Habanera
14. Johannes Brahms, Hungarian Dance No.5
15. Pyotr İlyiç Çaykovski, Swan Lake (THEME)
16. Antonín Dvorak, New World Symphony No. 9, 4th Movement Op. 95, B. 178
17. Dmitri Shostakovich, Waltz no. 2 from the Jazz Suite
18. Claude Debussy, Clair de Lune
19. Carl Orff, Carmina Burana
20. Hamamizade İsmail Dede Efendi, Yine Bir Gülnihal
21. Sadettin Kaynak, Gönlüme Seher Yeli Gibi
22. Kazım Birlik, Bizim Elde Bahar Geldi
23. Aşık Feryadi, Gine Dertli Dertli
24. Ulvi Cemal Erkin, Köçekçe

25. Sezen Aksu, Bir Çocuk Sevdim
26. B.B. King, The Thrill Is Gone
27. Joseph Kosma, Autumn Leaves
28. Elvis Presley, Jailhouse Rock
29. Michael Jackson, Rock With You
30. Robert Glasper, Afro Blue

4.3. Veri Toplama Teknikleri ve Araçları

Çalışmada veri toplama aşamasında ilk olarak müzik bölümlerinde okutulan müzik tarihi müzik kültürü derslerinin içerikleri analiz edilerek çalışmanın çatısını oluşturan ana konu başlıkları belirlenmiştir. Belirlenen bu başlıklar ile ilgili olarak youtube sosyal medya platformu üzerinde yer alan videolara ulaşılmıştır. Bu anlamda seçilerek analizleri yapılan videoların müziksel imgelerinin tasvirlerinin yapıldığı ayrıntılı tablolar oluşturularak her bir video için analizler tamamlanmıştır. Analizler içerisinde seçilen eserlerin tonu, hızı, bestecisi, dönemi, biçimsel öğeleri, çekim açıları, kayıt teknikleri, sahne türleri gibi özellikleri bakımından imgesel özellikleri tablolar şeklinde ortaya konularak yorumlanmıştır. Ortaya çıkan bulgular sonucunda araştırmanın sonuç bölümünde yine alt başlıklar halinde ayrıntılı olarak da tartışması yapılarak konu daha geniş bir çerçevede ele alınmıştır. Erişim rahatlığı için her bir videoya ait QR kod oluşturulmuştur.

Araştırmada elde edilen verilerin yer aldığı Youtube üzerinde var olan videolara internet bağlantısı erişimi ile bilgisayar üzerinden erişilmiştir. Erişilen videolara ait linkler kare kod üretilen site üzerinde QR kod şekline dönüştürülmüştür. Böylelikle akıllı telefon kameraları ile de daha sonradan ilgili videolara daha rahat erişim sağlanabilecektir. Bu anlamda QR kodları oluşturulan videolar daha ulaşılabilir ve uygulanabilir haliyle de tez içerisinde tablolaştırılmıştır. Çalışmada kullanılan her bir video defalarca izlenerek yine çalışma konusu ile ilgili görsel ve işitsel her bir imge tablolarda yer alan etiketlere yönelik olarak incelenerek verilerin toplanması sağlanmıştır.

4.4. Verilerin Analizi

Bu araştırmada nitel veri analizi kullanılmıştır. Elde edilen veriler tablolaştırıldıktan sonra farklı değişkenler(imgeler) açısından incelenmiştir. Youtube kanalları üzerinden dönemseller olarak ortaya çıkartılan müzik türlerinin genel tarihi ve müzik tarihindeki ağı ve bu çağın özellikleri belirtilmiştir. Müzik türlerinin bir diğer değişkeni bestecilere göre değerlendirilmesi olarak yer almıştır. Bestecinin hayatı, müzik yaşamı ve yaşadığı dönem ele alınmıştır. Müzik türlerinin video kaydının yer aldığı ülke ve şehirler belirlenmiş, müziğin yapıldığı mekanlar ortaya çıkartılmıştır. Ayrıca müziğin türlerine ve yapısına göre kullanılan orkestra ve ses grupları sonuçlandırılmıştır.

Youtube kanalları yoluyla elde edilen orkestra gruplarının adları, oluşumları ve orkestra şeflerinin isimleri belirlenmiştir. Ayrıca müzik türleri; ölçü yapıları, hız terimleri ve gürlük terimlerine göre tablolaştırılmış ve sonuçlandırılmıştır.

Ortaya çıkan verilerden yola çıkararak kullanılan video çekim açıları ve mikrofon türleri belirlenmiş ve tablolarda tanımlanarak yorumlanmıştır.

Araştırmada ortaya çıkartılan sonuçlar dönemseller olarak tablolaştırılmış ve imgesel değişkenler müzik tarihi dönemlerine göre analiz edilip sonuçlandırılmıştır.

BÖLÜM V

BULGULAR ve YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde verilerden elde edilen bulgular sıralanacak ve bu bulgular eşliğinde yorumlar getirilecektir.

5.1. Barok Döneme Ait Videolarda Var Olan Duysal ve Görsel İmgelere Yönelik Bulgular

Tablo.1.
Antonio Vivaldi- Four Seasons, Winter Adlı Eser İncelemesi

Besteci	Antonio Vivaldi					
Eser Adı	Four Seasons, Winter					
Dönem	Barok					
Tür	Konçerto					
Çalgı	Yaylı çalgı dördlüsü		Organ	Klavyen	Theorbo	
Nüanslar	P	F	MF	Cresc.	Decresc.	Ritar.
Hız Terimleri	Allegro	Largo	Allegro			
Orkestra	Oda müziği topluluğu					
Şef	-					
Solist	Cynthia Miller Freivogel					
Yüklenme Tarihi	10.04.2016					
Mekan	Kilise					
Ses Kayıt Teknikleri	Room mikrofön		Kondenser mikrofön		Enstrüman mikrofön	
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açı		Karşı Yakın Açı		Bireysel Açı	

Şekil 1. Antonio Vivaldi- Four Seasons, Winter Adlı Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 1'e göre, barok dönemde Antonio Vivaldi tarafından bestelenen Four Seasons, Winter adlı eser, konçerto türünde bestelenmiştir. Eser oda müziği topluluğu tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, organ, klavyen ve theorbo kullanılmıştır. Eser birinci bölüm allegro, ikinci bölüm largo ve üçüncü bölüm allegro hızlarında, dört dördlük (4/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; piano, forte, mezzo forte, crescendo, decrescendo ve ritardando kullanılmıştır. Video konser kaydı 10.04.2016 tarihinde şef olmaksızın kilise de

alınmıştır. Eserde solist olarak “Cynthia Miller Freivogel” adlı kişi bulunmaktadır. Ses kayıt teknikleri açısından incelendiğinde room mikrofön, kondenser mikrofön ve enstrüman mikrofönü kullanılmıştır. Çekim açıları karşı uzak açı, karşı yakın açı ve bireysel açı şeklindedir.

Tablo.2.
George Frideric Handel -Sarabande HWV 437 Numaralı Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	George Frideric Handel					
Eser Adı	Sarabande					
Dönem	Barok					
Tür	Suit formu					
Çalgı	Yaylı çalgı dördlüsü	Flüt	Fagot	Korno	Trombon	
Nüanslar	P	F	MF	Cresc.	Decresc.	Dim.
Hız Terimleri	Lento					
Orkestra	Oda müziği topluluğu					
Şef	Horst Sohm					
Solist	-					
Yükleme Tarih	14.06.2012					
Mekan	Konser Salonu					
Ses Kayıt Teknikleri	Room mikrofön		Kondenser mikrofön			
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açı		Yan Yakın Açı		Bireysel Açı	

Şekil 2. George Frideric Handel -Sarabande HWV 437 Numaralı Esere Ait Video Kare kod

Tablo 2’ye göre, barok dönemde George Frideric Handel’e ait Sarabande adlı süit formunda yazılmış bir eserdir. Oda müziği topluluğu tarafından seslendirilmiştir. Eser içerisinde çalgı olarak; keman, viyola; viyolonsel, kontrbas, flüt, fagot, korno ve trombon kullanılmıştır. Eser lento hızda, üç ikilik (3/2) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; piano, forte, mezzo forte, crescendo, decrescendo ve diminuendo kullanılmıştır. Horst Sohm şefliğinde seslendirilen eserin video görüntüsü 14.06.2012 tarihinde yüklenmiştir. Room mikrofön ve kondenser mikrofön kullanılmıştır. Çekim açıları karşı uzak açı, yan yakın açı ve bireysel açı şeklindedir.

Tablo.3.

Johann Sebastian Bach- Brandenburg Concerto No. 6 İn B Flat Major, BWV 1051 Numaralı Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Johann Sebastian Bach				
Eser Adı	Brandenburg Concerto No. 6 in B flat major, BWV 1051				
Dönem	Barok				
Tür	Konçerto				
Çalgı	Yaylı çalgı dördlüsü		Klavyen		
Nüanslar	P	F	MF	Cresc.	Decresc.
Hız Terimleri	Allegro	Adagio			
Orkestra	Oda müziği topluluğu				
Şef	-				
Solist	-				
Konser Tarih	21.04.2007				
Mekan	Dinleti Salonu				
Ses Kayıt Teknikleri	Room mikrofön	Kondenser mikrofön	Enstrüman mikrofönü		
Çekim Açıları	Karşı Uzak Aç	Karşı Yakın Aç	Bireysel Aç	Arka Yan Aç	

Şekil 3. Johann Sebastian Bach- Brandenburg Concerto No. 6 İn B Flat Major, BWV 1051 Numaralı Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 3'e göre, barok dönemde Johann Sebastian Bach'a ait Brandenburg Concerto No. 6 in B flat major, BWV 1051 adlı eser, konçerto türünde bestelenmiştir. Eser oda müziği topluluğu tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel kontrbas ve klavyen kullanılmıştır. Eserin birinci bölümü allegro, ikinci bölümü adagio ve üçüncü bölümü allegro hızında, dört dördlük (4/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; piano, forte, mezzo forte, crescendo ve decrescendo kullanılmıştır. Video konser kaydı 21.04.2007 tarihinde dinleti salonunda alınmıştır. Ses kayıt tekniklerinde room mikrofön, enstrüman ve kondenser mikrofön kullanılmıştır. Çekim açıları karşı uzak aç, karşı yakın aç, bireysel aç ve arka yan aç şeklindedir.

Tablo.4.

Johann Pachelbel- Canon İn D Dur İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Johann Pachelbel			
Eser Adı	Canon in d			
Dönem	Barok			
Tür	Canon			
Çalgı	Yaylı çalgı dördlüsü	Harpsichord		
Nüanslar	Pp	P	Mp	Mf
Hız Terimleri	Andante			
Orkestra	Oda müziği topluluğu			
Şef	Yago Mahugo			
Solist	-			
Yükleme Tarih	29.07.2012			
Mekan	Dinleti salonu			
Ses Kayıt Teknikleri	Kondenser mikrofon	Room mikrofon		
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açı	Karşı Yakın Açı	Bireysel açı	

Şekil 4. Johann Pachelbel- Canon İn D Dur İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 4'e göre, barok dönemde Johann Pachelbel'e ait Canon adlı eser, canon türünde bestelenmiştir. Eser oda müziği topluluğu tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel kontrbas ve harpsichord kullanılmıştır. Eser andante hızında, dört dördlük (4/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; pianissimo, piano, mezzo piano ve mezzo forte kullanılmıştır. Yago Mahugo şefliğinde dinleti salonunda seslendirilen eser, 29.07.2012 tarihinde yüklenmiştir. Ses kayıt tekniklerinde room mikrofon ve kondenser mikrofon kullanılmıştır. Çekim açıları karşı uzak açı, karşı yakın açı ve bireysel açı şeklindedir.

Tablo.5.
Tomaso Albinoni- Adagio G Moll İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Tomaso Albinoni					
Eser Adı	Adagio					
Dönem	Barok					
Tür	Sonat					
Çalgı	Yaylı çalgı dördlüsü					
Nüanslar	P	F	MF	Cresc.	Decresc.	
Hız Terimleri	Adagio					
Orkestra	Oda müziği topluluğu					
Şef	Horst Sohm					
Solist	Michał Litwa			Anna Piniuta		
Yükleme Tarih	14.06.2012					
Mekan	Kilise					
Ses Kayıt Teknikleri	Room mikrofön	Kondenser mikrofön				
Çekim Açılıarı	Karşı Uzak Açılı	Karşı Yakın Açılı	Yan Açılı			

Şekil 5. Tomaso Albinoni- Adagio G Moll İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 5'e göre, barok dönemde George Tomaso Albinoni'ye ait Adagio adlı eser, sonat türünde bestelenmiştir. Eser oda müziği topluluğu tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas kullanılmıştır. Eser adagio hızda, üç dördlük (3/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; piano, forte, mezzo forte, crescendo ve decrescendo kullanılmıştır. Kilise salonunda gerçekleştirilen Horst Sohm şefliğinde, Michał Litwa ve Anna Piniuta solistliğinde seslendirilen eser videosu 14.06.2012 tarihinde yüklenmiştir. Ses kayıt tekniklerinde room mikrofön ve kondenser mikrofön kullanılmıştır. Çekim açıları karşı uzak açı, karşı yakın açı ve yakın yan açı şeklindedir.

5.2. Klasik Döneme Ait Videolarda Var Olan Duysal ve Görsel İmgelere Yönelik Bulgular

Tablo.6.

Joseph Haydn- Symphony N°81 Hob. I:81 G Majör İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Joseph Haydn								
Eser Adı	Symphony n°81 Hob. I:81 G major								
Dönem	Klasik								
Tür	Senfoni								
Çalgı	Yaylı çalgı dörtlüsü			Obua	Fagot	Flüt	Korno	Trompet	Trombon
Nüanslar	F	P	Cressc.	Pp					
Hız Terimleri	Vivace	Andante	Allegretto	Allegro					
Orkestra	Senfoni Orkestrası								
Şef	Christopher Hogwood								
Solist	-								
Yükleme Tarih	02.11.2011								
Mekân	Konser Salonu								
Ses Kayıt Teknikler	Room mikrofön	Kondenser mikrofön							
Çekim Açılıarı	Karşı Uzak Açrı			Karşı Yakın Açrı		Bireysel Açrı		Yan Açrı	

Şekil 6. Joseph Haydn- Symphony N°81 Hob. I:81 G Majör İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 6'ya göre, klasik dönemde Joseph Haydn'a ait Symphony n°81 Hob. I:81 G major adlı eser, senfoni türünde bestelenmiştir. Eser, senfoni orkestrası tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, obua, fagot, flüt, korno, trompet ve trombon kullanılmıştır. Eser; birinci bölüm vivace, ikinci bölüm andante, üçüncü bölüm allegretto ve dördüncü bölüm allegro hızında birinci bölüm dört dörtlük (4/4) ikinci bölüm altı sekizlik (6/8) üçüncü bölüm üç dörtlük (3/4) ve dördüncü bölüm dört dörtlük sebare (4/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; forte, piano pianissimo ve crescendo kullanılmıştır. Christopher Hogwood şefliğinde konser salonunda seslendirilen eser, 02.11.2011 tarihinde yüklenmiştir. Ses kayıt tekniklerinde room mikrofön ve kondenser mikrofön kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak açı, karşı yakın açı, yan açı ve bireysel açı şeklindedir.

Tablo.7.
Ludwig van Beethoven- Moonlight Sonata İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Ludwig van Beethoven									
Eser Adı	Moonlight Sonata									
Dönem	Klasik									
Tür	Sonat									
Çalgı	Yaylı çalgı dörtlüsü	Piyano	Klarnet	Fagot	Flüt	Korno	Trompet	Trombon	Timpani	
Nüanslar	Pp	Fp	Sfz.	Cresc.	Decresc.	Fermata	Ff	P		
Hız Terimleri	Adagio	Allegretto	Presto	Agitato						
Orkestra	Filarmonii Orkestrası									
Şef	Michael Zukernik									
Solist	Georgii Cherkin									
Yükleme Tarih	14.04.2019									
Mekan	Konser Salonu									
Ses Kayıt Teknikleri	Room mikrofön	Kondenser mikrofön								
Çekim Açıları	Karşı Uzak Aç									

Şekil 7. Ludwig van Beethoven- Moonlight Sonata İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 7'ye göre, klasik dönemde Ludwig van Beethoven'e ait Moonlight Sonata adlı eser, sonat türünde bestelenmiştir. Eser, filarmoni orkestrası tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, piyano, klarnet, fagot, flüt, korno, trompet, trombon ve timpani kullanılmıştır. Eser; birinci bölüm adagio, ikinci bölüm allegretto ve üçüncü bölüm presto agitato, hızında dört dörtlük sebare (4/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; pianissimo, fortepiyano, sforzando, crescendo, decrescendo, fermata, fortissimo, ve piano kullanılmıştır. 14.04.2019 tarihinde yüklenen eser Michael Zukernik şefliğinde konser salonunda seslendirilmiştir. Georgii Cherkin piyanosuyla solist olarak eşlik etmiştir. Ses kayıt tekniklerinde room mikrofön ve kondenser mikrofön kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak açı şeklindedir.

Tablo.8.

Ludwig Van Beethoven- Symphony No. 5 in C minör, Op. 67 Numaralı Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Ludwig Van Beethoven												
Eser Adı	Symphony No. 5 in C minor, Op. 67												
Dönem	Klasik												
Tür	Senfoni												
Çalgı	Yaylı çalgı dördlüsü		Piyano	Pikolo	Obua	Fagot	Flüt	Korno	Trompet	Trombon	Timpani	Zil	
Nüanslar	F	Ff	Pp	Cresc.	Decresc.		Fff		pesante				
Hız Terimleri	Allegro Andante												
Orkestra	Senfoni Orkestrası												
Şef	Daniel Barenboim												
Solist	-												
Konser Tarih	23.07.2012												
Mekân	Konser Salonu												
Ses Kayıt	Room mikrofön		Kondenser mikrofön										
Teknikleri													
Çekim Açıları	Karşı Uzak Aç1		Karşı Yakın Aç1		Bireysel Aç1								

Şekil 8. Ludwig Van Beethoven- Symphony No. 5 in C minör, Op. 67 Numaralı Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 8'e göre, romantik dönemde Ludwig van Beethoven'e ait Symphony No. 5 in C minor, Op. 67 adlı eser, senfoni türünde bestelenmiştir. Eser senfoni orkestrası tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel kontrbas, piyano, pikolo obua, fagot, flüt, trompet, trombon, korno, zil ve timpani kullanılmıştır. Eserin birinci bölümü allegro, ikinci bölümü andante, üçüncü bölümü allegro ve dördüncü bölümü allegro hızlarında, iki dördlük (2/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; forte, fortissimo, pianissimo, crescendo, decrescendo, fortississimo ve pesante kullanılmıştır. Video konser kaydı 23.07.2012 tarihinde Daniel Barenboim şefliğinde konser salonunda alınmıştır. Ses kayıt tekniklerinde room mikrofön ve kondenser mikrofön kullanılmıştır. Çekim açıları karşı uzak açı, karşı yakın açı ve bireysel açı şeklindedir.

Tablo.9.

W.A. Mozart- Symphony No. 40 in G minor, K. 550 Numaralı Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Wolfgang Amadeus Mozart									
Eser Adı	Symphony No. 40 in G minor, K. 550									
Dönem	Klasik									
Tür	Senfoni									
Çalgı	Keman	Viyola	Viyolonsel	Kontrbas	Piyano	Klarnet	Obua	Fagot	Flüt	Korno
Nüanslar	P	F	Pp	Sf	Cresc.	Decresc.				
Hız Terimleri	Allegro	Andante	Allegretto							
Orkestra	Senfoni Orkestrası									
Şef	Julien Salemkour									
Solist	-									
Video Tarih	09.01.2016									
Mekân	Konser Salonu									
Ses Kayıt	Room mikrofön		Kondenser mikrofön							
Teknikleri										
Çekim Açılıarı	Karşı Uzak Aç1		Karşı Yakın Aç1		Bireysel Aç1		Yan Aç1			

Şekil 9. W.A. Mozart- Symphony No. 40 in G minor, K. 550 Numaralı Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 9'a göre, klasik dönemde Wolfgang Amadeus Mozart'a ait Symphony No. 40 in G minor, K. 550 adlı eser, senfoni türünde bestelenmiştir. Eser, senfoni orkestrası tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, piyano, pikolo, obua, fagot, flüt ve korno kullanılmıştır. Eser; birinci bölüm molto allegro, ikinci bölüm andante üçüncü bölüm menuetto allegretto ve dördüncü bölüm allegro hızında dört dörtlük (4/4), altı sekizlik (6/8), üç dörtlük (3/4) ve dört dörtlük sebare (4/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; piano, forte, pianissimo, sforzando, crescendo ve decrescendo kullanılmıştır. 09.01.2016 tarihinde yüklenen eser, Julien Salemkour şefliğinde konser salonunda alınmıştır. Ses kayıt tekniklerinde room mikrofön ve kondenser mikrofön kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak açı, karşı yakın açı, bireysel açı ve yan açı şeklindedir.

Tablo.10.

W.A. Mozart- Eine kleine Nachtmusik Adlı Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Wolfgang Amadeus Mozart			
Eser Adı	Eine kleine Nachtmusik			
Dönem	Klasik			
Tür	Serenat			
Çalgı	Keman	Viyola	Viyolonsel	Kontrbas
Nüanslar	Forte	Piano	Crescendo	
Hız Terimleri	Allegro	Andante	Allegretto	
Orkestra	Oda Orkestrası			
Şef	-			
Solist	-			
Konser Tarih	14.04.2013			
Mekan	Konser Salonu			
Ses Kayıt Teknikleri	Room mikrofön	Kondenser mikrofön		
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açı	Karşı Yakın Açı	Yan aç	

Şekil 10. W.A. Mozart- Eine kleine Nachtmusik Adlı Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 10'a göre, klasik dönemde Wolfgang Amadeus Mozart'a ait Eine kleine Nachtmusik adlı eser, serenat türünde bestelenmiştir. Eser, oda orkestrası tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas kullanılmıştır. Eser; birinci bölüm allegro, ikinci bölüm andante, üçüncü bölüm allegretto ve dördüncü bölüm allegro hızında dört dörtlük (4/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; forte, piano, ve crescendo kullanılmıştır. Video konser kaydı 14.04.2013 tarihinde konser salonunda alınmıştır. Ses kayıt tekniklerinde room mikrofön ve condenser mikrofön kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak aç, karşı yakın aç ve yan aç şeklindedir.

5.3. Romantik Döneme Ait Videolarda Var Olan Duysal ve Görsel İmgelere Yönelik Bulgular

Tablo.11.

Frederic Chopin- Nocturne İn C Sharp Minör Op. Post. No.20 Numaralı Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Frederic Chopin					
Eser Adı	Nocturne in C sharp minör					
Dönem	Romantik					
Tür	Nocturne					
Çalgı	Yaylı çalgı dördlüsü	Obua	Klarnet	Flüt	Fagot	Arp
Nüanslar	P	Pip	mf	Cresc.	F	
Hız Terimleri	Lento	Adagio				
Orkestra	Filarmoni Orkestrası					
Şef	Peter Dimitrov					
Solist	Sofia Kiprskaya					
Video Tarih	18.01.2018					
Mekan	Konser Salonu					
Ses Kayıt Teknikleri	Room mikrofön	Kondenser mikrofön				
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açı	Karşı Yakın Açı		Arka Açı		

Şekil 11. Frederic Chopin- Nocturne İn C Sharp Minör Op. Post. No.20 Numaralı Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 11'e göre, romantik dönemde Frederic Chopin'e ait Nocturne in C # minör adlı eser, noktürn türünde bestelenmiştir. Eser filarmoni orkestrası tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, obua, klarnet, flüt, fagot ve arp kullanılmıştır. Eser; lento ve adagio hızında, dört dördlük (4/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; piano, pianissimo, mezzo forte, crescendo ve forte kullanılmıştır. 18.01.2018 tarihinde yüklenen eser, Peter Dimitrov şefliğinde konser salonunda seslendirilmiştir. Eseri solist olarak arp çalarak Sofia Kiprskaya seslendirmiştir. Ses kayıt tekniklerinde room mikrofön ve kondenser mikrofön kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak açı, karşı yakın açı ve arka açı şeklindedir.

Tablo.12.

Felix Mendelssohn Bartholdy- Violin Concerto İn E Minör, Op.64 Numaralı Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Felix Mendelssohn Bartholdy									
Eser Adı	Violin Concerto in E minor									
Dönem	Romantik									
Tür	Konçerto									
Çalgı	Yaylı çalgı dördlüsü	Obua	Klarnet	Flüt	Fagot	Trompet	Trombon	Korno	Timpani	
Nüanslar	P F	Sf	Mf	fp	Ff	Cresc.				
Hız Terimleri	Allegro	Andante	Allegretto							
Orkestra	Senfoni Orkestrası									
Şef	Kent Nagano									
Solist	Ray Chen									
Konser Tarih	28.02.2015									
Mekan	Konser Salonu									
Ses Kayıt Teknikleri	Room mikrofön		Kondenser mikrofön							
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açı		Karşı Yakın Açı		Bireysel Açı		Arka Açı			

Şekil 12. Felix Mendelssohn Bartholdy- Violin Concerto İn E Minör, Op.64 Numaralı Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 12'ye göre, romantik dönemde Felix Mendelssohn Bartholdy'e ait Violin Concerto in E minor adlı eser, konçerto türünde bestelenmiştir. Eser senfoni orkestrası tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel kontrbas, klarnet, obua, fagot, flüt, trompet, trombon, korno ve timpani kullanılmıştır. Eser; birinci bölümü allegro, ikinci bölümü andante ve üçüncü bölümü alletretto hızında, dört dördlük sebare (4/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; piano, forte, forzando, mezzo forte, fortepiyano, fortissimo ve crescendo kullanılmıştır. Video konser kaydı 28.02.2015 tarihinde Kent Nagano şefliğinde konser salonunda alınmıştır. Eseri solist olarak kemanıyla Ray Chen seslendirmiştir. Ses kayıt tekniklerinde room mikrofön ve condenser mikrofön kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak açı, karşı yakın açı, bireysel açı ve arka açı şeklindedir.

Tablo.13.

Georges Bizet- Carmen, Habanera İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Georges Bizet											
Eser Adı	Carmen, Habanera											
Dönem	Romantik											
Tür	Opera											
Çalgı	Yaylı çalgılar dörtlüsü	Obua	Fagot	Klarnet	Flüt	Korno	Trompet	Trombon	Tuba	Timpani	Perküsyon	
Nüanslar	Pp	P	F	Mf	Fermata	Cresc.	Decresc.		Dim.			
Hız	Allegretto quasi andantino											
Terimleri												
Orkestra	Klasik Pop Orkestrası		Koro									
Şef	Andre Rieu											
Solist	Carmen Monarcha											
Video	15.09.2014											
Tarih												
Mekan	Açık Hava Konser Sahnesi											
Ses Kayıt Teknikleri	Kondenser mikrofon			Enstrüman mikrofon				Vokal mikrofon			Trs	
Çekim Açıları	Karşı Uzak		Karşı Yakın Aç			Bireysel Aç			Yan Aç			

Şekil 13. Georges Bizet- Carmen, Habanera İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 13'e göre, romantik dönemde Georges Bizet'e ait Carmen, Habanera adlı eser, opera türünde bestelenmiştir. Eser, Johann Strauss orkestrası ve koro tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel kontrbas, klarnet, obua, fagot, flüt, trompet, trombon, korno, tuba, timpani ve perküsyon kullanılmıştır. Eser; allegretto quasi andantino (yarı andantino) hızında, iki dörtlük (2/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; pianissimo, piano, forte, mezzo forte, fermata, diminuendo, crescendo ve decrescendo kullanılmıştır. 15.09.2014 tarihinde yüklenen eser, André Rieu şefliğinde açık hava konser sahnesinde alınmıştır. Eser, Carmen Monarcha tarafından seslendirilmiştir. Ses kayıt tekniklerinde room mikrofon, kondenser mikrofon, enstrüman mikrofon, vokal mikrofon ve trs (stereo kablo jak) giriş kullanılmıştır. Çekim açıları karşı uzak açılı, karşı yakın açılı, yan açılı ve bireysel açılı şeklindedir.

Tablo.14.

Johannes Brahms- Hungarian Dance No.5 Numaralı Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Johannes Brahms											
Eser Adı	Hungarian Dance No.5											
Dönem	Romantik											
Tür	Senfoni											
Çalgı	Yaylı çalgılar dörtlüsü		Obua	Fagot	Klarnet	Flüt	Korno	Trompet	Trombon	Tuba	Timpani	Perküsyon
Nüanslar	Mf	F	Ff	Sfz.	P	Crescc	Decresc.	Dim.				
Hız	Allegro	Dolce	Vivace									
Terimleri												
Orkestra	Senfoni Orkestrası											
Şef	Vajda Gergely											
Solist	-											
Video	24.06.2012											
Tarih												
Mekan	Konser Salonu											
Ses Kayıt	Room mikrofön		Kondenser mikrofön									
Teknikleri												
Çekim	Karşı Uzak Aç			Karşı Yakın Aç			Bireysel Aç		Yan Yakın Aç			
Açıları												

Şekil 14. Johannes Brahms- Hungarian Dance No.5 Numaralı Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 14'e göre, romantik dönemde Johannes Brahms'a ait Hungarian Dance No.5 adlı eser, senfoni türünde bestelenmiştir. Eser senfoni orkestrası tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel kontrbas, klarnet, obua, fagot, flüt, trompet, trombon, korno, zil ve perküsyon kullanılmıştır. Eser allegro, dölce ve vivalce hızlarında, iki dörtlük (2/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; mezzo forte, forte, fortissimo, sforzando, piano, crescendo ve decrescendo kullanılmıştır. 24.06.2012 tarihinde yüklenen eser, Vajda Gergely şefliğinde konser salonunda alınmıştır. Ses kayıt tekniklerinde room mikrofön ve kondenser mikrofön kullanılmıştır. Çekim açıları karşı uzak açı, karşı yakın açı, yan yakın açı ve bireysel açı şeklindedir.

Tablo.15.

Pyotr İlyiç Çaykovski- Swan Lake (THEME) İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Pyotr İlyiç Çaykovski											
Eser Adı	Swan lake (tema)											
Dönem	Romantik											
Tür	Bale											
Çalgı	Yaylı çalgı dörtlüsü	Obua	Klarnet	Flüt	Fagot	Trompet	Trombon	Korno	Tuba	Arp	Timpani	
Nüanslar	P	F	Frz	Mf	fp	Ff	Crescs.					
Hız Terimleri	Moderato											
Orkestra	Filarmoni Orkestrası											
Şef	Wolfgang Sawallisch											
Solist	-											
Yükleme	16.03.2011											
Tarih												
Mekan	Konser Salonu											
Ses Kayıt	Room mikrofön											
Teknikleri	Kondenser mikrofön											
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açı	Karşı Yakın Açı	Bireysel Açı									

Şekil 15. Pyotr İlyiç Çaykovski- Swan Lake (THEME) İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 15'e göre, romantik dönemde Pyotr İlyiç Çaykovski'e ait Swan lake (tema) adlı eser, opera türünde bestelenmiştir. Eser filarmoni orkestrası tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel kontrbas, obua, klarnet, flüt, fagot, trompet, trombon, korno, tuba, arp ve timpani kullanılmıştır. Eserin moderato hızında, dört dörtlük (4/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; piano, forte, forzando, mezzo forte, fortepiyano, fortissimo ve crescendo kullanılmıştır. 16.03.2011 tarihinde yüklenen eser, Wolfgang Sawallisch şefliğinde konser salonunda alınmıştır. Ses kayıt tekniklerinde room mikrofön ve kondenser mikrofön kullanılmıştır. Çekim açıları karşı uzak açı, karşı yakın açı ve bireysel açı şeklindedir.

5.4. Çağdaş Döneme Ait Videolarda Var Olan Duysal ve Görsel İmgelere Yönelik Bulgular

Tablo.16.

Antonín Dvorak- New World Symphony No. 9, 4th Movement Op. 95, B. 178,

Besteci	Antonín Dvořák															
Eser Adı	New World Symphony, 4th Movement															
Dönem	Çağdaş															
Tür	Senfoni															
Çalgı	Yaylı çalgı dördlüsü		Obua	Fagot	Flüt	Korno	Trompet	Trombon	Timpani							
Nüanslar	F	Ff	Pp	Cresc.	Decresc.		Sfz	Sf	Fp	P						
Hız Terimleri	Adagio	Largo	Molto vivace		Allegro											
Orkestra	Bilkent Senfoni Orkestrası															
Şef	Işın Metin															
Solist	-															
Konser Tarih	17.11.2012															
Mekân	Konser Salonu															
Ses Kayıt Teknikleri	Room mikrofön		Kondenser mikrofön													
Çekim Açıları	Karşı Uzak Aç1		Karşı Yakın Aç1		Bireysel Aç1											

Şekil 16. Antonín Dvorak- New World Symphony No. 9, 4th Movement Op. 95, B. 178,
Kare Kod

Tablo 16'ya göre, çağdaş dönemde Carl Orff'a ait Carmina Burana O Fortuna adlı eser, senfoni türünde bestelenmiştir. Eser, Johann Strauss orkestrası ve korusu tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, obua, fagot, flüt, korno, trompet, trombon ve timpani kullanılmıştır. Eser; birinci bölüm Adagio, ikinci bölüm largo, üçüncü bölüm, molto vivace ve dördüncü bölüm allegro hızında iki dördlük (2/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; pianissimo, piano, forte piano, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, fortississimo, sforzando ve szforzato kullanılmıştır. Video konser kaydı 17.11.2012 tarihinde Işın Metin şefliğinde konser salonunda alınmıştır. Ses kayıt tekniklerinde room mikrofön ve kondenser mikrofön kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak açı, karşı yakın açı ve bireysel açı şeklindedir.

Tablo.17.

Dmitri Shostakovich- Waltz No. 2 From The Jazz Suite İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Dmitri Shostakovich											
Eser Adı	Waltz No. 2											
Dönem	Çağdaş											
Tür	Suit											
Çalgı	Yaylı çalgı dörtlüsü	Klarnet	Obua	Fagot	Flüt	Tuba	Korno	Trompet	Trombon	Perküsyon	Tramper	
Nüanslar	Mp	P	F	Cresc.	Decresc.							
Hız	Allegretto											
Terimleri												
Orkestra	Senfoni Orkestrası											
Şef	Yunior Lopez											
Solist	-											
Yükleme	21.02.2018											
Tarih												
Mekan	Konser Salonu											
Ses Kayıt	Room mikrofön Kondenser mikrofön											
Teknikleri												
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açı	Karşı Yakın Açı					Bireysel Açı	Yan yakın açı				

Şekil 17. Dmitri Shostakovich- Waltz No. 2 From The Jazz Suite İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 17'e göre, çağdaş dönemde Dmitri Shostakovich'e ait Waltz No. 2 adlı eser, süit türünde bestelenmiştir. Eser, senfoni orkestrası tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, klarnet, obua, fagot, flüt, tuba, korno, trompet, trombon, perküsyon ve trampet kullanılmıştır. Eser; allegretto hızında üç dörtlük (3/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; mezzo piano, piano, forte, crescendo ve decrescendo kullanılmıştır. 21.02.2018 tarihinde yüklenen eser, Yunior Lopez şefliğinde konser salonunda alınmıştır. Ses kayıt tekniklerinde room mikrofön ve kondenser mikrofön kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak aç, karşı yakın aç, yan yakın aç ve bireysel aç şeklindedir.

Tablo.18.

Claude Debussy- Clair De Lune İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Claude Debussy											
Eser Adı	Clair de Lune											
Dönem	Çağdaş											
Tür	Suit											
Çalgı	Yaylı çalgı dördlüsü	Pikolo	Klarnet	Obua	Fagot	Flüt	Arp	Korno	Trompet	Trombon		
Nüanslar	Pp	P	F	Cresc.	Decresc.	Fff	A tempo		Dim.			
Hız Terimleri	Allegro											
Orkestra	Senfoni Orkestrası											
Şef	Jean Christophe Spinosi											
Solist	-											
Konser Tarih	05.11.2011											
Mekan	Konser Salonu											
Ses Kayıt Teknikleri	Room mikrofön		Kondenser mikrofön				Enstruman mikrofön					
Çekim Açılı	Karşı Uzak Aç		Karşı Yakın Aç		Bireysel Aç							

Şekil 18. Claude Debussy- Clair De Lune İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 18'e göre, çağdaş dönemde Claude Debussy'e ait Clair de Lune adlı eser, süit türünde bestelenmiştir. Eser, senfoni orkestrası tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, pikolo, klarnet, obua, fagot, flüt, arp, korno, trompet ve trombon kullanılmıştır. Eser; allegro hızında dokuz sekizlik (9/8) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; pianissimo, piano, forte, crescendo, decrescendo, fortississimo, a tempo, diminuendo kullanılmıştır. Video konser kaydı 05.11.2011 tarihinde Jean Christophe Spinosi şefliğinde konser salonunda alınmıştır. Ses kayıt tekniklerinde room mikrofön ve kondenser mikrofön kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak aç, karşı yakın aç ve bireysel aç şeklindedir.

Tablo.19.
Carl Orff- Carmina Burana İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Carl Orff									
Eser Adı	Carmina Burana O Fortuna									
Dönem	Çağdaş									
Tür	Senfoni									
Çalgı	Yaylı çalgı dördlüsü	Flüt	Fagot	Korno	Trombon	Trompet	Saksafon	Timpani	Zil	
Nüanslar	Ff	F	P	Pp	Decresc.	Cresc.	Mp			
Hız Terimleri	Largo	Allegretto								
Orkestra	Klasik pop Orkestrası	Koro								
Şef	Andre Rieu									
Solist	-									
Tarih	20.02.2013									
Mekan	Açık Hava Konser Festival Sahnesi									
Ses Kayıt	Enstrüman Mikrofon		Vokal Mikrofon		Kondenser mikrofon			Trs		
Teknikleri										
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açı		Karşı Yakın Açı		Bireysel Açı					

Şekil 19. Carl Orff- Carmina Burana İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 19'a göre, çağdaş dönemde Carl Orff'a ait Carmina Burana O Fortuna adlı eser, senfoni türünde bestelenmiştir. Eser, klasik pop orkestrası tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, fagot, flüt, korno, trompet, saksofon, trombon, timpani ve zil kullanılmıştır. Eser; largo ve allegretto hızında üç dördlük (3/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Nüans olarak; fortissimo, piano, forte, pianissimo, crescendo, decrescendo ve mezzo piano kullanılmıştır. 20.02.2013 tarihinde yüklenen eser, Andre Rieu şefliğinde açık hava konser festival sahnesinde alınmıştır. Ses kayıt tekniklerinde room mikrofon, kondenser mikrofon, vokal mikrofon, enstrüman mikrofon ve trs (stereo kablo jak) kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak açı, karşı yakın açı ve bireysel açı şeklindedir.

5.5. Türk Müziğine Ait Videolarda Var Olan Duysal ve Görsel İmgelere Yönelik Bulgular

Tablo.20.

Hamamizade İsmail Dede Efendi- Yine Bir Gülnihal İsimli Esere Ait Video İnceleme

Besteci	Hamamizade İsmail Dede Efendi								
Eser Adı	Yine Bir Gülnihal								
Dönem	Klasik								
Tür	Şarkı								
Çalgı	Ney	Kudüm	Tambur	Ud	Kanun	Yaylı tambur	Bendir	Keman	Çello
Makam	Rast								
Hız Terimleri	Semai								
Orkestra	TRT Klasik Türk Musikisi Orkestrası								
Şef	-								
Solist	TRT Türk Musikisi Korosu								
Konser Tarih	15.09.2014								
Mekan	Konser Sahnesi								
Ses Kayıt Teknikleri	Kondenser Mikrofon		Enstrüman mikrofon		Vokal mikrofon		Trs		
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açı		Karşı Yakın Açı		Bireysel Açı		Yan Açı		

Şekil 20. Hamamizade İsmail Dede Efendi- Yine Bir Gülnihal İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 20'ye göre, Hamamizade İsmail Dede Efendi tarafından kaleme alınmış Yine Bir Gülnihal adlı eser şarkı formunda bir bestedir. TRT Türk Halk Müziği Korosu tarafından seslendirilmiştir. Eser, Türk Müziği'nin "klasik dönemi"ne ait rast makamında semai (3/4) usulü ile bestelenmiştir. Çalgı olarak; ney, kudüm, tambur, ud, kanun, yaylı tambur, bendir, keman ve çello kullanılmıştır. Ankara da TRT stüdyosunda 15.09.2014 yılında çekimi gerçekleştirilmiştir. Ses kayıt teknikleri olarak; kondenser mikrofon, enstrüman mikrofon, vokal mikrofon ve trs (stereo kablo jak) kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak açı, karşı yakın açı, bireysel açı ve yan açı şeklindedir.

Tablo.21.

Sadettin Kaynak- Gönlüm Seher Yeli Gibi İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Sadettin Kaynak										
Eser Adı	Gönlüm Seher Yeli Gibi										
Dönem	Klasik										
Tür	Şarkı										
Çalgı	Ney	Klarnet	Tambur	Ud	Kanun	Yaylı tambur	Bendir	Keman	Çello	Darbuka	
Makam	Huzzam										
Hız Terimleri	Aksak										
Orkestra	TRT Klasik Türk Musikisi Orkestrası										
Şef	-										
Solist	Bekir Ünlüataer										
Yükleme Tarih	10.09.2019										
Mekan	TRT Stüdyo										
Ses Kayıt Teknikleri	Kondenser Mikrofon	Enstrüman mikrofon				Vokal mikrofon	Tsr				
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açı	Karşı Yakın Açı		Bireysel Açı			Yan Açı				

Şekil 21. Sadettin Kaynak- Gönlüm Seher Yeli Gibi İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 21'e göre, Sadettin Kaynak tarafından kaleme alınmış Gönlüm Seher Yeli Gibi adlı eser şarkı formunda bir bestedir. TRT Türk Halk Müziği sanatçısı Bekir Ünlüataer tarafından seslendirilmiştir. Eser, Türk Müziği'nin "klasik dönemi" ne ait huzzam makamında aksak usulü ile bestelenmiştir. Çalgı olarak; ney, klarnet, tambur, ud, kanun, yaylı tambur, bendir, keman, çello ve darbuka kullanılmıştır. TRT stüdyosunda çekimi yapılan video 10.09.2019 tarihinde yüklenmiştir. Ses kayıt teknikleri olarak; kondenser mikrofon, enstrüman mikrofon, vokal mikrofon ve trs (stereo kablo jak) kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak açı, karşı yakın açı, bireysel açı ve yan açı şeklindedir.

Tablo.22.

Kazım Birlik- Bizim Elde Bahar Geldi İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Kazım Birlik						
Eser Adı	Bizim Elde Bahar Geldi						
Yöre	Ankara						
Tür	Türkü						
Çalgı	Bağlama	Perdesiz Gitar	Kaval	Elektro Gitar	Bas Gitar	Klavye	Bendir
Makam	Kürdi						
Hız Terimleri	Sofyan						
Orkestra	TRT THM Orkestrası						
Şef	-						
Solist	Emel Taşçıoğlu						
Konser Tarih	13.12.2016						
Mekân	TRT Stüdyosu						
Ses Kayıt Teknikleri	Enstrüman mikrofön		Vokal mikrofön	Trs			
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açı		Karşı Yakın Açı	Bireysel Açı		Yan Açı	

Şekil 22. Kazım Birlik- Bizim Elde Bahar Geldi İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 22'ye göre, Kazım Birlik tarafından kaleme alınmış Bizim Ele Alınmış adlı türkü formunda bir bestedir. TRT THM Orkestrası tarafından çalınan eser TRT Türk Halk Müziği ses sanatçısı Emel Taşçıoğlu tarafından seslendirilmiştir. Eser, Ankara yöresine ait kürdi makamında sofyan usulü ile bestelenmiştir. Çalgı olarak; bağlama, perdesiz gitar, kaval, elektro gitar, bas gitar, klavye ve bendir kullanılmıştır. TRT stüdyosunda 13.12.2016 yılında çekimi gerçekleştirilmiştir. Ses kayıt teknikleri olarak enstrüman mikrofön, vokal mikrofön ve trs (stereo kablo jak) kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak açı, karşı yakın açı, bireysel açı ve yan açı şeklindedir.

Tablo.23.

Aşık Feryadi Gine Dertli Dertli İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Aşık Feryadi									
Eser Adı	Gine Dertli Dertli									
Tür	Semah									
Çalgı	Bağlama	Kabak Kemane	Mey	Kaval	Cura	Tambur	Tef	Balaban	Bendir	
Makam	Uşşak									
Hız Terimleri	Aksak									
Orkestra	TRT THM Orkestrası									
Şef	-									
Solist	TRT Devlet Korosu									
Konser Tarih	17.11.2012									
Mekan	TRT Stüdyosu									
Ses Kayıt Teknikleri	Enstrüman Mikrofon		Vokal Mikrofon		Trs	Kondenser Mikrofon				
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açı		Karşı Yakın Açı			Bireysel Açı		Yan Açı		

Şekil 23. Aşık Feryadi Gine Dertli Dertli İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 23'e göre, Türk Halk Müziğinde Aşık Feryadi'ye ait Gine Dertli Dertli adlı beste, semah türünde bestelenmiştir. Beste, TRT Türk Halk Müziği orkestrası ve TRT Devlet Korosu tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; bağlama, cura, ney, kaval, tambur, kabak kemane ve def kullanılmıştır. Eser; aksak ritm olup, dokuz sekizlik (9/8) ölçü numarasında bestelenmiştir. Video konser kaydı 17.11.2012 tarihinde TRT stüdyosunda alınmıştır. Ses kayıt tekniklerinde enstrüman mikrofon, kondenser mikrofon, vokal mikrofon ve trs (stereo kablo jak) kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak açısı, karşı yakın açısı, yan açısı ve bireysel açısı şeklindedir.

Tablo.24.

Ulvi Cemal Erkin Köçekçe İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Ulvi Cemal Erkin							
Eser Adı	Köçekçe							
Dönem	Çağdaş							
Tür	Süit							
Çalgı	Yaylı çalgı dördlüsü	Piyano	Saksafon	Trompet	Korno	Tuba	Flüt	
	Klarnet	Fagot	Pikolo	Obua	Arp	Perküsyon	Timpani	
Nüanslar	Ff	F	Mf	P	Cresc.	Decresc.	Ritardando	Pp
Hız Terimleri	Allegro	Allegretto	Vivacissimo	quasi Presto	Allegro	Moderato	Andante	
Orkestra	Filarmoni							
Şef	İbrahim Yazıcı							
Solist	-							
Konser Tarihi	18.04.2018							
Mekan	Konser Salonu							
Ses Kayıt Teknikleri	Room Mikrofon	Kondenser mikrofon			Enstrüman Mikrofon			
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açı	Karşı Yakın Açı			Bireysel Açı		Yan Yakın Açı	

Şekil 24. Ulvi Cemal Erkin Köçekçe İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 24'e göre, Çağdaş dönemde Ulvi Cemal Erkin'e ait Köçekçe adlı eser süit türüdür. Olten Filarmoni tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; yaylı çalgı dördlüsü, piyano, saksafon, trompet, korno, tuba, flüt, klarnet, fagot, pikolo, obua, arp, perküsyon ve timpani kullanılmıştır. Eser; birinci ve ikinci bölüm allegro, üçüncü bölüm allegretto, dördüncü ve beşinci bölüm vivacissimo quasi presto, altıncı bölüm klarnet solosuyla serbest, yedinci bölüm allegro, sekizinci bölüm moderato, dokuzuncu bölüm andante ve on birinci bölüm allegro hızında olup, birinci bölüm dokuz sekiz (9/8), ikinci bölüm iki dört (2/4), üçüncü bölüm beş sekiz (5/8), altıncı bölüm dokuz sekiz (9/8), yedinci bölüm dört dört (4/4), sekizinci bölüm iki dört (2/4), dokuzuncu bölüm beş sekiz (5/8), onuncu bölüm yedi sekiz (7/8) ve on birinci bölüm dokuz sekiz (9/8) ölçü numarasıyla bestelenmiştir. Nüans olarak; fortesimmo, forte, mezzo forte, piano, crescendo, decrescendo, ritardando ve pianissimo kullanılmıştır. İbrahim Yazıcı şefliğinde 18.04.2018 tarihinde konser salonunda seslendirilmiştir. Ses kayıt tekniklerinde vokal mikrofon, enstrüman mikrofon, trs (stereo kablo jak) ve kondenser mikrofonlar kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak açı, karşı yakın açı, yan açı ve bireysel açı şeklindedir.

Tablo.25.
Sezen Aksu Bir Çocuk Sevdim İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Sezen Aksu							
Eser Adı	Bir Çocuk Sevdim							
Dönem	20. yy.							
Tür	Pop							
Çalgı	Yaylı çalgı dördlüsü				Piyano	Saksafon	Trompet	Korno
	Klasik Gitar	Bas Gitar	Elektro Gitar	Klavye	Koro	Davul	Perküsyon	
Nüanslar	P	F	Mf	Cresc.	Decresc.			
Hız Terimleri	Andante							
Orkestra	Senfoni Orkestrası ve pop orkestrası							
Şef	Onno Tunç							
Solist	Sezen Aksu							
Yükleme Tarihi	01.11.2012							
Mekân	TRT Stüdyosu							
Ses Kayıt Teknikleri	Vokal Mikrofon	Enstrüman Mikrofon	Trs	Kondenser mikrofon	Davul Set Mikrofon			
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açık	Karşı Yakın Açık	Bireysel Açık	Yan Açık				

Şekil 25. Sezen Aksu Bir Çocuk Sevdim İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 25'e göre, 20. yy. dönemde Sezen Aksu'ya ait Bir Çocuk Sevdim adlı eser pop müzik türüdür. Onno Tunç orkestrası ve senfoni orkestrası tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, piyano, saksafon, trompet, korno, obua, flüt, klasik gitar, bas gitar, elektro gitar, klavye, koro, davul ve perküsyon kullanılmıştır. Eser; andante hızında dört dördlük (4/4) ölçü numarasıyla bestelenmiştir. Nüans olarak; piano, forte, mezzo forte, crescendo ve decrescendo kullanılmıştır. Onno Tunç şefliğinde ve Sezen Aksu solistliğinde TRT stüdyo seslendirilen bu eser 01.11.2012 tarihinde video yüklenmiştir. Ses kayıt tekniklerinde vokal mikrofon, enstrüman mikrofon, trs, kondenser mikrofon ve davul set mikrofon kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak açı, karşı yakın açı, yan açı ve bireysel açı şeklindedir.

5.6. 20. yy. Döneme Ait Videolarda Var Olan Duysal ve Görsel İmgelere Yönelik Bulgular

Tablo.26.

B. B. King The Thrill Is Gone İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	B. B. King							
Eser Adı	The Thrill Is Gone							
Dönem	20. yy.							
Tür	Soul blues							
Çalgı	Piyano	Davul	Bas Gitar	Elektrik Gitar	Klavye	Trompet	Saksafon	Perküsyon
Hız Terimleri	12 Bar							
Orkestra	Blues Band Orkestrası							
Şef	-							
Solist	B. B. King							
Konser Tarih	02.07.1993							
Mekân	Açık Hava Konser Sahnesi							
Ses Kayıt Teknikleri	Enstrüman mikrofön	Davul Set Mikrofön	Vokal Mikrofön		Trs			
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açı	Bireysel açı	Yan Yakın açı		Karşı Yakın Aç			

Şekil 26. B. B. King The Thrill Is Gone İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 26'ya göre, 20. yy. döneminde B.B. King'e ait The Thrill Is Gone adlı eser blues müzik türüdür. B.B. King ve Blues Band orkestra tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; piyano, davul, bas gitar, elektrik gitar, klavye, trompet, saksafon ve perküsyon kullanılmıştır. Eser; andante hızında dört dörtlük (4/4) ölçü numarasıyla bestelenmiştir. B.B. King solistliğinde bu eser 01.11.2012 tarihinde İsviçre'nin Vevey bölgesinde yer alan Montreux şehrinde ki açık hava caz festivali konser sahnesinde seslendirilmiştir. Ses kayıt tekniklerinde vokal mikrofön, enstrüman mikrofön, trs (stereo kablo jak) ve davul set mikrofön kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak açı, karşı yakın açı, yan açı ve bireysel açı şeklindedir.

Tablo.27.

Joseph Kosma Autumn Leaves İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Joseph Kosma		
Eser Adı	Autumn Leaves		
Dönem	20. yy		
Tür	Standart		
Çalgı	Piyano	Davul	Kontrbas
Hız Terimleri	Swing		
Orkestra	Trio		
Şef	-		
Solist	Beegie Adair	Roger Spencer	
Yükleme Tarihi	21.04.2014		
Mekan	Dinleti salonu		
Ses Kayıt Teknikleri	Enstrüman mikrofon	Kondenser mikrofon	Kick Mikrofonu
Çekim Açılıarı	Karşı Uzak Aç	Bireysel aç	

Şekil 27. Joseph Kosma Autumn Leaves İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 27'ye göre, 20. yy. döneminde Joseph Kosma'ya ait Autumn Leaves adlı eser caz müzik türüdür. Caz trio orkestra tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; piyano, davul ve kontrbas kullanılmıştır. Eser; swing hızında dört dörtlük (4/4) ölçü numarasıyla bestelenmiştir. ABD'nin Tennessee eyaletinin başkenti olan Nashville şehrindeki TN Nashville Caz Atölyesi'nde canlı olarak seslendirilen eser 21.04.2014 tarihinde youtube kanalında yayınlanmıştır. Solist olarak piyanoda Beegie Adair, kontrbasta ise Roger Spencer icrada bulunmuştur. Ses kayıt tekniklerinde kick mikrofon, enstrüman mikrofon ve kondenser mikrofon kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak açı ve bireysel açı şeklindedir.

Tablo.28.
Elvis Presley Jailhouse Rock İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Elvis Presley						
Eser Adı	Jailhouse Rock						
Dönem	20. yy.						
Tür	Rock'n Roll						
Çalgı	Piyano	Davul	Bas Gitar	Elektrik Gitar	Vokal	Trompet	Saksafon
Hız Terimleri	Rock						
Orkestra	Rock Orkestra						
Şef	-						
Solist	Elvis Presley		Scooty Moore				
Konser Tarih	26.06.1977						
Mekân	Açık Hava Konser Sahnesi						
Ses Kayıt Teknikleri	Vokal Mikrofon		Enstrüman Mikrofon	Davul Set Mikrofon		Trs	
Çekim Açılıarı	Karşı Uzak Aç		Bireysel aç	Yan Aç		Karşı Yakın Aç	Arka Aç

Şekil 28. Elvis Presley Jailhouse Rock İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 28'e göre, 20. yy. döneminde Elvis Presley'e ait Jailhouse Rock adlı eser Rock'n Roll müzik türüdür. Elvis Presley'e ait rock band orkestra tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; piyano, davul, bas gitar, elektrik gitar, trompet, saksafon ve vokaller kullanılmıştır. Eser; rock ritm hızında dört dörtlük (4/4) ölçü numarasıyla bestelenmiştir. ABD'nin Indiana eyaletinin Indianapolis şehrinde bir açık hava konser sahnesinde canlı olarak Elvis Presley solistliğinde seslendirilen eser 26.06.1977 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Ses kayıt tekniklerinde davul set mikrofon, enstrüman mikrofon, vokal mikrofon ve trs (stereo kablo jak) kullanılmıştır. Çekim açıları; karşı uzak açı, bireysel açı, yan açı, karşı yakın açı ve arka açı şeklindedir.

Tablo.29.
Michael Jackson Rock With You İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Michael Jackson						
Eser Adı	Rock With You						
Dönem	20. yy.						
Tür	R&B pop						
Çalgı	Klavye	Davul	Bas Gitar	Elektrik Gitar	Clavinet	Synthesizer	Vokal
Hız Terimleri	Disko soul						
Orkestra	Pop band						
Şef	-						
Solist	Michael Jackson						
Video Tarihi	16.07.1988						
Mekan	Açık hava konser sahnesi						
Ses Kayıt Teknikleri	Davul mikrofon seti		Enstrüman mikrofon		Vokal Mikrofon		Trs
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açı		Bireysel açı		Yan Yakın açı		Karşı Yakın Açısı

Şekil 29. Michael Jackson Rock With You İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 29'a göre, 20. yy. dönemde Micheal Jackson'a ait Rock With You, R&B Pop türünde bir eserdir. Şarkıyı seslendiren orkestra türü pop band'dir. Eser içerisinde çalgı olarak; klavye, davul, bas gitar, elektirik gitar, clavinet, synthesizer ve vokaller kullanılmıştır. Eser, disko soul ritm türü hızında dört dörtlük (4/4) ölçü numarasında bestelenmiştir. Video konser tarihi 16.07.1988 tarihinde İngiltere de bulunan Wembley Stadyumu içerisine kurulan konser sahnesinde alınmıştır. Ses kayıt tekniklerinde enstrüman mikrofon, davul set mikrofon, trs (stereo kablo jak) ve vokal mikrofon kullanılmıştır. Çekim açıları karşı uzak açı, bireysel açı, yan yakın açı ve karşı yakın açı şeklindedir.

5.7. 21. yy. Döneme Ait Videolarda Var Olan Duysal ve Görsel İmgelere Yönelik Bulgular

Tablo.30.

Robert Glasper Afro Blue İsimli Esere Ait Video İncelemesi

Besteci	Robert Glasper				
Eser Adı	Afro Blue				
Dönem	21. yy.				
Tür	Hip-hop caz				
Çalgı	Piyano	Davul	Bas Gitar	Flüt	
Hız Terimleri	Hip hop back beat				
Orkestra	Hip-hop caz band				
Şef	Robert Glasper				
Solist	Esperanza Spalding				
Video Yükleme Tarihi	24.04.2015				
Mekan	Müze salonu				
Ses Kayıt Teknikleri	Enstrüman mikrofoni		Davul Mikrofonu	Vokal Mikrofonu	
Çekim Açıları	Karşı Uzak Açı		Bireysel açı	Yan Yakın açı	Karşı Yakın Aç

Şekil 30. Robert Glasper Afro Blue İsimli Esere Ait Video Kare Kod

Tablo 30'a göre, 21. yy. dönemde Robert Glasper'e ait Afro Blue hip-hop caz türünde bir eserdir. Robert Glasper hip-hop caz band orkestrası tarafından seslendirilmiştir. Eser içerisinde çalgı olarak; piyano, davul, bas gitar ve flüt kullanılmıştır. Eser, hip-hop back beat hızında on iki sekizlik (12/8) ölçü numarasında bestelenmiştir. Video yüklenme tarihi 24.04.2015 tarihinde Robert Glasper şefliğinde İstanbul Topkapı da bulunan Aya İrini müzesinde alınmıştır. Solist olarak Esperanza Spalding eseri seslendirmiştir. Ses kayıt tekniklerinde enstrüman mikrofoni, davul set mikrofoni ve vokal mikrofoni kullanılmıştır. Çekim açıları karşı uzak açı, bireysel açı, yan yakın açı ve karşı yakın açı şeklindedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde; analizler neticesinde ulaşılan bulgular esas alınarak varılan sonuçlar, alt problemlerin sıralanmasına uygun bir biçimde sunulmuştur. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

6.1. Sonuç

6.1.1. Alt Probleme Ait Sonuçlar

Antonio Vivaldi 4 Mevsim Op.8 No.4 RV.297 “Kış”

Eser; solo keman, yaylı çalgı grupları ve sürekli bas sesler için bestelenmiş toplam dört konçertodan oluşur ve bölümlerin hepsi kendi içinde hız terimleri açısından farklılık gösterir.

Eser;

1. bölüm Fa minör, Allegro
2. bölüm Mi majör, Largo
3. bölüm Fa minör, Allegro olarak bestelenmiştir.

Vivaldi'nin bu eseri barok dönem konçerto yapısına göre iyi bir örnek olmuştur. Konçertonun solo kısımlarında bir solo viyolonsel ve sabit gelen bas çalgıları kemana solosuna eşlik etmektedir.

Dört Mevsim konçertosunun "Kış" bölümünde yağmur damlalarını kemanların telleri çekerek yağmur damlalarının düşüşünü yaratması gibi müzikal imgeler kullanılmıştır.

Videoda çalgı olarak keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, klavye ve theorbo kullanılmıştır. Barok dönemde oda orkestrası olarak kullanılan çalgılar genel olarak belirtilen şekildedir. Yaylı çalgılar ağırlıktadır. Üfleli ve vurmali çalgılar barok dönemin ortalarına doğru gelindiğinde orkestra topluluklarında yer almaya başlamıştır.

Nüans olarak; piano, forte, mezzo forte, crescendo, decrescendo ve ritardando kullanılmıştır.

19. yüzyılda enstrümanlar modernleştikçe, enstrüman yapımcıları (luthier) ve enstrümanistler sesin hacmine ve akordun kararlılığına odaklanma eğilimindeydiler. Modern çelik teller eski malzemelerin yerini almıştır ve aletler genellikle makinede yapılır. El ile ayrı ayrı inşa edilen ve genel olarak daha hafif yapıya sahip tarihi enstrümanlar, son derece karmaşık armonilere sahiptir. Sesin genel tınısı daha pest tonlarda ve akort hacmine sahip olduğundan video kayıta barok dönem seslendirme özelliğine uygun olabilecek bir düzende akort yapılmıştır. Kayıta yer alan enstrüman akortları 416 hz olarak hesaplanmıştır.

Video da bulunan çekim ve seslendirme, İtalya’da bir oda orkestrası topluluğu tarafından ve adı belirtilmeyen bir kilisede gerçekleştirilmiştir. Çekim 10 Nisan 2016 yılında yapılmıştır. Her bir yaylı çalgı grubunun önünde birer kondenser mikrofon bulunmaktadır. “Kondenser mikrofon” birden fazla sesi net bir şekilde ileten mikrofon türüne denir. Bundan dolayı her bir çalgı grubu için bu mikrofon uygun görülmüştür. Bunun temel nedeni kayıt ve mix işlemlerinde kaydedilen seslere daha rahat müdahale edebilmektir.

Sahnenin tam ortasına bulunan, yaklaşık 2.5-3 metre yüksekliğinde bir adet room mikrofon vardır. “Room mikrofon” oda mikrofonu anlamına gelir. Oda içindeki bütün sesleri net bir şekilde işleyen mikrofon türüdür. Oda ortasında yer almasının nedeni bütün sesleri eşit bir şekilde olduğu gibi işlemesidir.

Video çekiminde yer alan kameralar 3 açı şeklindedir:

- 1.Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.
- 2.Karşı Yakın Açı; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.
- 3.Bireysel Açı; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

Frideric Handel (1685-1759) Sarabande HWV 437

Sarabande Fransız sarayında oynanan bir dans çeşididir. İspanyol dansı olarak bilinir 3/2’lik ölçü sayısında yazılır.

Videoda çalgı olarak keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, flüt, fagot, korno ve trombon kullanılmıştır. Video da bulunan çekim ve seslendirme, Almanya’da bir oda orkestrası topluluğu tarafından ve adı belirtilmeyen bir kilisede gerçekleştirilmiştir. Eser “Chamber Orchestra” tarafından Horst Sohm şefliğinde “Highlights of Classical Music” festivalinde seslendirilmiştir. Çekim 14 Haziran 2012 yılında yapılmıştır. Sesin genel tınısı daha pest tonlarda ve akort hacmine sahip olduğundan video kayıta barok dönem seslendirme özelliğine uygun olabilecek bir düzende akort yapılmıştır. Kayıta yer alan enstrüman akortları 416 hz. olarak hesaplanmıştır.

Nüans olarak; piano, forte, mezzo forte, crescendo, decrescendo ve diminuendo kullanılmıştır.

Sahne içinde sağ ve sol tarafta yer almak üzere 2 adet kondenser mikrofon kullanılmıştır. Sahnenin ön tarafında, ortasında, sağ ve sol tarafında yer almak üzere 3 adet room mikrofon kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 3 açı şeklindedir:

- 1.Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.
- 2.Yan Yakın Açı; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.
- 3.Bireysel Açı; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

Johann Sebastian Bach (1685-1750) Brandenburg Concerto No. 6 in B flat major, BWV 1051

Videoda yer alan Brandenburg 6 numaralı konçerto 3 bölümden oluşur. Si bemol majör tonda bestelenmiştir.

1. Bölüm Allegro, Si bemol majör
2. Bölüm Adagio, Mi majör ve
3. Bölüm Allegro, Si bemol majör şeklinde bestelenmiştir.

Videoda çalgı olarak keman, viyola, viyolonsel, kontrbas ve klavsen kullanılmıştır. Video da bulunan çekim ve seslendirme, Kuzey İtalya’da “Regio Emilia-Teatro Municipale Romolo Valli” sahnesinde “Mozart Oda Orkestrası Topluluğu”

tarafından “Cladio Abbado” direktörlüğünde gerçekleştirilmiştir. Çekim 21 Nisan 2007 yılında yapılmıştır.

Nüans olarak; piano, forte, mezzo forte, crescendo ve decrescendo kullanılmıştır.

Videoda görülen klavsen önünde bir adet enstrüman mikrofonu kullanılmıştır. Topluluğun seslendirdiği eserde tiyatro sahnelerinde kullanılan ve uygun görülen tepeden sarkıtmalı kondenser ve room mikrofonlar kullanılmıştır. Bu çeşitte ses kayıt teknikleri sahne akustiğinin kaliteli ve çok iyi olduğu durumlarda kullanılır.

Video çekiminde yer alan kameralar 3 açı şeklindedir:

- 1.Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.
- 2.Karşı Yakın Açı; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.
- 3.Bireysel Açı; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.
- 4.Arka Yan Açı: sahnenin sağ veya sol arka tarafından orkestranın bir kısmının ve seyircilerin görüldüğü açıdır.

Johann Pachelbel (1653-1706) Canon in D

Eserin besteci tarafından yazıldığına dair net bir tarih bilinmemektedir. Bundan dolayı eserin opus numarası bulunmamaktadır. Kanon Re majör tonda bestelenmiştir. Tek bölümlü ve Andante hızında ve 4/4'lük ölçüyle bestelenmiştir.

Videoda çalgı olarak keman, viyola, viyolonsel, kontrbas ve harpricord kullanılmıştır. Video da bulunan çekim ve seslendirme, İspanya'da “İmpetur Madrid Barok Topluluğu” tarafından adı belirtilmeyen bir dinleti salonunda seslendirilmiştir. Video çekim tarihi 29 Temmuz 2012'de gerçekleştirilmiştir.

Nüans olarak; pianissimo, piano, mezzo piano ve mezzo forte kullanılmıştır.

Videoda yaylı çalgılar barok düzendedir. Akort sistemleri 432 hz olarak belirlenmiştir. Pachelbel'in zamanında kemanlarda çenelik veya ince ayar gibi metal donanımlar kullanılmazdı. Videoda eseri seslendiren toplulukta bu kurala uyup çenelik

kullanmamıştır. Kullanılan harpsicord tamamen ahşaptan yapılmıştır. Çalgıların yapısı, tutuş şekli ve çalım teknikleri barok dönem özelliğini taşır.

Videoda yer alan keman çalgı grubunun arkasında 1 adet kondenser mikrofon; kontrbas ve viyolonsel grubuna ortak olmak üzere 1 adet kondenser mikrofon ve harpsicord un 1 -1,5 metre yukarısında kondenser mikrofon yerleştirilmiştir. Ayrıca sahnenin ön kısmında genel ses kaydı için 1 adet room mikrofon kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 3 farklı açıda olacak şekilde yerleştirilmiştir.

1. Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.
2. Karşı Yakın Açı; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.
3. Bireysel Açı; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

Tomaso Albinoni (1671-1751) Adagio G Minör

Tomaso Albinoni en önemli eseri olan Sol minör Adagio, sol minör tonda, Adagio temposu ve üç dörtlük (3/4) ölçü şeklinde bestelenmiştir.

Videoda çalgı olarak keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas kullanılmıştır. Video da bulunan çekim ve seslendirme, Almanya’da bir oda orkestrası topluluğu tarafından ve adı belirtilmeyen bir kilisede gerçekleştirilmiştir. Eser “Chamber Orchestra” tarafından Horst Sohm şefliğinde “Highlights of Classical Music” festivalinde seslendirilmiştir. Çekim 14 Haziran 2012 yılında yapılmıştır.

Nüans olarak; piano, forte, mezzo forte, crescendo ve decrescendo kullanılmıştır.

Sesin genel tınısı daha pest tonlarda ve akort hacmine sahip olduğundan video kayıta barok dönem seslendirme özelliğine uygun olabilecek bir düzende akort yapılmıştır. Kayıta yer alan enstrüman akortları 416 hz. olarak hesaplanmıştır.

Sahne içinde sağ ve sol tarafta yer almak üzere 2 adet kondenser mikrofon kullanılmıştır. Sahnenin ön tarafında, ortasında, sağ ve sol tarafında yer almak üzere 3 adet room mikrofon kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 3 açı şeklindedir:

1.Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.

2.Karşı Yakın Açı; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.

3.Bireysel Açı; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

6.1.2. Alt Probleme Ait Sonuçlar

Joseph Haydn (1732-1809) Symphony n°81 Hob. I:81 G major

Videoda yer alan 81 numaralı senfoni 3 bölümden oluşur. Sol majör tonda bestelenmiştir. Klasik dönem şekillenmesinde Viyana klasikleri diye belirttiğimiz Mozart, Haydn ve Beethoven' ın yapmış olduğu çalışmalar ve eserler romantik döneme geçmeden form ve bölüm açısından değişmelere uğramıştır. Haydn senfonileri klasik dönem özelliklerini barındırır niteliktedir. Lakin romantik döneme geçerken Beethoven ile senfonilere 1 Sherzo bölüm daha eklenmiştir.

Senfonide yer alan;

1. bölüm; Andante, 6/8 Sol Majör,

2. bölüm; Menuetto and trio: Allegretto, 3/4 Re Majör,

3. bölüm Finale: Allegro ma non troppo, 2/2 Sol Majör şeklindedir.

Videoda çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, obua, flüt, fagot, korno, trompet ve trombon kullanılmıştır. Video da bulunan çekim ve seslendirme Avrupa'da belirlenememiş bir ülkenin konser salonunda şef Christopher Hogwood tarafından gerçekleştirilmiştir.

Nüans olarak; forte, piano pianissimo ve crescendo kullanılmıştır.

Sahne içinde sağ ve sol tarafta yer almak üzere 2 adet kondenser mikrofon kullanılmıştır. Sahnenin ön tarafında, ortasında, sağ ve sol tarafında yer almak üzere 3 adet room mikrofon kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 4 açı şeklindedir:

1.Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.

2.Karşı Yakın Aç; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.

3.Bireysel Aç; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

4. Yan Yakın Aç; Orkestra' nın bir kısmını sağından veya solundan görüntüye alan açıdır.

Ludwig van Beethoven (1770-1827) Moonlight Sonata

Beethoven, “Moonlight” adlı eserini sonat formunda bestelenmiştir.

Video kaydında yer alan eser Almanya’da Berlin Filarmoni Orkestrası eşliğinde Berlin’de 14 Nisan 2019 yılında konser salonunda gerçekleştirilmiştir. Michael Zukernik şefliğinde Solist Georgi Cherkin tarafından seslendirilmiştir. Piyano sonatı olmasına rağmen orkestra eşlik düzenlemesi yapılmış ve seslendirmede Berlin Filarmoni Orkestrası ile birlikte seslendirilmiştir.

1. bölüm Adagio sostenuto do# minör 4/4

2. bölüm Allegretto reb majör 3/8

3. bölüm Presto agitato do# minör 4/4 şeklindedir.

Videoda ana enstrüman piyanodur. Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, flüt, klarnet, obua, fagot, korno, trompet trombon ve timpani kullanılmıştır.

Nüans olarak; pianissimo, fortissimo, sforzando, crescendo, decrescendo, fermata, fortissimo ve piano kullanılmıştır.

Video kayıta yer alan eser için kullanılan enstrüman gruplarına birer adet kondenser mikrofon yerleştirilmiştir. Sahnenin ön kısmında ise piyano için room mikrofon kullanılmıştır.

Video kayıta bulunan çekim açısı sadece karşı uzak açı olarak görülmektedir. Eserin genel yapısı ve solo bir tür olduğundan bu açı uygun görülmüştür.

Ludwig van Beethoven (1770-1827) Symphony No. 5 in C minor, Op. 67

Ludwig van Beethoven klasik dönemde 1804-1808 tarihleri arasında bestelediği bu eserini senfoni türünde bestelemiştir. Beethoven bu eseri birinci bölümü allegro,

ikinci bölümü andante, üçüncü bölümü Scherzo ve son olan dördüncü bölümü allegro hızlarında dört bölümden oluşacak şekilde bestelemiştir. Eserin melodi yapısı “kısa-kısa-kısa-uzun” şeklinde iki kez çalınmasıyla başlamaktadır. Do majör tonda başlayan bu eser do minör tonda bitmiştir.

Dört notadan oluşarak açılan bu eser, senfonik yapıda olmasına rağmen popülerliği sayesinde günümüzde bile rock, hip-hop hatta disko müzik tarzında hala “cover” yapıp çalınmaktadır.

5. Senfoni;

1- Allegro con brio, iki dört (2/4) do minör,

2- Andante con moto, altı sekiz (6/8) la bemol majör,

3- Scherzo. Allegro, iki dört (2/4) do majör,

4- Allegro, iki dört (2/4) do majör bölümlerinden oluşur.

Videoda yer alan kayıt ve seslendirme İngiltere’nin Londra kentinde, “West--Eastern Divan Orchestra” tarafından, Daniel Barenboim şefliğinde, Royal Albert salonunda 23 Temmuz 2012 yılında gerçekleştirilmiştir.

Video da seslendirilen eser de çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, flüt, pikolo, klarnet, obua, fagot, korno, trompet trombon ve timpani kullanılmıştır.

Nüans olarak; forte, fortissimo, pianissimo, crescendo, decrescendo, fortississimo ve pesante kullanılmıştır.

Eser seslendirme ve kayıta “BBC Prooms” sahne stüdyosunun yukardan sarkıtmalı profesyonel kondenser ve room mikrofonları kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 4 açılış şeklindedir:

1.Karşı Uzak Açılış; orkestranın tamamını gösteren açılış olarak belirtilmektedir.

2.Karşı Yakın Açılış; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açılış.

3.Bireysel Açılış; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açılış.

W. A. Mozart (1756-1791) Symphony No. 40 in G Minor, K. 550

Wolfgang Amadeus Mozart bu eserini klasik dönemde senfoni türünde bestelemiştir. Sol minörle başlayıp tekrardan sol minörle biten bu eserin her bölümü farklı hız imgelerinden oluşmaktadır.

Videoda yer alan 40. Senfoni 4 bölümden oluşur;

1. bölüm Molto allegro sol minör 4/4,
2. bölüm Andante mib majör 6/8,
3. bölüm Menuetto (Allegretto) sol minör 4/4,
4. bölüm Finale (Allegro assai) sol minör 4/4 şeklinde bestelenmiştir.

Video kaydında yer alan eser Almanya'nın Berlin kentinde, "Berlin State Opera" sahnesinde, "Julien Salemkour" şefliğinde Berlin Filarmoni Orkestrası eşliğinde, 9 Ocak 2016 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Videoda seslendirilen eserde çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, flüt, klarnet, obua, fagot, korno ve trompet kullanılmıştır.

. Nüans olarak; piano, forte, pianissimo, sforzando, crescendo ve decrescendo kullanılmıştır.

Sahne içinde her enstrüman grubu için kullanılan kondenser ve enstrüman mikrofonları kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 4 açı şeklindedir:

- 1.Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.
- 2.Karşı Yakın Açı; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.
- 3.Bireysel Açı; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.
4. Yan Yakın Açı; Orkestra' nın bir kısmını sağından veya solundan görüntüye alan açıdır.

W. A. Mozart (1756-1791) Eine kleine Nachtmusik

Klasik dönemin en büyük yapıtlarından olan, Türkçesi “küçük bir gece müziği” olan bu eser, aslında oda müziği orkestraları için bestelenmiştir. Çünkü eserin notasına bakıldığında iki keman, bir viyola, bir viyolonsel ve bir kontrbas için yazıldığı görülmektedir. Çoğunlukla oda orkestra tarafından severek çalınan meşhur bir eserdir. Sol majör tonda başlayıp sol majör tonda biten eser serenat türünde bir eserdir. Her bölümünde farklı hız imgeleri kullanılmıştır.

Eser dört bölümden oluşmaktadır:

1. bölüm Allegro sol majör 4/4,
2. bölüm Romanze: Andante do majör 4/4,
3. bölüm Menuetto: Allegretto do minör 4/4,
4. bölüm Rondo: Allegro sol majör 4/4 bölümlerden oluşur.

Video kaydında yer alan seslendirme “Concertgebouw Chamber Orchestra” tarafından Hollanda’ da “Concertgebouw Amsterdam” sahnesinde, 14 Nisan 2013 yılında gerçekleştirilmiştir.

Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel ve kontrbas kullanılmıştır.

Nüans olarak; forte, piano, ve crescendo kullanılmıştır.

Sahne akustiği çok iyi bir durumdadır. Sadece genel kondenser ve room mikrofonlar kullanılmıştır sahne içinde mikrofon yoktur.

Video çekiminde yer alan kameralar 3 açı şeklindedir:

- 1.Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.
- 2.Karşı Yakın Açı; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.
- 3.Bireysel Açı; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

6.1.3. Alt Probleme Ait Sonuçlar

Frederic Chopin (1810-1849) Nocturne in C # minör Op.Post. No.20

Chopin'ın romantik dönemde bestelediği eser, lento ve adagio hızında oldukça akıcı ve lirik melodisiyle bestelenen eser dört dörtlük (4/4) ölçü numarasında bestelenmiştir.

Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, obua, klarnet, flüt, fagot ve arp kullanılmıştır.

Nüans olarak; piano, pianissimo, mezzo forte, crescendo ve forte kullanılmıştır.

Video konser kaydı 18.01.2018 tarihinde Sofia Philharmonic Orchestra tarafından Peter Dimitrov şefliğinde konser salonunda alınmıştır. Eseri solist olarak arp çalarak videoda 2:32 ile 3:12 saniyeler arası Sofia Kiprskaya seslendirmiştir.

Sahne içinde ve önünde kondenser ve room mikrofonlar kullanılmıştır. Mikrofon açıları ve yerleşim şekilleri sahne akustiğine göre belirlenmiş olup farklı karakter yapılı (bas-mid-tiz) mikrofonlar kullanılmıştır. Bu sayede çok kaliteli bir ses kaydı ortaya çıkmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 3 açı şeklindedir:

- 1.Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.
- 2.Karşı Yakın Açı; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.
- 3.Arka Açı; orkestranın arkasından gösterildiği açıdır. Özellikle orkestra şefini görüntü karesine almak için kullanılan açıdır.

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847) Violin Concerto in E minör, Op.64

Felix Mendelssohn 'ın son büyük orkestra eserlerinden olan Violin Concerto in E minör, melodiyi çalan solo kemanın girişiyle açılır. Hızla yükselen notalardan oluşan bir bravuranın ardından, açılış teması orkestra tarafından yeniden ifade edilir.

Eser üç bölümden oluşmaktadır

- 1.Bölüm Allegro molto appassionato, E minör,

2.Bölüm Andante, Do majör,

3.Bölüm Allegretto non troppo – Allegro molto vivace, E majör.

Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel kontrbas, klarnet, obua, fagot, flüt, trompet, trombon, korno ve timpani kullanılmıştır

Nüans olarak; piano, forte, forzando, mezzo forte, fortepiano, fortissimo ve crescendo kullanılmıştır.

Eserin birinci bölümü; sonat formunda yazılmıştır. Yaylı çalgıların mi minör arpej eşlikleri ile başlar ve ardından ikinci ölçüde keman solosu esere girer.

Eserin ikinci bölümü; fagotun uzun seslerin üzerine yaylı çalgıların pizzicato üçlemeleri eklenerek başlar. 4 ölçülük pizzicatolar keman başlayan solosuna hazırlar. Mendelsson bu temasında zarafetini oldukça etkili bir dille sunmuştur.

Eserin üçüncü bölümü; allegretto ve Allegro molto vivace hızlarında olan bölüm 6.5 -7 dakika arası uzunluğundadır. Solist ve orkestranın karşılıklı soru cevap cümleleri yarattıkları neşeli havayla başlar.

Eser dört dörtlük sebare (4/4) ölçü numarasıyla bestelenmiştir.

Video 28 Şubat 2015 tarihinde Kent Nagano şefliğinde Gothenburg senfoni orkestrası tarafından konser salonunda seslendirilmiştir. Solist olarak Ray Chen kemanıyla icrasını gerçekleştirmiştir.

Videoda seslendirilen eserde çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel kontrbas, klarnet, obua, fagot, flüt, trompet, trombon, korno ve timpani kullanılmıştır.

Konser salonunun iyi akustiği sonucu sahne içi kayıt mikrofonları kullanılmayıp, genel olarak üstten sarkıtmalı kondenser ve room mikrofonlar kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 4 açı şeklindedir:

1.Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.

2.Karşı Yakın Açı; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.

3.Bireysel Açı; görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

4.Arka Aç1; orkestranın arkasından gösterildiği açıdır. Özellikle orkestra şefini görüntü karesine almak için kullanılan açıdır.

Georges Bizet (1838-1875) Carmen, Habanera

Eser, dört perdeden ve tek bölümden oluşacak şekilde bestelemiştir.

Video 15 Eylül 2014 tarihinde Andre Rieu şefliğinde kendi kurduğu orkestra olan Johann Strauss Orkestrası tarafından açık hava konser sahnesinde seslendirilmiştir. Solist olarak opera eserini Carmen Monarcha seslendirmiştir.

Eser; allegretto quasi andantino (yarı andantino) hızında, iki dörtlük (2/4) ölçü numarasında bestelenmiştir

Videoda çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel kontrbas, klarnet, obua, fagot, flüt, trompet, trombon, korno, tuba, timpani ve perküsyon kullanılmıştır

Nüans olarak; pianissimo, piano, forte, mezzo forte, fermata, diminuendo, crescendo ve decrescendo kullanılmıştır.

Kayıt teknikleri olarak sahne içlerinde kondenser mikrofonlar, vokal mikrofonları, enstrüman mikrofonları ve trs (stereo kablo jak) kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 4 aç1 şeklindedir:

1.Karşı Uzak Aç1; orkestranın tamamını gösteren aç1 olarak belirtilmektedir.

2.Karşı Yakın Aç1; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.

3.Bireysel Aç1; görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

4.Yan; orkestranın bir kısmını sahnenin sağından ve solundan çekilen açılarla gösterilmesidir.

Johannes Brahms (1833-1897) Hungarian Dance No.5

Videoda seslendirilen bu eser 28 Haziran 2012 tarihinde Vajda Gergely şefliğinde Hungarian Senfoni Orkestrası tarafından Viyana da bulunan Wiener Musikverein konser salonunda seslendirilmiştir.

Eser üç bölümden oluşmaktadır,

1.bölüm, allegro,

2.bölüm, dölce

3.bölüm, vivalce hızlarında olup iki dörtlük (2/4) ölçü numarasında bestelenmiştir.

Videoda çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel kontrbas, klarnet, obua, fagot, flüt, trompet, trombon, korno, zil ve perküsyon kullanılmıştır.

Nüans olarak; mezzo forte, forte, fortissimo, sforzando, piano, crescendo ve decrescendo kullanılmıştır.

Kayıt tekniği olarak sahne akustiğine göre sahne içi ve sarkıtmalı room ve kondenser mikrofonlar kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 4 açılış şeklindedir:

1.Karşı Uzak Açılış; orkestranın tamamını gösteren açılış olarak belirtilmektedir.

2.Karşı Yakın Açılış; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açılış.

3.Bireysel Açılış; görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açılış.

4.Arka Açılış; orkestranın arkasından gösterildiği açılış. Özellikle orkestra şefini görüntü karesine almak için kullanılan açılış.

Pyotr İlyiç Çaykovski (1840-1893) Swan Lake (THEME)

Video 16 Mart 2011 tarihinde Wolfgang Sawallisch şefliğinde İsrail Filarmoni Orkestrası tarafından İsrail'de Tel Aviv sahilinde bulunan bir konser salonunda seslendirilmiştir.

Eser moderato hızında tek bölümden oluşup, dört dörtlük (4/4) ölçü numarasıyla bestelenmiştir.

Videoda yer alan orkestra çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel kontrbas, obua, klarnet, flüt, fagot, trompet, trombon, korno, tuba, arp ve timpani kullanılmıştır.

Nüans olarak; piano, forte, forzando, mezzo forte, fortepiano, fortissimo ve crescendo kullanılmıştır.

Konser salonu akustiğine göre sahne içi, sahne önü ve sahnede sarkıtmalı olarak birçok condenser ve room mikrofona kullanılmıştır. Kullanılan mikrofonlar ekolayzır olarak farklı karakterli (bas-mid-tiz) özelliklere sahip olması orkestrada bulunan bütün çalgıların sesini çok güzel bir şekilde işlemiştir.

Video çekiminde yer alan kameralar 3 açı şeklindedir:

1.Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.

2.Karşı Yakın Açı; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.

3.Bireysel Açı; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

6.1.4. Alt probleme ait sonuçlar

Antonín Dvorak (1841-1904) New World Symphony No. 9, 4th Movement Op. 95, B. 178,

"Yeni Dünya Senfonisi"nde "Amerikan folk müziği" melodilerini ana tema olarak eser Dvorak' ın kendi tasarısı olan bir eser olmuştur. Senfonik türde bestelediği eser mi minör tonda başlayıp, mi minör tonda farklı hız türlerinde bitmektedir.

Eserin tamamı dört bölümden oluşmaktadır.

1. Bölüm Adagio Mi minör,
2. Bölüm Largo Re bemol majör,
3. Bölüm Molto vivace Mi minör,
4. Bölüm Allegro Mi minör,

Videoda eserin son bölümü (final) ele alınmaktadır. Mi minörle başlayıp mi majörle bitmektedir. Son bölüm sonat biçiminde yazılmıştır. Kısa bir girişten sonra, kornlar ve trompet, orkestranın geri kalanı tarafından çalınan keskin akorlara karşı hareketin ana temasını ilan eder. İkinci tema daha sonra dizelerdeki tremoloların üzerindeki klarnet tarafından sunulur. Geliştirme sadece bu iki tema ile çalışmakla kalmıyor, aynı zamanda birinci ve ikinci hareketlerin ana temalarını ve Scherzo'nun bir parçasını da hatırlatıyor. Sol minörün beklenmedik anahtarında başlayan ancak daha sonra orijinal anahtara geri dönen yeniden özetlemenin ardından, ilk üç bölümdeki

formların son bir kez gözden geçirildiği ve Picardy üçüncüsünün incelendiği bölüm doruk noktasına ulaşır. Modal olarak değiştirilmiş bir kadans olarak genişlemiştir.

Video 17 Kasım 2012 tarihinde Bilkent Senfoni Orkestrası tarafından Işın Metin şefliğinde İhsan Doğramacı Bilkent Erbil Koleji Konser Salonunda seslendirilmiştir.

Videoda seslendirilen eserde çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, obua, fagot, flüt, korno, trompet, trombon ve timpani kullanılmıştır.

Nüans olarak; pianissimo, piano, forte piano, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo, fortississimo, sforzando ve szforzato kullanılmıştır.

Sahnenin tam ortasına bulunan, yaklaşık 2.5-3 metre yüksekliğinde iki adet room mikrofona sahiptir. Bu mikrofona sahne içi sesleri genel işlemiş olup, sahne içi orkestra dizilimine göre “kondenser” mikrofona kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 3 açı şeklindedir:

- 1.Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.
- 2.Karşı Yakın Açı; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.
- 3.Bireysel Açı; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

Dmitri Shostakovich (1906-1975) Waltz no. 2 from the Jazz Suite

Şostakoviç tarafından süit forumunda bestelenen eser, 1938'de Victor Knushevitsky'nin kurulan Devlet Caz Orkestrası için yazılmış ve prömiyeri 28 Kasım 1938 tarihinde Moskova'da “Moskova Radyosu Devlet Caz Orkestrası” tarafından yapılmıştır. Fakat eserin notaları 2. Dünya Savaşında kaybedilmiştir. Ancak eserin piyano notası 1999'da Manashir Yakubov tarafından yeniden keşfedildi. Süitin üç bölümü Gerard McBurney tarafından yeniden oluşturuldu ve düzenlendi ve 2000 yılında Londra Gezinti konseri'nde prömiyeri yapıldı.

Eser; allegretto hızında üç dörtlük (3/4) ölçü numarasında bestelenmiştir.

Video 21 Şubat 2018 tarihinde Dr. Shirlzy Linzy Genç Sanatçılar Orkestrası Senfonisi tarafından Yuniör Lopez yönetiminde Yel Değirmeni Kütüphanesi'nde seslendirilmiştir.

Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, klarnet, obua, fagot, flüt, tuba, korno, trompet, trombom, perküsyon ve trampet kullanılmıştır.

Nüans olarak; mezzo piano, piano, forte, crescendo ve decrescendo kullanılmıştır.

Sahnenin önünde bulunan, yaklaşık 2.5-3 metre yüksekliğinde iki adet room mikrofona vardır. Bu mikrofona sahne içi sesleri genel işlemiş olup, sahne içi orkestra dizilimine göre kondenser mikrofona kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 3 açı şeklindedir:

1.Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.

2.Karşı Yakın Açı; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.

3.Bireysel Açı; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

4. Yan Yakın Açı; Orkestranın bir kısmını sağından veya solundan görüntüye alan açıdır.

Claude Debussy (1862-1918) Clair de Lune

Debussy tarafından bestelenen “Süit bergamakları” adlı üç bölümden oluşan piyano bestesinin üçüncü bölümüdür. Eser; allegro hızında dokuz sekizlik (9/8) ölçü numarasında re bemol majör anahtarında bestelenmiştir.

Video; 5 Kasım 2011 tarihinde “Frankfurt Radyo Senfoni Orkestrası” tarafından “Jean Christophe Spinosi” şefliğinde Frankfurt da bir konser salonunda seslendirilmiştir.

Videoda çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, pikolo, klarnet, obua, fagot, flüt, arp, korno, trompet ve trombon kullanılmıştır.

Nüans olarak; pianissimo, piano, forte, crescendo, decrescendo, fortississimo ve diminuendo kullanılmıştır.

Sahne içinde bazı çalgılar enstrüman mikrofona kullanırken bazıları trs (stereo kablo jak) kullanmıştır. Sahnenin akustiğine göre genel room mikrofona ve kondenser mikrofona kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 3 açı şeklindedir:

1.Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.

2.Karşı Yakın Açı; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.

3.Bireysel Açı; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

Carl Orff (1895-1982) Carmina Burana

Carmina Burana, Trionfi (Zaferler) diye adlandırılan bir üçleme yapıtıdır. Üç bölümden oluşan bu eserin birinci bölümünde doğa ve aşkı konu olarak ele almıştır. İkinci bölümü meyhanede geçmektedir. Üçüncü bölümde ise tema olarak yine sevgi teması işlenmiştir.

Carmina Burana, largo ve allegretto hızında üç dördlük (3/4) ölçü numarasında bestelenmiştir.

Nüans olarak; fortissimo, piano, forte, pianissimo, crescendo, decrescendo ve mezzo piano kullanılmıştır.

Video kaydı 20 Şubat 2013 tarihinde Andre Rieu tarafından kurulan “Johann Strauss Orkestrası” ve korusu tarafından Anre Rieu şefliğinde açık hava konser festival sahnesinde alınmıştır. Seslendirilen eserde çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, fagot, flüt, korno, trompet, saksofon, trombon, timpani ve zil kullanılmıştır.

Sahne açık hava festival sahnesi olduğu için enstrüman mikrofonları, vokal mikrofonları, trs kablolar ve kondenser mikrofonlar kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 3 açı şeklindedir:

1.Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.

2.Karşı Yakın Açı; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.

3.Bireysel Açı; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

4. Yan Yakın Açık; Orkestranın bir kısmını sağından veya solundan görüntüye alan açıdır.

6.1.5. Alt probleme ait sonuçlar

Hamamizade İsmail Dede Efendi (1778-1846) Yine Bir Gülnihal

Gülnihal adlı eser, Türk müziği Klasik döneminde rast makamında semai (3/4) usulü ile bestelenmiştir.

15 Eylül 2014 yılında Ankara TRT stüdyolarında TRT Türk Halk Müziği Korosu tarafından seslendirilen eserde çalgı olarak; ney, kudüm, tambur, ud, kanun, yaylı tambur, bendir, keman ve çello kullanılmıştır. Kullanılan çalgılara bağlı olarak koro için kondenser mikrofon, çalgılar için enstrüman mikrofon, koro için vokal mikrofon ve bazı çalgılar için trs (stereo kablo jak) kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 4 açı şeklindedir:

1.Karşı Uzak Açık; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.

2.Karşı Yakın Açık; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.

3.Bireysel Açık; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

4. Yan Yakın Açık; Orkestranın bir kısmını sağından veya solundan görüntüye alan açıdır.

Sadettin Kaynak (1895-1961) Gönlüme Seher Yeli Gibi

Türk Müziği Klasik döneme ait olan bu eser şarkı formunda olup, hüzzam makamında ve aksak usulde bestelenmiştir.

10 Eylül 2019 tarihinde yüklenen eser, TRT stüdyolarında TRT THM Orkestrası tarafından çalınmış olup, Bekir Ünlüataer solistliğinde seslendirilmiştir. Seslendirilen video da çalgı olarak; ney, klarnet, tambur, ud, kanun, yaylı tambur, bendir, keman, çello ve darbuka kullanılmıştır. Çalgı yapısına göre kondenser, enstrüman mikrofon ve trs (stereo kablo jak) kullanılıp, solist için vokal mikrofon kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 4 açı şeklindedir:

1.Karşı Uzak Açık; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.

2.Karşı Yakın Açık; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.

3.Bireysel Açık; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

4. Yan Yakın Açık; Orkestranın bir kısmını sağından veya solundan görüntüye alan açıdır.

Kazım Birlik (1953) Bizim Elde Bahar Geldi

Kazım Birlik tarafından bestelenen Bizim Elde Bahar Geldi adlı eser türkü formunda olup kürdi makamında, sofyan usulünde bestelenmiştir. 13 Ekim 2016 tarihinde TRT stüdyosunda çekimi yapılan eser, TRT THM Orkestrası tarafından çalınmış olup, TRT sanatçısı Emel Taşçıoğlu tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; bağlama, perdesiz gitar, kaval, elektro gitar, bas gitar, klavye ve bendir kullanılmıştır. Çalgıların teknik yapısına göre enstrüman mikrofon, trs (stereo kablo jak) kullanılıp, solist için vokal mikrofon kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 4 açı şeklindedir:

1.Karşı Uzak Açık; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.

2.Karşı Yakın Açık; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.

3.Bireysel Açık; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

4. Yan Yakın Açık; Orkestranın bir kısmını sağından veya solundan görüntüye alan açıdır.

Aşık Feryadi (1961) Gine Dertli Dertli

Aşık Feryadi, Gine Dertli Dertli adlı bestesini uşşak makamında aksak usül şeklinde semah türünde bestelemiştir. Bu besteyi video da TRT Türk Halk Müziği orkestrası ve TRT Devlet Korosu 17 Kasım 2011 tarihinde TRT stüdyosunda seslendirilmiştir. Çalgı olarak; bağlama, cura, ney, kaval, tambur, kabak kemane ve def kullanılmıştır. Çalgıların yapısına göre ses kayıt teknikleri açısından enstrüman mikrofon ve trs (stereo kablo jak) kullanılıp, koro için vokal ve kondenser mikrofonlar kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 4 açı şeklindedir:

- 1.Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.
- 2.Karşı Yakın Açı; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.
- 3.Bireysel Açı; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.
4. Yan Yakın Açı; Orkestranın bir kısmını sağından veya solundan görüntüye alan açıdır.

Ulvi Cemal Erkin (1906-1972) Köçekçe

Eser, birçok melodinin kısa bağlantıları ile birbirine bağlanan özgün formda bestelenmiş güçlü bir orkestrasyon bestesidir. Hem çalgı teknikleri yazımı hem de orkestra renk sazları ustaca kullanılmıştır. Çünkü her yeni melodi geldiğinde farklı bir çalgı ön plana çıkmaktadır. Ağırlıklı olarak geleneksel çalgılar kullanılmıştır.

Videoda 18 Nisan 2018 tarihinde Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi Konser Salonunda seslendirilen eser, İbrahim Yazıcı şefliğinde Olten Filarmoni tarafından seslendirilmiştir. Çalgı olarak; yaylı çalgı dörtlüsü, piyano, saksafon, trompet, korno, tuba, flüt, klarnet, fagot, pikolo, obua, arp, perküsyon ve timpani kullanılmıştır. Eser; birinci ve ikinci bölüm allegro, üçüncü bölüm allegretto, dördüncü ve beşinci bölüm vivacissimo quasi presto, altıncı bölüm klarnet solosuyla serbest, yedinci bölüm allegro, sekizinci bölüm moderato, dokuzuncu bölüm andante ve on birinci bölüm allegro hızında olup, birinci bölüm dokuz sekiz (9/8), ikinci bölüm iki dört (2/4), üçüncü bölüm beş sekiz (5/8), altıncı bölüm dokuz sekiz (9/8), yedinci bölüm dört dört (4/4), sekizinci bölüm iki dört (2/4), dokuzuncu bölüm beş sekiz (5/8), onuncu bölüm yedi sekiz (7/8) ve on birinci bölüm dokuz sekiz (9/8) ölçü numarasıyla bestelenmiştir. Nüans olarak; fortissimo, forte, mezzo forte, piano, crescendo, decrescendo, ritardando ve pianissimo kullanılmıştır.

Ses kayıt tekniklerinde vokal mikrofon, enstrüman mikrofon, trs (stereo kablo jak) ve kondenser mikrofonlar kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 4 açı şeklindedir:

- 1.Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.

2.Karşı Yakın Açık; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.

3.Bireysel Açık; Görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

4. Yan Yakın Açık; Orkestranın bir kısmını sağından veya solundan görüntüye alan açıdır.

Sezen Aksu (1954) Bir Çocuk Sevdim

1988 yılında çıkardığı 88 albümünün 8. Şarkısı olan Bir Çocuk Sevdim adlı eser Sezen Aksu tarafından sözleri yazılıp seslendirilmiştir. Pop müzik türüne ait bu eser, senfonik yapıda andante hızında dört dörtlük (4/4) ölçü numarasıyla bestelenen 20. yy. dönemi eseridir.

Nüans olarak; piano, forte, mezzo forte, crescendo ve decrescendo kullanılmıştır.

Video Onno Tunç şefliğinde ve Sezen Aksu solistliğinde TRT stüdyolarında çekilmiş olup, Onno Tunç senfoni ve pop orkestrası tarafından icra edilip, 01.11.2012 tarihinde TRT müzik Youtube kanalında yayınlanmıştır.

Çalgı olarak; keman, viyola, viyolonsel, kontrbas, piyano, saksafon, trompet, korno, obua, flüt, klasik gitar, bas gitar, elektro gitar, klavye, koro, davul ve perküsyon kullanılmıştır.

Ses kayıt tekniklerinde vokal mikrofon, enstrüman mikrofon, trs (stereo kablo jak), kondenser mikrofon ve davul set mikrofon kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 4 açı şeklindedir:

1. Karşı Uzak Açık; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.
2. Karşı Yakın Açık; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.
3. Bireysel Açık; görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.
4. Yan Yakın Açık; Orkestranın bir kısmını sağından veya solundan görüntüye alan açıdır.

6.1.6. Alt Probleme Ait Sonuçlar

B.B. King (1925-2015) The Thrill Is Gone

1951 yılında yazılan “The Thrill Is Gone” 1969 yılında B.B. King tarafında Si minör tonunda 12 bar blues kalıbında dört dörtlük (4/4) ölçü numarasıyla “soul blues” türünde bestelenmiştir. Bu eser King için önemli bir imza olup tarzında en çok satan üçüncü şarkı olmuştur. Günümüzde hala blues müzik denilince akla gelen ilk şarkılardandır.

01.11.2012 tarihinde İsviçre’nin Vevey bölgesinde yer alan Montreux şehrinde ki açık hava caz festivali konser sahnesinde seslendirilen bu eser B.B. King solistliğinde kendi blues grubuyla birlikte icra edilmiştir. Elektrik gitarı da aynı zamanda kendisi çalmaktadır.

Videoda çalgı olarak; piyano, davul, bas gitar, elektrik gitar, klavye, trompet, saksafon ve perküsyon kullanılmıştır.

Ses kayıt tekniği olarak; davul için davul mikrofon seti, elektrik ve bas gitar için amfi önüne enstrüman mikrofonları, vokaller için vokal mikrofonlar ve trs (stereo jak) kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 4 açı şeklindedir:

1. Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.
2. Karşı Yakın Açı; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.
3. Bireysel Açı; görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.
4. Yan Yakın Açı; Orkestranın bir kısmını sağından veya solundan görüntüye alan açıdır.

Joseph Kosma (1905-1969) Autumn Leaves

Caz standart türünün popüler eserin olan Autumn Leaves Sol minör tonunda tipik caz kadansı olan 2-5-1 formunda dört dörtlük (4/4) ölçü numarasıyla swing hızında bestelenmiştir.

Video ABD'nin Tennessee eyaletinin başkenti olan Nashville şehrindeki TN Nashville Caz Atölyesi'nde canlı olarak çekilmiştir. Piyanoda Beegie Adair, Kontrbas da Roger Spencer ve davul da Chris Brown trio şeklinde çalgılarını icra etmiştir. Yapılan bu çekim 21.04.2014 tarihinde youtube kanalında yayınlanmıştır.

Ses kayıt tekniği olarak; davul için kick mikrofön, enstrüman mikrofön ve kondenser mikrofön kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 2 açı şeklindedir:

1. Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.
2. Bireysel Açı; görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.

Elvis Presley (1905-1977) Jailhouse Rock

Rock'n Roll türünde olan Jailhouse Rock adlı eser, Elvis Presley tarafından 30 Nisan 1957 tarihinde şarkıyı mi bemol tonda, klasik rock ritm hızında, dört dörtlük (4/4) ölçü numarasıyla kaydetmiştir.

Video, ABD'nin Indiana eyaletinin Indianapolis şehrinde bir açık hava konser sahnesinde canlı olarak Elvis Presley solistliğinde seslendirilen eser 26.06.1977 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Bu konser Elvis Presley'in son konserlerinden olup kendisi elli gün sonra 16.08.1977 tarihinde ölmüştür.

Ses kayıt tekniklerinde; davul için davul set mikrofön, elektrik gitar ve bas gitar için amfi önüne enstrüman mikrofön, vokal mikrofön ve trs (stereo kablo jak) kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 5 açı şeklindedir:

1. Karşı Uzak Açı; orkestranın tamamını gösteren açı olarak belirtilmektedir.
2. Karşı Yakın Açı; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.
3. Bireysel Açı; görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.
4. Yan Yakın Açı; Orkestranın bir kısmını sağından veya solundan görüntüye alan açıdır.

5. Arka Aç; orkestranın arkasından gösterildiği açıdır. Özellikle orkestra şefini görüntü karesine almak için kullanılan açıdır.

Michael Jackson (1958-2009) Rock With You

Michael Jackson'ın 1979 çıkışlı Off the Wall albümünden çıkan ikinci şarkı Rock with You Quincy Jones tarafından Si bemol tonda, disko soul hızında, R&B türünde dört dörtlük (4/4) ölçü numarasıyla bestelenmiştir.

Videoda yer alan diğerk şarkıları gibi popüler olan Rock With You adlı şarkı Micheal Jackson solistliğinde kendine ait pop orkestrasıyla birlikte İngiltere de bulunan Wembley Stadyumu içerisine kurulan konser sahnesinde 16.07.1988 tarihinde kaydedilmiştir.

Çalgı olarak; klavye, davul, bas gitar, elektrik gitar, clavinet, synthesizer ve vokaller kullanılmıştır.

Ses kayıt tekniklerinde enstrüman mikrofön, davul set mikrofön, trs (kablo jak) ve vokal mikrofön kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 4 aç şeklindedir:

1. Karşı Uzak Aç; orkestranın tamamını gösteren aç olarak belirtilmektedir.
2. Karşı Yakın Aç; orkestranın kamera yönetmenine göre değışen çalgı gruplarını kısmen gösteren açıdır.
3. Bireysel Aç; görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açıdır.
4. Yan Yakın Aç; Orkestranın bir kısmını sağından veya solundan görüntüye alan açıdır.

6.1.7. Alt Probleme Ait Sonuçlar

Robert Glasper (1978) Afro Blue

Glasper'in hip-hop ve caz geçişlerini en iyi kullandığı şarkılardan biri olan Afro Blue, 1959 da ilk kez Mongo Santamaria yazmıştır. Daha sonra 28 Şubat 2012 tarihinde Glasper Afro Blue eserini on iki sekizlik (12/8) ölçü numarasına dönüştürerek hip-hop back beat ritm türü hızında do minör tonda düzenlemiştir.

Video da seslendirilen Afro Blue adlı eser, Robert Andre Gasper şefliğinde kendi hip-hop caz band ekibiyle birlikte İstanbul Topkapı da bulunan Aya İrini müzesinde alınmıştır. 24.04.2015 tarihinde Youtube kanalına yüklenmiştir. Videoda eseri Esperanza Spalding seslendirmiştir.

Eser içerisinde çalgı olarak; piyano, davul, bas gitar ve flüt kullanılmıştır. Piyano için enstrüman mikrofon, davul için davul set mikrofon, bas gitar amfi önüne ve flüt önüne enstrüman mikrofon kullanılmıştır.

Video çekiminde yer alan kameralar 4 açılış şeklindedir:

1. Karşı Uzak Açılış; orkestranın tamamını gösteren açılış olarak belirtilmektedir.
2. Karşı Yakın Açılış; orkestranın kamera yönetmenine göre değişen çalgı gruplarını kısmen gösteren açılış.
3. Bireysel Açılış; görüntü yönetmeninin esere göre ön planda yer alan solistin gösterildiği açılış.
4. Yan Yakın Açılış; Orkestranın bir kısmını sağından veya solundan görüntüye alan açılış.

6.2. Öneriler

- Müzik tarihi ile ilgili dönemlerin, evrensel, kültürel, tarihi ve etnik farklılıkları ele alınabileceği,
- Farklı dönemlerin yer aldığı müzik türlerine, aynı dönemde yaşayan başka bestecilerin eserlerine de yer vererek müzikal türlerin genişletebileceği,
- Yer ve mekân ile ilgili yapılan akustik incelemelerin kayıt yolu ile değil canlı performansa bağlı da incelenerek analiz edilebileceği,
- Gelişen teknolojiye paralel olarak, akustik sahne yapısına, çalgı yapısına ve orkestra dizilimine göre profesyonel mikrofon türlerinin zaman içinde daha profesyonel açıdan geliştirilebileceği,
- Elde edilen ses kayıtlarının “mix-mastering” işlemlerinin çok daha iyi derecede yapılabileceği,
- Dönem özelliklerine göre müfredata yönelik çalgı bilgisi ve tekniğinin ön planda olduğu ses ve görüntü kayıtlarından da yararlanılabileceği,

- Belirlenen dönem ve müzik özelliklerinin sosyal medya platformlarında yer alan tek bir müzik kanalı yoluyla değil, geniş bir bakış açısı ile birçok müzik kanalı kullanılarak verilerin elde edilebileceği,
- Canlı ses, sahne ve stüdyo kaydı dışında da müzik türlerine ulaşılabilceği,
- Bu çalışmada yapılan araştırma ve incelemeler sonucunda müzik kültürü derslerinde videoların aktif olarak kullanılması yoluyla çoklu algı etkileşiminde bulunacağından aktif öğrenme de sağlanmaktadır. Bu anlamda ismi geçen derslere yönelik olarak anlatılacak olan her konu ile ilgili videolar önceden tespit edilerek işlenecek ders programına eklenebileceği,
- Canlı etkinlikler olduğunda öğrencilerin yönlendirilmesi, bölgede olmayan etkinlikler için gezi ve turlar düzenlenerek eserlerde yer alan her bir imgenin canlı olarak da görülebileceği önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Akdeniz, İ. (2003), Türk Mûsikîsi'nde Enderûn'un Yeri ve Önemi, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, s. 63-67
- Akkutay, Ü. (1984). Enderûn Mektebi. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları.
- Aksu, C. (2008). Türk Müzik Devrimine Güncel Bakış Sonuçtan-Süreçe, Süreçten Günümüze Yeni Çıkarımlar. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 13, 17 – 26.
- Aktüze, İ. (2002). Müziği Okumak Cilt 1. Pay Yayıncılık.
- Aktüze, İ. ve Aktüze, C. (2010). Müziği anlamak: ansiklopedik müzik sözlüğü. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Alaner, A. B (2000) *Tarihsel Süreçte Müzik*, Eskişehir
- Albinoni, T. (1983). Pimpinone: intermezzi comici musicali (Vol. 43). AR Editions, Inc.
- Altınel, F. N. (2020) 19. Yüzyıl Romantik Viyola Sonatları Ekseninde Yorumla Yönelik Müzikal ve Teknik Yaklaşımlar (Sanatta Yeterlilik Tezi: İstanbul Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul) 636776
- Anadol, C., Abbasova, F. ve Abbaslı, N. (2007). *Türk kültürü ve medeniyeti*. İstanbul: Bilge Karınca Yayınları.
- Arıcan, T. (Güz, 2005). Türkçe hip-hop sahnesindeki bıçkın delikanlılar. Kırkbudak, 4, 74-89.
- Assmann, J. (2015). Kültürel Bellek, Ayrıntı Yayınları, İstanbul. Cultural Memory.
- Ataman, S. Y. (1991) *Atatürk ve Türk Musikisi*, Ankara: Kültür Bakanlığı
- Attali, J. (2005). Gürültüden müziğe. GG Türkmen, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Aydın, B. (2017). *Klasik Dönem ve Viyana Klasikleri* Can Yayınları: İstanbul.
- Ayhan, A. (2012) İmge Kullanımının Okul Şarkılarının Öğretimindeki Başarıya Etkisi (Doktora Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü), 314235
- Babacan, E. (2011) Üniversite Öğrencilerinin Müzik Beğenilerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi, II. Ulusal Hisarlı Ahmet Sempozyumu, 137-150.
- Başaran, A. (1987) Mesleki Etik İlkelerle İlişkin Türkiye'de İlkokul Öğretmenlerinin Görüşleri (Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü), 10243
- Behar, C. (2010). Şeyhülislam'ın Müziği. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Bonardi, A. (2000). *IR for Contemporary Music: What the Musicologist Needs*. Paper at International Symposium on Music Information Retrieval (MUSIC IR 2000), October 23-25, 2000, Plymouth, Massachusetts,
- Budak, O.A. (2006). *Türk müziğinin kökeni gelişimi*. Ankara: Phoenix Yayınevi.
- Butterworth, Neil. (1983). Haydn. Omnibus Press& Schirmer Trade Books.
- Büke, A. (2001). Bach: yaşamı ve eserleri. Kabalcı Yayınevi.

- Candemir, A. (1996). Cazın uluslararası kültüre katkısı ve Türkiye’de caz. *Kurgu Dergisi*, 50,
- Clarke, B. C. (1995). *The Mozart starter: exploring the universe of Mozart's music*. Medi-Ed Press.
- Çağlak, E. ve Filiz, S. (2018). *Türk devlet geleneğinde askeri müzik ve askeri müzik eğitimi*. *Sahne ve Müzik Eğitim- Araştırma e-Dergisi*, 7, 29-56.
- Çakmakoglu, Afıtab.Osmanlılardan Cumhuriyet Dönemine Kadar Türk Mûsikîsi Eğitim Kurumları. İstanbul: İ.T.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 1997.
- Çalışır, A. «Dârü'l Bedayi-i Osmani.» *Tiyatro Ansiklopedisi* (Kültür Bakanlığı Yayınları), Ankara 1995.
- Çalışır, F. (1999). *Müzik Dili Sözlüğü*. Ankara: Ataçag Sanatevi Yayınları.
- Çeçen, A. (1996). *Kültür ve politika*. gündogan Yayınları.
- Çiftçi, E. (2010). Popüler kültür, popüler müzik ve müzik eğitimi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2).
- Day, J. (2003). *Psalms Continuum*, T&T Clark International.
- Duru Basmacioğlu, H. (2002). *Wolfgang Amadeus Mozart yaşamı ve yapıtları* (Master's thesis, Anadolu Üniversitesi).
- Erdener, Y. (2002) *Kültür ve Müzik*, *Türkülerimiz Dergisi*, İstanbul.
- Eroğlu, F. (2015). *Davranış Bilimleri*, Beta Yayınları 14. Bası, İstanbul.
- Erol, L. (2012). “*Tarih İçerisinde Müzik Sanatı 2. Bölüm*”, *Müzik Tarihi Üzerine Ders Notları*.
- Fischer, E. (2012). *Sanatın Gerekliliği* (Çev. C. Çapan). *Payel Yayıncılık*, Ankara.
- Foucault, M., Boulez, P., and Rahn, J. (1985). *Contemporary Music and the Public. Perspectives of New Music*, 24(1): 6-12
- Fraser, B. P., & Brown, W. J. (2002). Media, celebrities, and social influence: Identification with Elvis Presley. *Mass Communication & Society*, 5(2), 183-206.
- Gezon, L., & Kottak, C. (2016). *Kültür*, (2. Baskı), Çev. Ed: Gürsoy, A. Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık.
- Griesinger, G. A. (1810). *Biographische Notizen über Joseph Haydn*. Breitkopf u. Härtel.
- Günay, V. D. (2008) “*Görsel Okuryazarlık ve İmgenin Adlandırılması*”, Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi, ART-E 2008-01
- Gürak, H. (2000). *Altın Klasikler* Nesa Basın Yayın: İstanbul
- Güvenç, B. (1991). *İnsan ve Kültür*, Remzi Kitabevi, İstanbul. Human and Culture.
- Greve, M. (2006). *Almanya’da “hayalî Türkiye”nin müziği* (Çev. S. Dingiloğlu). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Hess, M. (Ed.). (2007). *Icons of hip-hop: An encyclopedia of the movement, music, and culture*. London: Greenwood Press

- Honolka, K. (1998). Antonin Dvořák, çev. Emel Tezcan- Ülkü Akçar, İstanbul: Pan Yayıncılık.
- İçli, M. (1995). Çocukluk Çağı Müzik Eğitimi (2-6 yaş), Yaratıcı *Drama ile Oynayarak Yaşayarak Öğren*. İstanbul: YA-PA Yayınları
- İlyasoğlu, E. (1994). Zaman İçinde Müzik Yapı Kredi Yayınları 40-50
- İlyasoğlu, E. (1994). Zaman içinde müzik. *Baskı İstanbul: Yapı Kredi Yayınları*, 277.
- İlyasoğlu, E. (1997). Cemal reşit rey. Müzikten ibaret bir Dünyada Gezintiler, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.
- İlyasoğlu, E. (2001). Zaman içinde Müzik Başlangıcından Günümüze Örneklerle Batı Müziğinin Evrimi. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- İlyasoğlu, E. (2009). Zaman İçinde Müzik. İstanbul: Remzi Kitapevi
- İmin, Abduşükür Muhemmet (1997), Uygur Mukam Hazinesi, Ürümçi: Şıncañ Üniversitesi Neşriyatı.
- İnayet, A. (2002). Türklerin Çin Kültürü Üzerindeki Etkileri. *Türkler*, C, 4.
- Jungmair, U. (2002). “Carl Orff Anlayışı Çerçevesinde Müzik ve Dans Pedagojisi” Orff Info Dergisi 1, Nisan 2002, Avusturya Liseliler Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Kamien, R. (2001). Music: An Appreciation. Fifth Edition, McGraw-Hill, Inc. Tehran,
- Karasar, N. (2003) *Araştırmalarda Rapor Hazırlama* İstanbul: Atlas Yayıncılık 20. Baskı 2018
- Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi (15. baskı) Ankara Nobel yay.
- Kaya, A. (January, 2002). Aesthetichs of diaspora: Contemporary minstrels in Turkish Berlin. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 28(1), 43-62
- Kaya, E.E. (2012) *Türk ordu geleneğinde askeri müzik olgusu*. İDİL Dergisi, 1(3), 93-105
- Kocadaş, B. (2005) *Kültür ve Medya*, Bilig Dergisi: İstanbul; 1-13 (4)
- Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB) (2021) e-KİTAP
- Marshall, C., & Rossman, G. B. (2014). Designing qualitative research. Sage publications.
- McClary, S. (1992). Georges Bizet: Carmen. Cambridge University Press.
- Mejuyev, V. (1987). Kültür ve Tarih. (S. H. Yokova, Çev.). Ankara: Başak Yayınları.
- Mintchev, I. (1976): 120 Belezhiti Kompozitori, Muzika Yayınları, Sofya.
- Nesa Basın Yayın A.Ş Araştırma Ekibi. (2000). Altın Klasikler, İstanbul: Güçlü EğitimHizmetleri ve Matbaacılık A.Ş.
- Oktay, C. (2017) Türkiye’de Özengen Müzik Eğitiminde Uluslararası Sertifikalı Müzik Eğitimi Programlarının İşlevinin İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi; İstanbul) 469597.
- Okyay, Erdoan, (1998). Onur ödülü altın madalyası sahibi Ferid Alnar’a armağan, Seveda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları.
- Özden, E. (2013). Osmanlı’nın musiki okulları. *Rast Müzikoloji Dergisi*, 1(2), 17-29.

- Özen, N. (2004). Çalgı Eğitiminde Yararlanılan Müzik Eğitimi Yöntemleri, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. *Cilt-24, Sayı-2*.
- Özkan, H. H. (2006). Popüler Kültür ve Eğitim. Kastamonu Eğitim Dergisi, 14(1), 29 – 38.
- Özkul, M. M.- Çelikel, F. A. (2021) Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Modernleşme ve Müzik Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi 20(2) 696-710
- Paşaoğlu, S. (2009) *Müzik Kültüründe Sözlü ve Yazılı Aktarım* Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi: Edirne; 145-165 (147)
- Richards, J.R (2002). *The Romantic Conception Of Life: Science and Philosophy at the Age of Goethe*, London: The University of Chicago Press.
- Robertson, A. (1974). Dvořák (The Master Musicians Series), London: J. M. Dent & Sons Ltd.
- Sakar, M. H. (2009). Popüler Müzik ve Müzik Eğitimi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(8), 285 – 393.
- Sarıgül, D. (2018). Wolfgang Amadeus Mozart’ın Hayatı ve Klarinet Konçertosu’nun İncelenmesi.
- Say, A. (1985). Müzik Ansiklopedisi, Bağkent Yayınevi, 861.
- Say, A. (1997). Müzik Tarihi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 3. Baskı, Ankara
- Say, A. (2000). Müzik Tarihi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara
- Say, A. (2002). Müzik Sözlüğü. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 40.
- Say, A. (2003). Müzik tarihi. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2005). *Müzik sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2006). Müziğin kitabı. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2010). *Müzik nedir, nasıl bir sanattır? sanat kuramı*. Evrensel basım yayın.
- Saydam, A. (1997). Ünlü Müzisyenler Yaşamları Yapıtları. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Scott, M. (2014). Dissertation on Dmitry Shostakovich's Harmonic Language, Kent University.
- Selanik, C. (1996). Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni. Doruk Yayıncılık 48-52
- Selanik, C. (2010). Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni., Doruk Yayıncılık 86
- Sermet, C. (1999). Cazın içinden. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Schwarz, B. (1980). Shostakovich, Dmitry. The New Grove Dictionary of Music and Musicians, 17.
- Şen, Ü. S. (2016). İnsan ve Toplum Ekseninde Müzik Estetiği Kavramı. Journal Of International Social Research, 9(45)
- Talbot, M. (1971). Albinoni: the professional dilettante. The Musical Times, 112(1540), 538-541.
- Talbot, M. (Ed.). (2017). Vivaldi. Routledge.
- Tanatar, G. (2019). Claude Debussy, Predlüdlerin Analizi “Birinci Defter” (Yüksek Lisans Tezi: Eskişehir Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü: Eskişehir), 581898

- Taneri, A. (1993) Türk kavramının gelişmesi. Ankara: Ocak Yayınları
- Tanrıdağlı, K. F. (2018) Uygur-Türk Müziğinin Çin Müziğine Etkileri Üzerine Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi 2018/11
- Tarcan, H. (2000). Johann Sebastian Bach, Pan Yayıncılık, İstanbul.
- Tezbaşarı, A. (1975). Mehter Tarihi Teşkilatı ve Marşları. İstanbul: Berksoy Basımevi.
- Türk Dil Kurumu (TDK) (2005-2019)
- Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları 549, Sözlük Bilim ve Uygulama Kolu Yayınları, Cilt:2, Ankara, 1988.
- Todd, R. L. (2001). Mendelssohn (-Bartholdy), (Jacob Ludwig) Felix. Grove Music Online.
- Toker, H.- Özden, E. (2013) Osmanlı Devleti'nde Müzik Eğitimi Veren Önemli Kurumlar Rast Müzikoloji Dergisi; 107-129 (107)
- Topçu, Ö. Y. (2012). Carl Orff'un müzik yaşamı ve sahne kantatı Carmina Burana (Doctoral dissertation, İstanbul Kültür Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/Sanat Yönetimi Anabilim Dalı).
- Uçan, A. (2000) Geçmişten Günümüze, Günümüzden Geleceğe Türk Müziği Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1996) *İnsan ve Müzik İnsan ve Müzik Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uzun, A. G. N. B. (2019). Müzik, Metalaşma ve Michael Jackson. Journal of Art and Human, 3(1), 1309-7156.
- Uzunçarşılı, İ. H. (1977, Ocak). Osmanlılar Zamanında Saraylarda Mûsikî Hayatı. Belleten, sy. 161, s. 79-134.
- Ümer, E. (2017). Görsel Kültür ve Resim Sanatında İmge. İdil Sanat ve Dil Dergisi, 6(33), 1535-1553.
- Ünver, E. (2002). *Sanat eğitimi*. Nobel.
- Vural, T. (2017) *Türk Müzik Tarihi Dönem Anlayışına Yeni Bir Yaklaşım* Zeitschrift für die Welt Der Türken/Journal of World of Turks 9.3 (2017): 89-107.
- Vural, F. G. (2011) *İslamiyet öncesi Türklerde Müzik* İstanbul: Ötüken Neşriyat; 2016
- Yanikoğlu, A. (2007). Caz müziğinin bugünkü sorunları caz müziğinin üretilme koşullarının Güncel görünümü (Master's thesis, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Yanya, A. (2015). 21. yüzyıla kadar Cumhuriyet Dönemi Türk bestecilerin eserlerinde fagotun Yerine genel bir bakış ve Ulvi Cemal Erkin'in Köçekçe orkestra süitinde fagotun kullanımı.
- Yayla, F. H. (2007). John Dewey'in Eğitim Görüşleri ve Türk Eğitim Sistemine Etkileri. (Doktora Tezi, Ankara Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü), 12541
- Warrack, J. H. (1973). Tchaikovsky. New York: C. Scribner's Sons.
- Webster, J. 1997, Haydn and His World, The Creation, Haydn's Late Vocal Music, and the Musical Sublime, Princeton University Press, p. 57-102.

Weinstock, H. (1946). *Tchaikovsky*. Alfred A. Knopf.

Wicke, P., Deveson, R. (1982). Rock Music: A Musical-Aesthetic Study. *Popular Music*, 2, 219-243.

İNTERNET KAYNAKLARI

- *İk, 1: <https://musiconline.co/tr/blog/muzikte-barok-donem> (erişim tarihi: 01.03.2021).
- *İk, 2: <https://www.turkcebilgi.com/kon%C3%A7erto#post> (erişim tarihi: 03.03.2021).
- *İk, 3: <https://www.britannica.com/biography/Johann-Pachelbel> (erişim tarihi: 03.03.2021).
- *İk, 4: <https://www.allmusic.com/artist/felix-mendelssohn-mn0000155453/biography?1627367880308> (erişim tarihi: 05.03.2021).
- *İk, 5: <https://www.biyografi.net.tr/georges-bizet-kimdir/> (erişim tarihi: 05.03.2021).
- *İk, 6: <https://www.operabale.gov.tr/tr-tr/Sayfalar/artistdetail.aspx?ArtistId=4650> (erişim tarihi: 18.05.2021).
- *İk, 7: https://tr.wikipedia.org/wiki/Dmitri_%C5%9Eostakovi%C3%A7 (erişim tarihi: 18.03.2021).
- *İk, 8: https://en.wikipedia.org/wiki/Claude_Debussy (erişim tarihi: 18.03.2021).
- *İk, 9: <https://www.biyografi.net.tr/b-b-king-kimdir/> (erişim tarihi: 21.03.2021).
- *İk, 10: https://en.wikipedia.org/wiki/Elvis_Presley (erişim tarihi: 21.03.2021).
- *İk, 11: https://www.imdb.com/name/nm0006158/bio?ref_=nm_ov_bio_sm (erişim tarihi: 24.03.2021).
- *İk, 12: https://en.wikipedia.org/wiki/Joseph_Kosma (erişim tarihi: 24.03.2021).
- *İk, 13: <https://docfestjazz.org/robert-glaspers-biography/> (erişim tarihi: 29.03.2021).
- *İk, 14: <https://www.biyografi.info/kisi/michael-jackson> (erişim tarihi: 29.03.2021).
- *İk, 15: http://www.sezenaksu.com.tr/tr/all_works/biography (erişim tarihi: 01.04.2021).
- *İk, 16: https://tr.wikipedia.org/wiki/Sezen_Aksu (erişim tarihi: 01.04.2021).
- *İk, Fast, S. (2016). Rock. <http://www.oxfordmusiconline.com:80/subscriber/article/grove/music/A2257208>. (Erişim tarihi: 05.11.2016) (online erişim)
- *İk, Karabudak T. Müzik Atölyesi <https://kemansitesi.wordpress.com/2011/05/24/ulvi-cemal-erkin-1906-1972/#more3260> (erişim tarihi: 24.05.2011)